

ΜΕΤΑΚΟΜΙΖΕΙ Η TESLA

Από την Καλιφόρνια στο Τέξας

Από το Φρίμοντ της Καλιφόρνιας στο Οστίν του Τέξας μεταφέρει η Tesla τα κεντρικά γραφεία της. Σύμφωνα με τον Ελον Μασκ, στην Καλιφόρνια παρατηρείται συνωστισμός και είναι δύσκολη η εύρεση στέγης για τους εργαζομένους. «Αντιθέτως, στο Ο-στίν τα γραφεία μας απέχουν πέντε λεπτά από το αεροδρόμιο και δεκαπέντε λεπτά από το κέντρο της πόλης». **Σελ. 8**

ΕΥΑΛΩΤΗ ΣΕ ΚΡΙΣΕΙΣ

Από συμπληγάδες η πράσινη ενέργεια

Η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια έχει σχεδιαστεί για να καταστήσει τα συστήματα ενέργειας περισσότερο ανθεκτικά. Η μεταβατική περίοδος, όμως, θα διαρκέσει δεκαετίες και θα περάσει από κρίσεις, στη διάρκεια των οποίων ο κόσμος θα βασίζεται στα ορυκτά καύσιμα. Πολλές χώρες και εταιρείες έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους στο υδρογόνο. **Σελ. 9**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Μεγάλη ανάπτυξη την επόμενη δεκαετία

Την προσδοκία ότι δεν θα επικρατήσουν λανθασμένες απόψεις στην ΕΚΤ και δεν θα υπάρξει στροφή προς σκλήρυνση της νομισματικής πολιτικής, εξέφρασε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας. Εμφανίστηκε αισιόδοξος για την ελληνική οικονομία, προβλέποντας ότι μπορεί να πετύχει για την επόμενη δεκαετία ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 3,5%. **Σελ. 15**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Όγκος συναλλαγών (εκατ. €)

Με ταβάνι στις δαπάνες ο προϋπολογισμός

Μικρή μείωση συγκριτικά με πέρυσι προκειμένου να μην υπάρξουν άλλες απώλειες στα δημοσιονομικά έσοδα

Μικρή μείωση των δαπανών προβλέπει ο προϋπολογισμός του 2022 σε σύγκριση με τον περσινό. Η Κυβέρνηση από ό,τι φαίνεται, βάσει των χαρακτηριστικών του προϋπολογισμού, θέλει να τις κρατήσει όσο το δυνατό πιο χαμηλά.

Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2022 που θα συζητηθεί στην Επιτροπή Οικονομικών την Δευτέρα 18 Οκτωβρίου, οι συνολικές δαπάνες προϋπολογίζονται στα 8.407,8 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 8.479,4 εκατ. ευρώ το 2021.

Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους (τόκοι) παρουσιάζουν μείωση της τάξης του 13% για το 2022. Από τους τελευταίους πέντε προϋπολογισμούς, μόνο του 2018 οι συνολικές δαπάνες παρουσίαζαν μείωση, με τις

επόμενες χρονιές, μέχρι και το τρέχον 2021 οι δαπάνες να παρουσιάζονται αυξημένες. Τις δύο τελευταίες χρονιές, του 2020 και του 2021, υπήρξε μια άνευ προηγουμένου κρίση (πανδημική αυτή τη φορά) στη διάρκεια της οποίας χρει-

άστηκαν συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί και έκτακτες δαπάνες. Για το 2022, όμως, το Υπουργείο Οικονομικών θα θέλει σίγουρα να μην υπάρξουν άλλες απώλειες δημοσιονομικών εσόδων. **Σελ. 4**

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Αρωμα ψυχρού πολέμου για το Φ.Α.

Τις τελευταίες εβδομάδες προσέλαβε άρωμα Ψυχρού Πολέμου η ανταλλαγή κατηγοριών ανάμεσα σε Ρωσία, Ε.Ε. και ΗΠΑ, με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας να υποδουλίζει την ένταση. Αντικείμενο της η ενεργειακή κρίση που άρχισε από την Ευρώπη και εξαπλώθηκε ανά τον κόσμο, με χαρακτηριστικά που δείχνουν πως αποτελεί τη συνισταμένη πολλών παραγόντων. **Σελ. 10**

ΔΙΕΘΝΟΣ

Ρεκόρ συγχωνεύσεων-εξαγορών σε 9 μήνες

Όπου κι αν κοιτάξει κανείς υπάρχουν σαφείς αποδείξεις ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα βρίσκεται μέσα σε μια πλημμύρα χρήματος που εξωθεί τους διαχειριστές κεφαλαίων να επινοούν νέους τρόπους για να το αξιοποιήσουν. Πρώτη απόδειξη είναι οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, που μόνο μέσα στους πρώτους 9 μήνες σημείωσαν ιστορικό ρεκόρ. **Σελ. 11**

ΠΡΟΧΩΡΟΥΝ ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ

Οχι σε συμμαχίες από τον Dolce & Gabbana

Αν και οι «σειρήνες» καλούν τον κλάδο της υψηλής ραπτικής για συσπειρώσεις και συμμαχίες, ο οίκος Dolce & Gabbana σχεδιάζει να διατηρήσει την αυτονομία του και αυτό για έναν λόγο: θέλει να μπορεί να παραμείνει δημιουργικά ελεύθερος από τρίτους και αλλότριες επιρροές, αν και οι πωλήσεις του μειώθηκαν εξαιτίας της πανδημίας. **Σελ. 8**

ΕΥΡΩΠΗ

Πιο ακριβός κατά 100 δισ. ο φετινός χειμώνας

Η εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας απειλεί να βυθίσει τους Ευρωπαίους σε έναν κρύο και ακριβό χειμώνα, ενώ τα μέτρα που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις δεν φαίνεται να επαρκούν δεδομένης της κλίμακας της κρίσης. Μερικές κυβερνήσεις έχουν υποσχεθεί να διαθέσουν 10 δισ. ευρώ για επιδοτήσεις και οικονομική στήριξη των πολιτών που αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στις άνω προηγούμενου αυξήσεις. Σύμφωνα, όμως, με εκτιμήσεις της ελληνικής κυβέρνησης και οικονομικών αναλυτών, το ποσό αυτό ωχριά συγκρινόμενο με τα 100 δισ. ευρώ στα οποία υπολογίζεται η αύξηση των οικιακών τιμολογίων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. **Σελ. 12**

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ. 6

✓ Δεν άναψε ακόμα πράσινο για το «hellim»

Περιζήτητοι και καλοπληρωμένοι

Τεχνικά κυρίως επαγγέλματα με ζήτηση στην αγορά εργασίας, μισθούς υψηλότερους από τον μέσο μισθό και με προσόντα που δεν αποκτώνται σε ΑΕΙ, αλλά σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, καταγράφει μελέτη του ΣΕΒ. Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί, τεχνικοί του τομέα της πληροφόρησης και επικοινωνίας και χειριστές μηχανών με ηλεκτρολόγιο είναι μεταξύ των ειδικοτήτων όπου η απασχόληση και οι αποδοχές είναι υψηλότερες απ' ό,τι συνολικά στην οικονομία. **Σελ. 15**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Χάρτης προσαρμογής

Η πανδημία, η οποία έχει επηρεάσει πολλές πτυχές της ζωής μας, δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο το χρηματοοικονομικό σύστημα. Για την ακρίβεια, η υγειονομική κρίση που ξεκίνησε στα τέλη του 2019 δεν καθόρισε τις εξελίξεις στον χρηματοοικονομικό τομέα, αλλά επισφράγισε σε σημαντικό βαθμό τη συνέχιση μιας πορείας μεγέθυνσης των μη τραπεζικών οργανισμών σε αυτήν την αγορά. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΚΤ, οι «εναλλακτικοί» ελέγχουν στην Ευρώπη σήμερα τουλάχιστον το 50% των περιουσιακών στοιχείων, ενώ κατέχουν μερίδιο αγοράς στις χρηματοδοτήσεις ίσο με το 30%. Οι συνθήκες που έχουν ευνοήσει αυτήν τη κατάσταση εστιάζονται σε δυο σημεία και αφορούν αφενός στην εμπλοκή των τεχνολογικών γιγάντων στην αγορά και αφετέρου στην απήχηση που καταλαμβάνουν τα ψηφιακά νομίσματα όπως είναι τα κρυπτονομίσματα και τα σταθερονομίσματα.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά στην ουσία κρυπτονομίσματα που η τιμή τους είναι συνδεδεμένη με δείκτη αναφοράς, απολαμβάνοντας μεγάλη προσοχή το τελευταίο διάστημα. Η εξέλιξη αυτή, αν και αναπόφευκτη, προβληματίζει τους επόπτες σχετικά με τον τρόπο που θα επηρεαστεί η χρηματοοικονομική σταθερότητα. Σε κάποιο βαθμό αυτές οι εταιρείες, ως πιο διεθνοποιημένες από τη φύση τους, δεν επιτρέπουν τη συσσώρευση των κινδύνων σε μια εθνική οικονομία έτσι ώστε σε περίπτωση κατάρρευσης να μην απαιτείται κρατική παρέμβαση για διάσωση. Αυτή, όμως, είναι η μια πλευρά της ιστορίας αφού σύμφωνα με την ΕΚΤ η ανάγκη για τη δημιουργία ενός πλαισίου λειτουργίας για αυτές τις επιχειρήσεις προκύπτει από τρεις περιοχές ανησυχίας.

Πρώτον, διαπιστώνεται μια αλληλεξάρτηση των «εναλλακτικών» ικανή να προκαλέσει σε περίπτωση αστοχίας μια παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση. Δεύτερον, έχει παρατηρηθεί μεγάλη συγκεντρωση αυτών των εταιρειών σε συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά κέντρα όπου υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε πόρους, τεχνολογικούς και ανθρώπινους. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραγνωριστεί η αστάθεια στις ροές κεφαλαίων λόγω διακύμανσης των τιμών στα επενδυτικά προϊόντα που διακινούν οι «εναλλακτικοί».

Η ψηφιακή επανάσταση, ως αποτέλεσμα νέων καινοτόμων τεχνολογιών, δημιουργεί έδαφος για την είσοδο των τεχνολογικών γιγάντων στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες έχοντας ήδη αποκτήσει τη δυνατότητα εξυπηρέτησης εκατομμυρίων χρηστών. Αν και αυτή η προσπάθεια έχει μόλις ξεκινήσει και εστιάζεται κυρίως στις αναπτυσσόμενες οικονομίες, δεν θα αρχίσει ο καιρός που θα επικρατήσουν να ανταγωνιστούν στα ίσα μεγάλες και εδραιωμένες τράπεζες του ανεπτυγμένου κόσμου. Αξίζει να σημειωθεί, πάντως, ότι οι τέσσερις μεγάλοι γνωστοί με τα αρχικά GAFΑ (δηλαδή, Google, Amazon, Facebook, Apple) συγκεντρώνουν μαζί ρευστά διαθέσιμα ύψους 370 δισ. δολάρια. Τα ποσά αυτά είναι μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα σημαντικού αριθμού μεγάλων συστημικών τραπεζών.

Επιπλέον, η δημιουργία νέων μορφών νομισμάτων στηριζόμενων στις νέες τεχνολογίες αποτελεί μια νέα πραγματικότητα που αναμένεται να μεταβάλει ουσιαστικά την αγορά των πιστώσεων. Τα σταθερονομίσματα που αποτελούν μια πιο ασφαλή εκδοχή των κρυπτονομισμάτων—καθώς η αξία τους στηρίζεται σε πραγματικά περιουσιακά στοιχεία—έχουν καταφέρει σε έξι μόλις μήνες εντός του 2021 να διπλασιάσουν τη συνολική τους αξία.

Η καινοτομία και οι νέες τεχνολογίες αλλάζουν το σκηνικό στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αναγκάζοντας παραδοσιακούς «παίκτες» να μετρούν τις επόμενες κινήσεις τους προκειμένου να διατηρήσουν τις θέσεις τους σε μια διαδικασία ραγδαίας διαμόρφωσης. Η εποπτεία και οι πρωταγωνιστές διεθνώς αλλά και στην Κύπρο θα πρέπει να διαμορφώσουν συντομότερα από ό,τι αναμενόταν τον δικό τους χάρτη προσαρμογής, αν θέλουν να παραμείνουν ζωντανοί στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

5 291296 000378

μπλε

Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ Του NEIL IRWIN / THE NEW YORK TIMES

Οι κρυφές συνέπειες από την άνοδο του πληθωρισμού

Ο **πληθωρισμός** έχει αναρριχηθεί σε υψηλά επίπεδα το 2021, ενώ οι διάφορες επίσημες μετρήσεις των τιμών καταναλωτή δείχνουν να αυξάνεται πιο γρήγορα από ό,τι εδώ και χρόνια. Ίσως όμως βάσει ενός σημαντικού κριτηρίου αυτά τα στοιχεία στην πραγματικότητα να υποβαθμίζουν το πρόβλημα. Σε ποικίλες επιχειρηματικές δραστηριότητες, οι οποίες έχουν προβλήματα στο να εξασφαλίσουν τις προμήθειές τους και να προσλάβουν προσωπικό, παρατηρείται το εξής: αντί να απαντήσουν στα ζητήματα αυτά με αύξηση τιμών ή και με

νωση δείχνει και η εξυπηρέτηση πελατών ειδικά όσον αφορά τα αναγκαστικά και τα ποτά. Οι πελάτες είτε παραλαμβάνουν λάθος παραγγελία ή δεν παραλαμβάνουν τίποτα.

Στη δε περίπτωση του λιανεμπορίου, όσοι θέλουν να αγοράσουν συσκευές και άλλα αγαθά περιμένουν περισσότερο από όσο στο παρελθόν. Σύμφωνα με την εταιρεία ανάλυσης δεδομένων J.D. Power, ακόμα και στην περίπτωση ομίλων λιανεμπορίου με τις καλύτερες αξιολογήσεις πελατών, μόνον 57% εξ αυτών μπόρεσαν να εξυπηρετηθούν εντός 5λέπτου, έναντι 68% το 2018.

Οι κρατικές υπηρεσίες αποπειρώνται να συνεκτιμήσουν τις αλλαγές στην ποιότητα των προϊόντων όταν υπολογίζουν τον πληθωρισμό. Αλλά αυτή η διαδικασία συνήθως αφορά φυσικά αντικείμενα, οπότε μπορεί να επισμανθεί η αξία της ποιότητας του ραψίματος ενός πουκαμίσου ή μιας εφεδρικής κάμερας σε νέο αμάξι. Εντούτοις, πολλοί αναλυτές ισχυρίζονται ότι αυτή ακριβώς η αξιολόγηση ουσιαστικά καταλήγει στην υποβάθμιση του πραγματικού πληθωρισμού.

Όταν όμως οι ποιοτικές αλλαγές σχετίζονται με την εξυπηρέτηση, μπορεί να αποδειχθούν αμφίσημες και δύσκολα μετρήσιμες. Το Γραφείο Στατιστικών Εργασίας, το οποίο καταρτίζει στις ΗΠΑ τον δείκτη τιμών καταναλωτή, δεν συμπεριλαμβάνει τον παράγοντα της ποιοτικής προσαρμογής στα 237 από τα 273 επιμέρους στοιχεία του, συμπεριλαμβανομένων και των περισσότερων κατηγοριών υπηρεσιών.

Οι προτιμήσεις των πελατών, όπως λόγω χάριν το πόσο αξίζει η σωστή εξυπηρέτησή τους, ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό ανάμεσα στους ανθρώπους και δύσκολα ποσοτικοποιείται. Πόσο δηλαδή περισσότερο θα πληρώσει κανείς για ένα κάμπουρκερ σε ένα εστιατόριο που καθαρίζει συχνότερα τις τουαλέτες του από το απέναντι μαγαζί;

Ελλείψεις στην αγορά και επιδείνωση παρεχομένων υπηρεσιών είναι κάποια από τα επακόλουθα που δεν αποτυπώνονται στους επίσημους δείκτες.

άλλες πρωτοβουλίες, προτιμούν να λάβουν μέτρα ώστε η εμπειρία που προσφέρουν στην πελατεία τους να περιορίζεται.

Μία διανυκτέρευση, επί παραδείγματι, μπορεί να κοστίζει όσο και πέρυσι, αλλά πλέον δεν περιλαμβάνει και τις καθημερινές υπηρεσίες καθαριότητας λόγω έλλειψης σε καμαριέρες. Εστιατόρια παρέχουν περιορισμένη εξυπηρέτηση λόγω μη επαρκούς αριθμού σερβιτόρων, ενώ οι επιδοχεί αγοραστές αυτοκινήτων εννημερώνονται πως θα πρέπει να δείχνουν ελαστικοί στο χρώμα, ακόμα και στη μάρκα και στο μοντέλο του αμαξίου τους, ειδικά ως θα περιμένουν για πολύ.

Σύμφωνα με την Black Box intelligence, η οποία παρακολουθεί τις ψηφιακές κριτικές 60.000 εστιατορίων, καταγράφεται μια πτώση της ικανοποίησης για την καθαριότητά τους κατά 4,2% φέτος, ενώ επιδεί-

Το ΔΗΚΟ στον αυτόματο

Πολλά είναι τα προβλήματα που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει το ΔΗΚΟ, ακόμα και μετά τις εκλογές. Όπως μου αποκάλυψε χθες η ΔΗΚΟσυνθρεμμένη Φωτούλα, εκεί που ο πρίγκιπας Νικόλαος ανέμενε πως τα πράγματα θα έμπαιναν μετά τις βουλευτικές σε μια τάξη και θα κάλυπτε να ρυθμίσει τον τρόπο λειτουργίας του κόμματος, μάλλον το αντίθετο έχει γίνει. Εντός του κόμματος έχουν δημιουργηθεί νέες φωνές, υπάρχει αντίδραση και αμφισβήτηση, ενώ οι κατηγορίες για απουσία του πρίγκιπα ακούγονται σχεδόν καθημερινά. Πρόσφατα, όπως μου είπε, μεγαλοστέλεχος υποστήριξε ότι «το κόμμα βρίσκεται εδώ και καιρό στον αυτόματο πιλότο και πρέπει επιτέλους κάποιος να αρπάξει το τιμόνι». Το ίδιο στέλεχος επέκρινε και την αναβολή του καταστατικού και πολιτικού συνεδρίου για τις αρχές του νέου έτους. Όπως υποστήριξε, η αναβολή οφείλεται ξεκάρφωρα στην ανάγκη του Νικόλα να κερδίσει χρόνο για να προετοιμάσει τις αλλαγές που θέλει, αλλά και για να προετοιμαστεί για τις προεδρικές εκλογές και ίσως να μεθοδεύσει πολιτικές που θέλει να προωθήσει. Προφανώς, εννοούσε ότι η πολιτική κατεύθυνση του κόμματος μάλλον θα... δοθεί στους συνέδρους, παρά να αποφασιστεί ύστερα από διάλογο και ανταλλαγή απόψεων.

Πάντως, αρκετοί είναι αυτοί που σημειώνουν μια στροφή του Νικόλα. Φαίνεται να έχει περιορίσει αισθητά τόσο αυτός όσο και τα στελέχη του την κριτική κατά του ΔΗΣΥ, ενώ διατηρεί την κριτική κατά του Αναστασιάδη. Δεν αποκλείεται αυτό να συνδέεται με μια δήλωση του πρίγκιπα, την οποία επαναλαμβάνουν συνεχώς τα στελέχη του τις τελευταίες μέρες. Ότι δηλαδή, το ΔΗΚΟ θα είναι σίγουρα στην κυβέρνηση που θα σχηματιστεί το 2023 και ότι δεν έχει κανένα κώλυμα να συζητήσει με όλους πλιν του ΕΛΑΜ.

Φαίνεται πως το ΔΗΚΟ έχει ήδη βάλει και νερό στο κρασί του για τον κρατικό προϋπολογισμό. Όπως δήλωσε χθες, δεν συντρέχουν πια οι λόγοι για τους οποίους το ΔΗΚΟ καταψήφισε τον τελευταίο προϋπολογισμό, αφού και ο Οδυσέας έλαβε τους πολυπόθητους φακέλους που διεκδικούσε και τα δεδομένα, προσθετω, έχουν αλλάξει όρδην.

● ● ● ●

Το αίνιγμα του αιώνα για την Πινδάρου

Από την άλλη, στον ΔΗΣΥ οι προεδρικές εξελίσσονται στο αίνιγμα του αιώνα. Φούλης και Χριστοδουλίδης κονταροχτυπιούνται για το ποιος θα είναι ο υποψήφιος του κόμματος. Το θέμα ωστόσο δεν είναι τι θέλουν και τι λένουν

-Παλιόφιλε Αβέρωφ, να σου δώσω άλλο ένα όνομα για την μικρή σου λίστα με πιθανούς υποψήφιους;

οι δύο ενδιαφερόμενοι αλλά οι δημοσκοπήσεις, το εκτόπισμά που έχει ο καθένας τους στους ψηφοφόρους και η δυναμική του καθενός να προσελκύσει ψήφους από άλλους ψήφους. Εκείνο που πληροφορούμαι είναι πως ενώ προς τα έξω βγαίνει και από τους δύο η εκκίνηση «είναι νωρίς» να σχολοηθούμε με τις προεδρικές, στο παρασκήνιο οι εξελίξεις τρέχουν με χίλια. Στο τρίγωνο από τον Λόφο μέχρι την Πινδάρου και πίσω στο ΥΠΕΕ πολλά λέγονται και γίνονται που θα αποδειχθούν καθοριστικά για το πώς θα εξελιχθούν τελικά τα πράγματα. Ομάδες πίεσης έχουν αρχίσει να σχηματίζονται γύρω από τον καθένα, στακεύοντας στη διαμόρφωση των συνθηκών για εξαγγελία της υποψηφιότητάς του. Πολλά διακυβεύονται από την απόφαση που θα λάβει και ο ΔΗΣΥ αλλά και ο καθένας από τους δύο που φέρονται αποφασισμένοι να διεκδική-

σουν την προεδρία. Φαίνεται όμως πως αυτά έχουν ζυγίσει και οι δύο. Και αυτά που θα κερδίσουν από τη συμμετοχή τους σε μια προεκλογική μάχη και αυτά που θα χάσουν, αν χάσουν τις εκλογές. Η μάχη δίνεται τώρα για τις εντυπώσεις και τις... δημοσκοπήσεις. Γιατί δημοσκοπήσεις για την δημοφιλία υποψηφίων για τις προεδρικές γίνονται σε τακτά διαστήματα. Όχι μόνο από τον Φούλη και τον Χριστοδουλίδη αλλά και από άλλους. Αληθεύει ότι μία τέτοια, πρόσφατη, δημοσκόπηση βρέθηκε με κάποιο τρόπο και στο γραφείο του Αναστασιάδη;

● ● ● ●

Πότε θα τα πουν οι παλιόφιλοι;

Μπορεί ο Αναστασιάδης να μην κατάφερε να

συναντηθεί με τον παλιόφιλό του τον Τζο, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στη Νέα Υόρκη, αλλά η προσπάθεια για ένα ραντεβού συνεχίζεται. Και μάλιστα εντατικά και σε διπλό ταμπλό. Ο Αναστασιάδης προσπαθεί πολύ για να βρεθεί ξανά τετ-α-τετ με τον Μπάιντεν και ο Χριστοδουλίδης για να συναντηθεί με τον Μπλίνκεν. Αν' όσα μαθαίνω από πηγή μου που γνωρίζει, η συνάντηση Μπλίνκεν-Χριστοδουλίδη είναι κοντά. Η συνάντηση των παλιόφιλων θέλει ακόμα χρόνο για να ψηθεί...

● ● ● ●

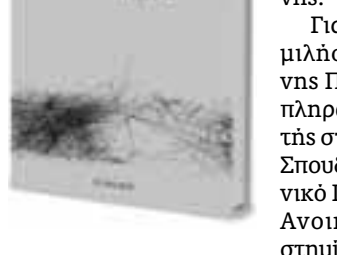
ΚΟΝΙΖ: Πολλά ερωτήματα ακούστηκαν για την απουσία του Αβέρωφ από την πορεία των Μορφιών, την Κυριακή. Κάποιοι στην Πινδάρου διερωτούνται ακόμα γιατί προτίμησε τα κρασιά του Ομόδους από τους ψηφοφόρους της Μόρφου...

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Παρουσίαση της συλλογής «Γραμμή ανάμεσά μας»

Παρουσιάζεται το βιβλίο της Μαρίας Τζιαούρη-Χίλμερ «Γραμμή ανάμεσά μας» (εκδ. Το Ροδάκι, Αθήνα 2020) στο βιβλιοπωλείον «Καφεαναγνωστήριον Το Έρμα. Πρόκειται για μία συλλογή 21 διηγημάτων στα οποία η συγγραφέας πραγματεύεται τη μνήμη, την πατρίδα, τον έρωτα και πολλά ακόμα, στο επίκεντρό τους ο σύγχρονος άνθρωπος, ο/η περαστικός/ή, ο/η γείτονας/σα ή ο/η συγγενής.

ο Απόστολος Κουρουπάκης, πολιτιστικός συντάκτης στην «Καθημερινή Κύπρου. Αποσπάσματα θα διαβάσει η συγγραφέας φιλόλογος Μαρία Τζιαούρη-Χίλμερ.

● **Πληροφορίες:** Τετάρτη 13 Οκτωβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Βιβλιοπωλείον «Καφεαναγνωστήριον Το Έρμα, Έκτορος 43, Πάλη Λευκωσία.

Ο Θερβάντες μέσα από δύο έργα του

Ο **πολιτιστικός** οργανισμός Room for Art ανακοινώνει τη συνεργασία του με το Κέντρο Βυζαντινών, Νεοελληνικών, και Κυπριακών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Γρανάδας για τη διοργάνωση της διάλεξης «Ο Χρυσός Αιώνας της Ισπανίας, ο Θερβάντες και η Κύπρος», με κύριο ομιλητή τον καθηγητή Μόσκο Μορφακίδη-Φυλακτό, διευθυντή του Κέντρου, στο Κέντρο Εικαστικών Τεχνών & Έρευνας – CVAR.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης ο καθηγητής Μορφακίδης θα παρουσιάσει τα έργα: «Miguel de Cervantes Saavedra, Ο γενναϊόδωρος ερωτευμένος», νουβέλα του Θερβάντες με πρωτότυπο τίτλο «El Amante Liberal» (έκδοση του 1613), η οποία σε μεγάλο μέρος της υποθετείται στην Κύπρο και «Lope de Vega Carpio, Ο Ιερός Συνασπισμός ήτοι Η κατάκτηση της Κύπρου και η Ναυμαχία της Ναυπάκτου» ένα θεατρικό έργο του κορυφαίου θεατρικού συγγραφέα του

Χρυσού Αιώνα της ισπανικής λογοτεχνίας (έκδοση του 1621) που επικεντρώνεται στην κατάκτηση της Κύπρου από του Οθωμανούς και τη συνακόλουθη Ναυμαχία της Ναυπάκτου (1571). Τον καθηγητή Μορφακίδη θα πλαισιώσουν με σύντομες παρεμβάσεις οι καθηγητές Γιώργος Γεωργής και Παντελής Βουτουρής. Ο καθηγητής Μόσχος Μορφακίδης-Φυλακτός, κύριος ομιλητής, επιτελεί σημαντικό και ευρύ έργο στο Πανεπιστήμιο της Γρανάδας, ως καθηγητής Ελληνικής Φιλολογίας και διευθυντής του Κέντρου Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών, πρωτοστατώντας μεταξύ άλλων, στη δημιουργία ενός μεγάλου επιστημονικού corpus των ιστορικών και λογοτεχνικών ισπανικών κειμένων για την Ελλάδα και την Κύπρο από τον 15ο έως τις αρχές του 20ού αιώνα.

Πότε/πού: Τετάρτη 13 Οκτωβρίου, ώρα 7:00

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης ο καθηγητής Μορφακίδης θα παρουσιάσει δύο έργα του Θερβάντες, μία νουβέλα και ένα θεατρικό.

μ.μ. Κέντρο Εικαστικών Τεχνών & Έρευνας – CVAR, οδός Ερμού 285, Λευκωσία.

● **Πληροφορίες:** Λόγω των μέτρων ασφαλείας και υγείας είναι απαραίτητη η κράτηση θέσης στο 99351148 και η προσκόμιση safe pass στον χώρο της εκδήλωσης. www.roomforart.eu

Εναρξη νέου κύκλου μαθημάτων σχολής αφηγηματικής τέχνης

Το **Κέντρο** Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο διοργανώνει νέο κύκλο μαθημάτων της Σχολής Αφηγηματικής Τέχνης διάρκειας ενός έτους. Στόχος των μαθημάτων είναι να μυήσουν κάθε ενδιαφερόμενο στην τέχνη του αφηγητή ώστε να αποκτήσει τα απαιτούμενα εφόδια και να καλλιεργήσει την αγάπη ή την κλίση του στο να συνθέτει και να μοιράζεται ιστορίες. Στη σχολή θα διδάσκουν οι Κατερίνα Βοσκαρίδου-Πάκκου, Χλόη Μελίδου, Αντώνης Ανδρουλιδάκης, Στέλλα Βοσκαρίδου-Οικονόμου και επισκέπτες εισηγητές. Τα μαθήματα γίνονται δύο φορές τον μήνα, και έχουν υβριδική μορφή (τόσο διαδικτυακά όσο και με φυσική παρουσία).

Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην απόκτηση δεξιοτήτων (λόγος, κίνηση, παραστατικότητα, προφορική ερμηνεία, μουσική και μουσικότητα), στην έρευνα (γύρω από τη λαογραφία και την παράδοση, τη λογοτεχνία, τη μνήμη, τα σύμβολα και τα αρχέτυπα), στην κάλυψη σημαντικών συναφών γνωστικών αντικειμένων (σημασία της αφήγησης στην εκπαίδευση, στην ψυχοθεραπεία, στην κοινωνική ανάπτυξη αλλά και στη διάσταση της εφαρμοσμένης αφήγησης σε διαφορετικές πτυχές της ζωής και καθημερινότητας όπως οι κάθε είδους παρουσιάσεις), μέσα από τη διεργασία των συναντήσεων αποκαλύπτεται η σημασία της α-

φήγησης στην προσωπική ανάπτυξη κάθε ατόμου που θα οδηγήσει τον κάθε συμμετέχοντα σε ένα δικό του μονοπάτι και θα του αποκαλύψει νέες δυνατότητες του.

Η παρουσίαση των μαθημάτων θα γίνει την Πέμπτη 14 Οκτωβρίου στις 19:00 από την Κατερίνα Βοσκαρίδου-Πάκκου στο Μουσείο Το Πλουμιστό Ψωμί. Η είσοδος είναι ελεύθερη.

● **Πληροφορίες:** Κατερίνα Βοσκαρίδου-Πάκου - Τηλ. 99526772. Παρακαλούμε όπως δηλώσετε συμμετοχή εδώ: <https://forms.gle/PeGQR87etbJdDD7R6>

Παρουσίαση του μυθιστορήματος «Ο Θησαυρός της Ισπανίας»

Ο **Όμιλος** Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Στροβόλου διοργανώνει την παρουσίαση του μυθιστορήματος της Ανδρής Χριστοφίδου - Αντωνιάδου «Ο Θησαυρός της Ισπανίας» στο Πολιτιστικό Κέντρο Στροβόλου. Ένα βιβλίο που θα ταξιδέψει τους προσκεκλημένους σε ένα κυνήγι θησαυρού, με τη συγγραφέα να είναι έτοιμη να συνταξιδέψει με τους παρευρισκόμενους σε ένα οδοιπορικό συγγραφέας του βιβλίου μέσα από εμπειρίες, ήχο και εικόνες. Το βιβλίο θα παρουσιάσει η φιλόλογος και κριτικός Λογοτεχνίας κ. Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή. Χαιρετισμούς θα απευθύνουν ο πρόεδρος της Ισπανίας στη Λευκωσία κ. D. Alvaro Castillo - Aguilar, ο δήμαρχος Στροβόλου κ. Ανδρέας Παπαχαλαράμπους και η πρόεδρος του Όμιλου Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Στροβόλου δρ Μαρία Μιχαηλίδου. Την εκδήλωση θα συντονίσει η πθοποιός Θέκλα Φλουρή, με τους πθοποιούς Χάρη Ευριπίδου και Φώτη Καραλή να διαβάζουν δραματοποιημένα αποσπάσματα από το βιβλίο. Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Ισπανίας.

● **Πληροφορίες:** Πολιτιστικό Κέντρο Στροβόλου, Αρχ. Κυπριανού 34, Στρόβολος, Τετάρτη, 13 Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
**«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»**

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
 ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
 Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτελίες: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
 e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
 Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΕΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Στη μέγγενη των αυξήσεων η αγορά ακινήτων

Αυξήσεις μέχρι 20% στις κατασκευές μετακυλούν στην τσέπη του καταναλωτή.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Από την αρχή του 2021 είχε καταγραφεί αύξηση στις τιμές των κατοικιών, μετά από δύο συνεχόμενα τρίμηνα μειώσεων. Σύμφωνα με την έκθεση της Κεντρικής Τράπεζας, ο δείκτης τιμών κατοικιών είχε καταγράψει τριμηνιαία αύξηση 0,5% το α' τρίμηνο του 2021 σε σχέση με μείωση 0,2% το 4ο τρίμηνο του 2020.

Φυσικά, η εν λόγω αύξηση δεν έχει αποδοθεί στην αύξηση της τιμής των πρώτων υλών διεθνώς, ούτε και στις καθυστερήσεις και όλα τα παρελκόμενα της πανδημίας. Ήταν, ωστόσο, μια μικρή εισαγωγή για την κατοπινή εικόνα της αγοράς, μόλις λίγους μήνες αργότερα. Για τους εμπλεκόμενους με τον κατασκευαστικό κλάδο, ωστόσο, η κατάσταση ήταν γνωστή από πολύ πιο πριν. Τα πρώτα δείγματα των ανατιμήσεων στις πρώτες

Ηδη το κόστος των νέων αναπτύξεων, τόσο των μεγάλων επενδύσεων, όσο και αυτών στην αγορά κατοικίας, υπολογίζεται βάσει των νέων τιμών, άρα οι ανατιμήσεις ξεκίνησαν να μεταφέρονται στον αγοραστή του ακινήτου.

ύλες καταγράφηκαν από την περασμένη άνοιξη. Την ίδια ώρα, το κόστος για τα μεταφορικά ναύλα και παράλληλα οι καθυστερήσεις στις παραδόσεις, δημιούργησαν ένα κράμα ζοφερών εξελίξεων για την οικονομία και την αγορά εν γένει που αποτυπώθηκαν πρωτίστως στον τομέα ακινήτων. Κατά τις εκτιμήσεις παραγόντων της αγοράς, το κόστος κατασκευής θα εξακολουθήσει να ανεβαίνει και θα φτάσει μέχρι το 20% πιο πάνω σε σχέση με τις σημερινές τιμές. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι αν το συμβόλαιο για το κόστος κατασκευής μιας νεόδμητης κατοικίας ήταν τον Δεκέμβριο του 2020 στις 200 χιλιάδες ευρώ, από εδώ και πέρα το ίδιο κόστος σκαφαλώνει στις 240 χιλιάδες ευρώ. Οι αυξήσεις δεν σταματούν εδώ και δεν περιορίζονται σαφώς στην αγορά κατοικίας. Επεκτείνονται σε μεγάλα έργα ανάπτυξης στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα.

Την άνοιξη το πικ

Μιλώντας στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών Σταύρος Μιχαήλ ανέφερε ότι αναπόφευκτα επηρεάζονται όλα τα έργα. Ωστόσο, σημείωσε ότι τουλάχιστον μέχρι στιγμής δεν καταγράφονται καθυστερήσεις στην αποπεράτωση των έργων δημόσιου χαρακτήρα.

Την ίδια ώρα, στον ιδιωτικό τομέα και δη στην αγορά κατοικίας, το τελευταίο τρίμηνο παρατηρείται κάποια στασιμότητα, με τους αγοραστές να θέλουν να δουν πώς θα εξελιχθεί η κατάσταση στην αγορά. Ωστόσο, οποιαδήποτε αρνητική καμπή στην μείωση θα επιδεινώσει περισσότερο το κόστος στην αγορά. Την ίδια ώρα, οι αυξήσεις των τιμών των καυσίμων και το κόστος ενέργειας θα δραματίσει τον δικό του ρόλο στις αυξήσεις των τιμών. Σύμφωνα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της εταιρείας Cyfield Γιώργο Χρυσόχο, οι ανατιμήσεις αναμένεται να φτάσουν στο πικ τους το επόμενο εξάμηνο, ενώ δεν εκτιμάται ότι θα επανέλθουν σύντομα στα επίπεδα προ πανδημίας. «Δεν υπάρχουν αυτή την στιγμή οι συνθήκες στην παγκόσμια αγορά και την οικονομία για να πέσουν οι τιμές. Υπάρχει πληθωρισμός, ψηλά ναύλα, δεν έχει επανέλθει η ομαλότητα στα της πανδημίας, άρα η επαναφορά των τιμών δεν θα γίνει σύντομα», επισημαίνει ο Γιώργος Χρυσόχος. Επί του παρόντος, υπάρχει ακόμη στοκ στην αγορά που αγοράστηκε σε παλαιότερες τιμές, αλλά εξαντλείται σιγά σιγά, πράγμα που συγκρατεί ακόμη το κατασκευαστικό κόστος.

Αυξήσεις μέχρι 120%

Όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία της Ομοσπονδίας συνδέσμων εργολάβων οικοδομών, οι αυξήσεις τους τελευταίους 10 μήνες είναι δραματικές. Για τον δομικό κάλυβα οι αυξήσεις ανέρχονται σε 115% και 120%.

Κατά 72% πιο πάνω είναι πλέον το κόστος της ξυλείας, κατά 71% το κόστος του κατασκευαστικού οπλισμού, κατά 58% ακριβότερο πωλείται το αλουμινό (ral colours) και 51% για το αλουμίνιο σε φυσικό χρώμα. Μικρότερες αυξήσεις καταγράφονται στις θερμομονώσεις, πλαστικούς σωλήνες, ασφαλτό και τσιμέντο. Σημειώνεται ότι τα έργα του δημοσίου περιλαμβάνουν μία φόρμουλα για τις αναπροσαρμογές στο εργατικό κόστος και του κόστους των πρώτων υλών. Οι δείκτες των αυξήσεων λαμβάνουν υπόψη τον οπλικό εξοπλισμό: τσιμέντο, καύσιμο, ασφαλτό και τα καλίκια. Στα ιδιωτικά έργα αυτός ο όρος διαγράφεται. Άρα ο εργολάβος καλείται να αναλάβει μόνος του αυτό το κόστος. Όμως πλέον, τονίζει ο κ. Γαβριήλ, δεν θα μπορεί να απορροφήσει άλλο αυτές τις αυξήσεις.

Παράταση 77 ημερών

Αριθμός κατασκευαστών βρίσκεται ήδη στα όρια του, ανέφερε στην «Κ» ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργολάβων Οικοδομών Στέλιος Γαβριήλ. Οι εργολάβοι ήταν οι πρώτοι οι οποίοι επωμίστηκαν το επιπρόσθετο κόστος τους τελευταίους 12 μήνες, αφού οι αυξήσεις άρχισαν να γίνονται αισθητές. Την ίδια ώρα προ-

Τη λήψη μέτρων εισηγούνται οι εργολάβοι για να προλάβουν επιδείνωση της κατάστασης στον κατασκευαστικό κλάδο. Θα έχουν συνάντηση στις 2 Νοεμβρίου με τους Υπουργούς Οικονομικών και Μεταφορών.

σπαθούν να διαχειριστούν τις καθυστερήσεις στην παραλαβή υλικών, αλλά και τις ελλείψεις που παρατηρούνται, παρελκόμενα της πανδημίας.

Στις 2 Νοεμβρίου, αντιπροσωπεία της

Ομοσπονδίας (ΟΣΕΟΚ) αναμένεται να έχει συνάντηση με τους Υπουργούς Οικονομικών και Μεταφορών, Επικοινωνιών, Μεταφορών και Έργων, μαζί με ΕΤΕΚ, ΟΕΒ και ΚΕΒΕ για ανάγκη λήψης

το συντομότερο δυνατόν διορθωτικών μέτρων. Αίτημα τους είναι η άμεση λήψη αντισταθμιστικών μέτρων. Σε διαφορετική περίπτωση, όπως τονίζει ο κ. Γαβριήλ, θα επέλθει επιβράδυνση στο κατασκευαστικό κλάδο καθώς και ενδεχόμενο μη ολοκλήρωσης σημαντικών υπό εξέλιξη έργων. Βασική εισήγηση η οποία έχει τεθεί ενώπιον της ΚΕΑΑ (Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων) είναι η παράταση χρόνου επιπρόσθετων 77 ημερών, νοούμενου ότι γίνεται αποδεκτό από τον Ανάδοχο, χωρίς άλλη οικονομική ή χρονική απαίτηση λόγω της πανδημίας ή των μέτρων που έχουν ληφθεί ένεκα των επιπτώσεων της πανδημίας.

Τι ζητούν οι εργολάβοι

Στην συνάντηση της 2ας Νοεμβρίου η αντιπροσωπεία των εργολάβων θα θέσει επί τάπητος σειρά εισηγήσεων. Πρόκειται συνολικά για 14 εισηγήσεις.

- Έγκριση επιπρόσθετων 77 ημερών οριζόντιας παράτασης χρόνου.
- Χάραξη πολιτικής και κατευθυντηρίων γραμμών / συστάσεων από το κράτος, σε ό,τι αφορά τα δικά του (υπό υλοποίηση ή υπό σχεδιασμό) έργα, οι οποίες θα αποτελέσουν οδηγό και για τον ιδιωτικό τομέα.
- Απορρόφηση κονδυλίων από Ευρωπαϊκά Προγράμματα για νέα έργα.
- Αύξηση του ποσοστού υλοποίησης του κρατικού προϋπολογισμού σε έργα του Κατασκευαστικού Τομέα, το οποίο παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο (28%).
- Επανεκτίμηση των προϋπολογισμών των υπό προκήρυξη έργων.

- Στοχευμένα κίνητρα για αγορά μηχανικού εξοπλισμού ειδικού για την ανακύκλωση υλικών στη πυγή.
- Επέκταση της εφαρμογής του άρθρου 11Β του περί Φ.Π.Α. Νόμου (με μηδενικό συντελεστή) σε οριζόντια βάση σε όλα τα οικοδομικά υλικά / προϊόντα (εγκώρια ή εισαγόμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση).
- Παροχή εκτάκτων φορολογικών ελαφρύνσεων, οι οποίες να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων μηνιαία υποβολή της φορολογικής δήλωσης για τον Φ.Π.Α. (αντί ανά 3μην), επιμήκυνση της παράτασης πληρωμής του Φ.Π.Α. για ακόμη 3 φορολογικές περιόδους και επίτευση της επιστροφής του Φ.Π.Α.
- Πιστωτική επέκταση για όσους επηρεάζονται αναίτια (νοικοκυριά, εργολάβους, υπεργολάβους), μέσα από στοχευμένο σχέδιο κρατικών ενισχύσεων.
- Περαιτέρω τραπεζικές διευκολύνσεις, οι οποίες να περιλαμβάνουν εκχώρηση συμβολαίων για χρηματοδότηση έργων και προεξόφληση πιστοποιητικών πληρωμής και τιμολογίων για προμήθεια υλικών με ασφαλιστική κάλυψη.
- Έκτακτα σχέδια στήριξης νοικοκυριών, τα οποία βρίσκονται σε διαδικασία ανέγερσης κατοικίας.
- Συνέχιση της παραγωγής του Δείκτη Ωρομισθίων Οικοδομικών Επαγγελματιών.
- Αναθεώρηση των δεικτών βασικών υλικών και εργατικών με την εισαγωγή νέων εξειδικευμένων υλικών.
- Επίλυση διαφορών με ευέλικτες διαδικασίες (Κριτική Διαδικασία – Διατησία).

Προς τα πάνω η πρόβλεψη του ΔΝΤ για την κυπριακή οικονομία

Σύμφωνα με το WEO, ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2021 θα διαμορφωθεί στο 4,8% σε σχέση με ύφεση 5,1% που κατέγραψε το 2020

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στις φθινοπωρινές του προβλέψεις αναθεώρησε προς τα πάνω τον ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, σε σχέση με τις προβλέψεις του του περασμένου Απριλίου.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το World Economic Outlook (WEO) που δημοσιεύτηκε την Τρίτη, ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας για το 2021 θα διαμορφωθεί στο 4,8% σε σχέση με ύφεση 5,1% που κατέγραψε το 2020. Ο ρυθμός ανάπτυξης προβλεπόταν στο 3% στο WEO του περασμένου Απριλίου. Η ανάπτυξη για το 2022 προβλέπεται στο 3,6%, σε σχέση με 3,9% που προβλεπόταν τον Απρίλιο.

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, η ανεργία από 7,6% το 2020 θα υποχωρήσει στο 7,5% το 2021, για να μειωθεί περαιτέρω στο 6,9% το 2022, προβλέψεις που παραμένουν οι ίδιες σε σχέση με αυτές του περασμένου Απριλίου.

Αναθεωρημένη προς τα πάνω είναι και η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό αφού το ΔΝΤ εκτιμά ότι το 2021 θα ανέλθει στο 1,7% από το -1,1% τον προηγούμενο χρόνο και θα κλείσει στο 1% το 2022. Στις εαρινές του προβλέψεις το ΔΝΤ πρόβλεπε ότι το 2021 ο πληθωρισμός θα έφτανε στο 0,5% και στο 0,8% το 2022.

Αυξημένο θα είναι και το έλλειμμα στον λογαριασμό τρεχουσών συναλλαγών προς τα πάνω με το ΔΝΤ θα διαμορφωθεί στο 9,3% από 11,9% του ΑΕΠ το 2020 και θα υποχωρήσει στο 7,4% το 2022. Σύμφωνα με την εκτίμηση του περασμένου Απριλίου θα διαμορφωνόταν στο 8,5% του ΑΕΠ το 2021 και θα υποχωρούσε στο 6,1% το 2022.

Με βάση τις προβλέψεις στον προϋ-

Η ανεργία από 7,6% το 2020 θα υποχωρήσει στο 7,5% το 2021, για να μειωθεί περαιτέρω στο 6,9% το 2022.

πολογισμό του 2022 που κατατέθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει στο 4% το 2022 σε σχέση με εκτιμώμενη ανάπτυξη 5,5% το 2021.

Παγκόσμια οικονομία

Όσον αφορά την παγκόσμια οικονομία το ΔΝΤ αναθεώρησε την παγκόσμια ανάπτυξη οριακά προς τα κάτω στο 5,9% για το 2021 σε σχέση με 6% που ήταν η προηγούμενη πρόβλεψη, ενώ την διατή-

ρησε αμετάβλητη στο 4,9% για το 2022.

Όπως αναφέρει, η παγκόσμια ανάκαμψη συνεχίζεται αλλά το μομέντομ έχει εξασθενήσει και περιορίζεται από την πανδημία. Η εξαιρετικά μεταδοτική παραλλαγή Δέλτα και οι αυξημένοι κίνδυνοι για την υγεία εμποδίζουν την πλήρη επιστροφή στην κανονικότητα, προσθέτει.

Σημειώνει επίσης ότι η επίδραση της πανδημίας σε κρίσιμους κρίκους της αλυσίδας ανεφοδιασμού οδήγησαν σε μεγαλύτερες από τις αναμενόμενες διαταραχές στην τροφοδοσία, αυξάνοντας τον πληθωρισμό σε πολλές χώρες. Καταγράφεται επίσης αύξηση στους κινδύνους για τις οικονομικές προοπτικές και μεγαλύτερη περιπλοκότητα στο σχεδιασμό αντισταθμιστικών πολιτικών.

Ως βασικός παράγοντας για αντιμετώπιση των προκλήσεων, σημειώνεται η ανάγκη να εμβολιαστούν επαρκείς αριθμοί ανθρώπων σε κάθε χώρα για να αποτραπούν περαιτέρω μεταλλάξεις του ιού.

Στις ΗΠΑ η ανάπτυξη προβλέπεται να ανέλθει σε 6% το 2021, ενώ στην Ευρώζωνη η ανάπτυξη εκτιμάται στο 5%. Η ελληνική οικονομία προβλέπεται να παρουσιάσει ρυθμό ανάπτυξης 6,5% το 2021, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο ανάπτυξη 6,8%.

ΚΥΠΕ

Αναθεωρημένη προς τα πάνω είναι και η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό αφού το ΔΝΤ εκτιμά ότι το 2021 θα ανέλθει στο 1,7% από το -1,1% τον προηγούμενο χρόνο.

Με φειδῶ οι κρατικές δαπάνες για το 2022

Μείωση στις μεταβιβαστικές πληρωμές και στους τόκους για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, προβλέπει ο προϋπολογισμός

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

«**Κοντά** τα χέρια» για το 2022 σε σχέση με τις δαπάνες βάζει η Κύπρος. Οι δαπάνες, βάσει του προϋπολογισμού του 2022, αναμένεται να παρουσιάσουν μικρή μείωση σε σύγκριση με τον περσινό, καθώς η Κυβέρνηση από ό,τι φαίνεται, βάσει των χαρακτηριστικών του προϋπολογισμού, θέλει να τις κρατήσει όσο το δυνατό πιο χαμηλά. Εξάλλου, από τους τελευταίους πέντε προϋπολογισμούς, μόνο του 2018 οι συνολικές δαπάνες παρουσίαζαν μείωση, με τις επόμενες χρονιές, μέχρι και το τρέχον 2021 οι δαπάνες να παρουσιάζονται αυξημένες. Τις δύο τελευταίες χρονιές, του 2020 και του 202, υπήρξε μια άνευ προηγουμένου κρίση (πανδημική αυτή τη φορά) στη διάρκεια της οποίας χρειάστηκαν συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί και έκτακτες δαπάνες. Για το 2022, όμως, το Υπουργείο Οικονομικών, ως το καθ' ύλην αρμόδιο για την προετοιμασία του προϋπολογισμού, θα θέλει σίγουρα εν πρώτοις να μην υπάρξουν άλλες απώλειες δημοσιονομικών εσόδων, όπως έγινε κατά την περίοδο εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων κατά την περίοδο της πανδημίας, αλλά και κατά δεύτερον, να μην αυξηθούν οι δαπάνες στην περίπτωση που θα επανέλθουν μέτρα για να την αντιμετωπίσει, με αποτέλεσμα να απαιτηθούν δαπάνες για στήριξη της κυπριακής οικονομίας. Βάσει του προϋπολογισμού του 2022 που θα συζητηθεί στην Επιτροπή Οικονομικών την Δευτέρα 18 Οκτωβρίου, οι συνολικές δαπάνες αναμένεται να παρουσιάσουν μικρή μείωση σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο και προϋπολογίζονται στα 8.407,8 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 8.479,4 εκατ. ευρώ το 2021. Οι δαπάνες προσωπικού, περιλαμβανομένων των συντάξεων και των φιλοδωρημάτων, υπολογίζεται να αυξηθούν κατά περίπου 3% και να ανέλθουν στα 3.044 εκατ. ευρώ (2022) σε σύγκριση με 2.961 εκατ. ευρώ (2021). Όπως εξηγεί το Υπουργείο στο Τμήμα συνολικών δαπανών, η πιο πάνω αύξηση οφείλεται κυρίως, στην καταβολή της ΑΤΑ, των προσαυξήσεων και της αύξησης της απασχόλησης. Όσον αφορά στις λειτουργικές δαπάνες, προβλέπεται να αυξηθούν κατά περίπου 8% το 2022 και να ανέλθουν στα 972 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 899 εκατ. ευρώ το 2021.

Ψαλίδι στις μεταβιβαστικές

Όπως αναφέρεται στον Προϋπολογισμό του 2022, οι μεταβιβαστικές πληρωμές αποτελούνται κυρίως από τις κοινωνικές παροχές, τις χορηγίες προς οργανισμούς δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου και τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και τη συνεισφορά προς τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το ΓΕΣΥ και τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Το 2022, η πιο πάνω κατηγορία προβλέπεται να μειωθεί κατά περίπου 8% και να περιοριστεί στα 3.049 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 3.332 εκατ.

Οι **μακροοικονομικές** παραδοχές αποτελούν τη βάση της διαμόρφωσης της εκάστοτε οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στην κατάρτιση του Κρατικού Προϋπολογισμού.

ευρώ το 2021. Οι μειώσεις στις μεταβιβαστικές πληρωμές οφείλονται, κυρίως, στις μειώσεις των προνοιών για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Πρόσθετα, οι αναπτυξιακές δαπάνες, (έργα υπό κατασκευή, συγχρηματοδοτούμενα έργα, εκπαιδεύσεις, χορηγίες σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, πάγια, κλπ.) οι οποίες αναμένεται να αυξηθούν κατά 10% το 2022 και να φθάσουν περίπου, στα 1.135 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 1.032 εκατ. ευρώ το 2021. Σημειώνεται πως η πιο πάνω αύξηση παρατηρείται λόγω έναρξης της υλοποίησης μεγάλων αναπτυξιακών έργων συμπεριλαμβανομένων οδικών, κτηριολογικών και άλλων έργων καθώς και για την προώθηση έργων που έχουν περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Σημειώνεται ότι η πρόνοια για τα συγχρη-

Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους (τόκοι) παρουσιάζουν μείωση της τάξης του 13% για το 2022.

ματοδοτούμενα έργα των οποίων διαχειριστική αρχή είναι η ΓΔ ΕΠΣΑ, συνεχίζει να περιλαμβάνεται στο συγκεντρωτικό κονδύλι της ΓΔ ΕΠΣΑ για μεγαλύτερη ευελιξία και για επίτευξη όσο το δυνατό μεγαλύτερης απορρόφησης ευρωπαϊκών κονδυλίων. Όπως τονίζεται στο σχετικό μέρος του Προϋπολογισμού του 2022, για τα υπόλοιπα συγχρηματοδοτούμενα έργα που αφορούν το Πρόγραμμα Αγροτικής

Ανάπτυξης, τα Ταμεία Εσωτερικής Ασφάλειας, καθώς και διάφορα Ανταγωνιστικά Προγράμματα, οι σχετικές πρόνοιες περιλαμβάνονται στα αρμόδια Υπουργεία.

Μείωση και στους τόκους

Την ίδια ώρα, αξίζει να σημειωθεί πως οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους (τόκοι) παρουσιάζουν μείωση της τάξης του 13% για το 2022 και συγκεκριμένα υπολογίζονται στα 458,2 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 529,5 εκατ. ευρώ το 2021.

Ταυτόχρονα, όσον αφορά στην κατανομή των πρωτογενών δαπανών, αυτή έγινε αφού λήφθηκαν υπόψη οι προτεραιότητες πολιτικής όπως αντικατοπτρίζονται στο Κυβερνητικό Πρόγραμμα και στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2022 – 2024 που έχει υιοθετηθεί

από το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και οι δεσμεύσεις ή υποχρεώσεις του κάθε Υπουργείου χωριστά. Η κατανομή πιστώσεων κατά κεφάλαιο, έχει ως εξής: Για Συνταγματικές Εξουσίες 84,2 εκατ. το 2022 έναντι 85,2 το 2021, για Συνταγματικές Υπηρεσίες 33 εκατ. το 2022 έναντι 31,6 εκατ. το 2021, για Ανεξάρτητες Υπηρεσίες 24,8 εκατ. το 2022, έναντι 23,9 εκατ. το 2021, για Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής 117,9 εκατ. ευρώ το 2022 έναντι 97,8 εκατ. το 2021, για Υφυπουργείο Τουρισμού 53,7 εκατ. το 2022 έναντι 47 εκατ. το 2021, για Υφυπουργείο Ναυτιλίας 17,2 εκατ. το 2022 έναντι 14,5 εκατ. το 2021, για Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας 541 χιλ. ευρώ το 2022, για το Υπουργείο Άμυνας 470 εκατ. το 2022 έναντι 437 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Γεωργίας 297 εκατ.

Οι κίνδυνοι για τα δημοσιονομικά

Σύμφωνα με την έκθεση δημοσιονομικών κινδύνων για το 2022, κίνδυνοι μπορεί να προκύψουν πρώτον από την απώλεια δημοσιονομικών εσόδων λόγω μείωσης στην οικονομική δραστηριότητα από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού. Δεύτερον, από την αύξηση δαπανών για στήριξη της οικονομίας σε περίπτωση επαναφοράς μέτρων συγκράτησης της εξάπλωσης του κορωνοϊού (lock down). Τρίτον, από αρνητικές μακροοικονομικές εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο με αρνητικές επιπτώσεις σε βασικούς παραγωγικούς τομείς της κυπριακής οικονομίας που θα οδηγήσουν σε χαμηλότερο (από τον προβλεπόμενο) ρυθμό ανάπτυξης και, κατά συνέπεια, θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο, κατά κύριο λόγο, στις επιδόσεις των δημόσιων οικονομικών. Τέταρτον, καταβολή, εκ μέρους του κράτους, ποσών που αφορούν κυβερνητικές εγγυήσεις που δόθηκαν προς τρίτους. Πέμπτον, από κινδύνους που ελλοχεύουν στο τραπεζικό σύστημα, όπως ψηλά δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων και η περαιτέρω αύξηση του δείκτη απόρροια των επιπτώσεων από την συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας Ελέω πανδημίας. Έκτον, από αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των Κρατικών Οργανισμών, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Έβδομον, από προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν από τη μη εύρυθμη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ) και του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΝΥ). Όγδοον, όπως καταγράφεται στην έκθεση κινδύνων, από προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν από την αυξημένη ροή μεταναστών.

το 2022 έναντι 273 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Δικαιοσύνης 356 εκατ. το 2022 έναντι 337,5 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Ενέργειας 122 εκατ. το 2022 έναντι 89,7 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Εργασίας 625 εκατ. το 2022 έναντι 1,12 δισ. ευρώ το 2021, για το Υπουργείο Εσωτερικών 609 εκατ. το 2022 έναντι 556 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Εξωτερικών 98,6 εκατ. το 2022 έναντι 104,3 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Οικονομικών 1,74 δισ. ευρώ το 2022 έναντι 2,1 δισ. ευρώ το 2021, για το Γενικό Λογιστήριο 73,9 εκατ. το 2022 έναντι 102,1 εκατ. το 2021, για το Υπουργείο Παιδείας 1,23 δισ. ευρώ το 2022 έναντι 1,17 δισ. το 2021, για το Υπουργείο Μεταφορών 388,8 εκατ. το 2022 έναντι 329,9 εκατ. το 2021 και για το Υπουργείο Υγείας 1,05 δισ. το 2022, έναντι 1,01 δισ. το 2021.

Στο 7,3% υποχώρησε ο δείκτης κόκκινων δανείων της Eurobank

Υπεγράφη η συμφωνία με την doValue για την τιτλοποίηση Mexico

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΟΡΤΖΗ

Τη **μείωση** του δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων σε μονοψήφιο ποσοστό και συγκεκριμένα στο 7,3% επιτυγχάνει η Eurobank με την ολοκλήρωση της τιτλοποίησης Mexico και την υπογραφή της συμφωνίας με την doValue, που ανακοινώθηκε χθες.

Μετά τη συμφωνία τα κόκκινα δάνεια της τράπεζας αναμένεται να μειωθούν κάτω από τα 3 δισ. ευρώ, εξέλιξη που σηματοδοτεί την εξυγίανση του ισολογισμού της και θα επιτρέψει στην τράπεζα

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της τράπεζας αναμένεται να μειωθούν κάτω από τα 3 δισ. ευρώ.

Το **χαρτοφυλάκιο** Mexico αποτελείται κατά 90% από μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ενώ άλλο ένα 10% είναι εξυπηρετούμενα. Το 85% των 275.000 δανείων που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο είναι δάνεια λιανικής και μικρών επιχειρήσεων, ενώ το υπόλοιπο 15% είναι μεγάλα επιχειρηματικά δάνεια.

πίπτωση στα συνολικά εποπτικά κεφάλαια της Eurobank.

Η ακαθάριστη λογιστική αξία του χαρτοφυλακίου Mexico διαμορφώνεται σε 3,2 δισ. ευρώ, ενώ η ονομαστική του αξία (περιλαμβάνει και λογιστικοποιημένους τόκους εκτός ισολογισμού) ανέρχεται σε 5,2 δισ. ευρώ. Το χαρτοφυλάκιο αποτελείται κατά 90% από μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ενώ άλλο ένα 10% είναι εξυπηρετούμενα δάνεια. Το 85% των 275.000 δανείων που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο είναι δάνεια λιανικής και μικρών επιχειρήσεων, ενώ το υπόλοιπο 15% είναι μεγάλα επιχει-

ρηματικά δάνεια. Το τμήμα του χαρτοφυλακίου για το οποίο έχει εγγυηθεί το Δημόσιο διαμορφώνεται στο 1,5 δισ. ευρώ. Στα 3,4 δισ. ευρώ ανέρχεται η αξία των χαρτοφυλακίου χαμηλής διαβάθμισης (junior notes), δηλαδή των δανείων με μικρή πιθανότητα ανακτήσεων.

Ο ιταλικός όμιλος doValue, που αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους διαχειριστές και με τον οποίο η Eurobank έχει υπογράψει στρατηγική συμμαχία για τη διαχείριση του συνόλου των δανείων σε καθυστέρηση της τράπεζας, είναι ο επενδυτής που θα αγοράσει τους τίτλους ενδιάμεσης διαβάθμισης. Η αξία

του mezzanine τίτλου που είναι και το αντικείμενο της συναλλαγής διαμορφώνεται στο 200 εκατ. ευρώ.

Η τιτλοποίηση Mexico αποτελεί την τρίτη κατά σειράν συναλλαγή που υλοποιεί η Eurobank σε διάστημα δύο μόλις χρόνων.

Η αρχή είχε γίνει τον Ιούλιο του 2019 με τη συναλλαγή Pillar, αξίας 2 δισ. ευρώ, που μεταβιβάστηκε στην Pimco και ήταν το πρώτο χαρτοφυλάκιο που άνοιξε την αγορά των ελληνικών τιτλοποιήσεων μετά τη δεκαετή κρίση. Ακολούθησε η συναλλαγή Cairo αξίας 7,5 δισ. ευρώ που άνοιξε τον δρόμο για τη συνεργασία της Eurobank με τον ιταλικό όμιλο doValue. Μέσω των τιτλοποιήσεων αλλά και πωλήσεων χαρτοφυλακίων η τράπεζα έχει επιτύχει τη μείωση των κόκκινων δανείων κατά 15 δισ. ευρώ περίπου και συγκεκριμένα από τα 18 δισ. ευρώ το 2018 κάτω από τα 3 δισ. ευρώ έως τα τέλη του 2021.

Εκτός από την εξυγίανση του ισολογισμού της, βασικοί πυλώνες του επιχειρησιακού σχεδίου της τράπεζας είναι η επίτευξη διψήφιου ποσοστού απόδοσης ιδίων κεφαλαίων, μέσω της διευρύνσης της κερδοφορίας από πηγές στο εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό.

Ο όμιλος της Eurobank δραστηριοποιείται στις αγορές της Βουλγαρίας, της Κύπρου, της Σερβίας και του Λουξεμβούργου, μέσω των οποίων αντλεί σημαντικό μέρος της κερδοφορίας και σύμφωνα με τον στόχο της διοίκησης, η συνεισοφορά του δικτύου του εξωτερικού θα σταθεροποιηθεί στο 30% της συνολικής κερδοφορίας του ομίλου.

ΑΡΘΡΟ / Του HOLGER SCHMIEDING*

Ο στασιμιοπληθωρισμός προ των πυλών της Ευρωζώνης

Το **αφίγημα** του στασιμιοπληθωρισμού φαίνεται πως αρχίζει να σχηματίζεται στο μυαλό των επενδυτών και των αγορών. Έχουμε επιστομάνει τον κίνδυνο αυτό τους τελευταίους μήνες, αλλά πλέον αυτός έχει γίνει περισσότερο πρόσλητος. Οι βραχυπρόθεσμες προβλέψεις μας για την ανάπτυξη της αμερικανικής οικονομίας και της Ευρωζώνης το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο του 2021 διαμορφώνονται σε επίπεδα ελαφρώς χαμηλότερα από τον μέσο όρο, ενώ διαπιστώνουμε ορισμένους κινδύνους. Η πρόσφατη άνοδος στις τιμές της ενέργειας αυξάνει αυτούς τους κινδύνους τόσο για τους τελευταίους μήνες του 2021 όσο και τους πρώτους του 2022. Πιθανώς να κλονίσουν την εμπιστοσύνη καταναλωτών και επιχειρήσεων και να περαιοποιήσουν τα κέρδη στα προσαρμοσμένα στον πληθωρισμό εισοδήματα. Εντούτοις, οι βραχυπρόθεσμες απειλές, όπως οι ελλείψεις προμηθειών, οι τιμές της ενέργειας, η Κίνα, ο πληθωρισμός κ.ά. δεν μεταβάλλουν τη μεγαλύτερη εικόνα.

Οι καταναλωτές διατηρούν καλύτερους ισολογισμούς από εκείνους τους οποίους είχαν πριν ξεσπάσει η πανδημία. Οι πλεονάζουσες αποταμιεύσεις των νοικοκυριών, τις οποίες σώρευσαν από το πρώτο τρίμηνο του 2020 έως το πρώτο τρίμηνο του 2021, συμποσούνται στο 16% της ιδιωτικής κατανάλωσης στις ΗΠΑ για το 2019, στο σχεδόν 14% για τη Βρετανία και στο περίπου 11% για την Ευρωζώνη. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις θέλουν να επενδύσουν περισσότερα. Αφ' ης στιγμής οι ελλείψεις στις προμήθειες αρχίσουν να υποχωρούν πιθανώς κατά τη διάρκεια του 2022, μερικές αναμένουμε η πραγματική ανάπτυξη της οικονομίας να καταστεί και πάλι σταθερή. Αναφορικά τώρα με τον δείκτη του πληθωρισμού, αυτός ενδεχομένως να δείξει αξιοσημείωτη άνοδο

τους επόμενους μήνες στην Ευρώπη και να διατηρηθεί ψηλά στις Ηνωμένες Πολιτείες σε ετήσια βάση. Ωστόσο, η σύγκριση σε δωδεκάμηνη βάση διογκώνει τη δυναμική του, διότι οι τιμές πολλών ειδών ήταν ασυνήθιστα χαμηλές στη χρονιά της πανδημίας, δηλαδή την περσινή. Εάν εξαιρεθεί ο παράγοντας αυτός, τότε οι πιέσεις από τον πληθωρισμό παραμένουν υποτονικές στην Ευρωζώνη και είναι λιγότερο έντονες από εκείνες που υποδιλώνουν οι ετήσιοι δείκτες

Η πρόσφατη αύξηση στις τιμές της ενέργειας επιταχύνει την άνοδο του δείκτη τιμών καταναλωτή.

στη Βρετανία και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επί παραδείγματι, εάν συγκρίνουμε τις τιμές του φετινού Σεπτεμβρίου με τις αντίστοιχες πριν ξεσπάσει η πανδημία, δηλαδή με αυτές του Σεπτεμβρίου του 2019, τότε σε ετήσια βάση έχουμε στην Ευρωζώνη δείκτη πληθωρισμού της τάξεως του 1,5%, ήτοι πολύ χαμηλότερο από τον ετήσιο του 3,4%. Προϊόντος δε του 2022, από την πλευρά μας αναμένουμε σημαντική πτώση του δείκτη, ούτως ώστε σε ετήσια βάση να διαμορφωθεί στο σχεδόν 3% στις ΗΠΑ, στο 2,5% στο Ηνωμένο Βασίλειο και στο 1,5% στην Ευρωζώνη του χρόνου του φθινοπώρου. Ως εκ τούτου, ο πληθωρισμός θα παραμείνει υψηλότερος στις ΗΠΑ και στη Βρετανία ή θα αυξηθεί περισσότερο στην Ευρωζώνη από όσο εκτιμούν οι αντίστοιχες κεντρικές τράπεζες.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Οι καταχρήσεις του ΓεΣΥ στο στόχαστρο του ΟΑΥ

Δεν επηρεάζουν τις δαπάνες του Συστήματος λέει ο Οργανισμός ο οποίος εντοπίζει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Τα φαινόμενα καταχρήσεων του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ) που εμφανίσθηκαν από εφαρμογής του, είναι ένα από τα σοβαρά ζητήματα που προβληματίζουν τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ). Οι καταγγέλιες που είχαν γίνει από την εφαρμογή της πρώτης φάσης του ΓεΣΥ καθώς και η επιβεβαίωση από τις έρευνες που ακολούθησαν, κρατούν μέχρι σήμερα σε αυξημένη ετοιμότητα τον Οργανισμό σε μια προσπάθεια πάταξης του φαινομένου το οποίο, όπως τονίζει ο διευθυντής του ΟΑΥ Ανδρέας Παπακωνσταντίνου, δεν επηρεάζει άμεσα τα οικονομικά του ΓεΣΥ, ωστόσο μπορεί να προκαλέσει βραχυπρόθεσμες πιέσεις στο Σύστημα Υγείας. Στη συνέντευξη του στην «Κ», ο κ. Παπακωνσταντίνου παραδέχθηκε την ύπαρξη του προβλήματος κάνοντας αναφορά στα μέτρα που λαμβάνονται. «Οι καταχρήσεις υπήρχαν και συνεχίζουν να υπάρχουν. Γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια από τον ΟΑΥ. Θα επικεντρωθούμε στην καλύτερη πρόσβαση του ασθενή και στις ποιοτικότερες υπηρεσίες. Σε αυτά τα πλαίσια εντάσσεται και η προσπάθεια να κτυπηθούν οι όποιες καταχρήσεις. Τα μέτρα που λαμβάνονται

Πρόθεση του ΥΠΥΓ και του ΟΑΥ είναι να επιτρέπεται σε αυτούς τους γιατρούς να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, θα αναμένουμε από Γενικό Εισαγγελέα να ανάψει το πράσινο φως για κανονιστική ρύθμιση και όχι αλλαγή νόμου, λέει στην «Κ» ο Ανδρέας Παπακωνσταντίνου.

δεν είναι μονοδιάστατα». Μέχρι σήμερα ο ΟΑΥ δεν φαίνεται να έχει ξεκάθαρη εικόνα για το μέγεθος των καταχρήσεων. Στόχος του Οργανισμού, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά, είναι να περιοριστεί το φαινόμενο, μιας, και όπως λέει, ακόμα και πιο ώριμα Συστήματα Υγείας από το ΓεΣΥ αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα. «Οικονομικά (οι καταχρήσεις) δεν το έχουν επιβαρύνει (το ΓεΣΥ), σε μεγάλο βαθμό, λόγω του σφαιρικού προϋπολογισμού. Όμως παραμένει κρίσιμο θέμα για τον ΟΑΥ. Έχουμε υποχρέωση να κτυπήσουμε τις καταχρήσεις, δεν είναι εύκολο με μετρήσουμε όρους, να καθορίσουμε το ποσοστό των καταχρήσεων. Με τα δεδομένα που έχουμε και τις πληροφορίες από ασθενείς και παρόχους, όντως υπάρχει μια τάση καταχρήσεων, την οποία θα πρέπει να περιορίσουμε. Δεν θα την εξαλείψουμε, κανένα σύστημα δεν το έχει πετύχει αυτό».

Οι παραβάτες

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει ο ΟΑΥ στην διάθεσή του για τις περιπτώσεις καταχρήσεων που έχουν εντοπιστεί, ευθύνη επιρρίπτεται σε παρόχους ιατρικών υπηρεσιών αλλά και σε ασθενείς. Μια χαρακτηριστική περίπτωση καταχρήσεων που εντοπίσθηκε από τις έρευνες του ΟΑΥ αφορούσε γιατρό, ο οποίος συστηματικά καταχωρούσε απαιτήσεις για πράξεις υπηρεσιών, που όπως φάνηκε, δεν παραχωρούσε σε ασθενείς. Από τις έρευνες

που έγιναν οι συγκεκριμένες καταχρηστικές πράξεις φάνηκε πως ήταν σοβαρές, επαναλαμβανόμενες, οπότε ο συγκεκριμένος γιατρός αποβλήθηκε από το σύστημα. Ωστόσο, όπως επισήμανε ο κ. Παπακωνσταντίνου στη συνέντευξη του στην «Κ», έχουν εντοπιστεί και περιπτώσεις όπου ασθενείς πιέζουν τους γιατρούς για ακρείαστες υπηρεσίες. «Αυτές οι καταχρήσεις, παρόλο που τις θεωρούμε σημαντικές και είμαστε αποφασισμένοι να τις περιορίσουμε, στον μικρότερο δυνατό βαθμό δεν επηρεάζουν, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, τον προϋπολογισμό του ΓεΣΥ. Δεν αυξάνονται δηλαδή οι

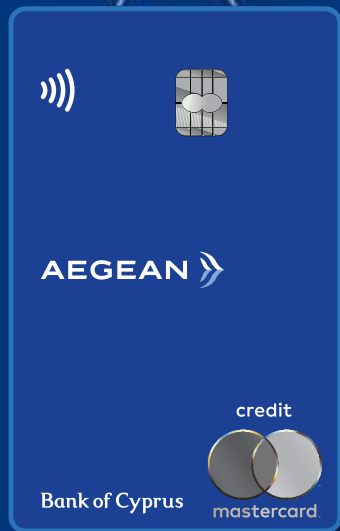
Στόχος του ΟΑΥ είναι να περιορίσει τα φαινόμενα καταχρήσεων του Γενικού Συστήματος Υγείας. Προς επίτευξη του στόχου ο Οργανισμός, όπως αναφέρει ο διευθυντής του ΟΑΥ Ανδρέας Παπακωνσταντίνου στην «Κ», έχει λάβει συγκεκριμένα μέτρα.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

δαπάνες διότι ο προϋπολογισμός είναι σφαιρικός, σχεδόν η κάθε ειδικότητα έχει τον δικό της προϋπολογισμό και γνωρίζει ότι κατά την διάρκεια του έτους θα λάβει ένα συγκεκριμένο ποσό, ανεξάρτητα από τον αριθμό των πράξεων», τονίζει ο κ. Παπακωνσταντίνου. Υπό το πρίσμα αυτό, το ζητούμενο για τον ΟΑΥ είναι να δημιουργήσει μια διαφορετική κουλτούρα τόσο των ιατρών παρόχων όσο και των ασθενών.

Τα μέτρα

Όπως αναφέρει ο διευθυντής του ΟΑΥ, από την πρώτη στιγμή που εμφανίσθηκαν τα φαινόμενα καταχρήσεων του ΓεΣΥ, ο Οργανισμός προχώρησε σε συγκεκριμένα μέτρα. Πρώτον, σε συνεργασία με βρετανικό οργανισμό, ένα Ινστιτούτο ενίσχυσε τα πρωτόκολλα του Συστήματος Υγείας. Δεύτερον, συνεργάσθηκε με τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο (ΠΙΣ) και επιστημονικές εταιρείες ενώ ενισχύθηκε το τμήμα επιδικασίας εντός του ΟΑΥ. Τρίτον, έγιναν περισσότερο αυστηρές οι ποινές για καταχρήσεις και τέταρτον, οι ξεχωριστοί προϋπολογισμοί που έχουν υιοθετηθεί, πιστεύεται ότι θα βοηθήσουν σταδιακά να καλλιεργηθεί μια διαφορετική κουλτούρα τόσο σε επίπεδο παρόχων όσο και ασθενών.

Κανονιστική ρύθμιση της συμφωνίας με ιδιώτες

Το άλλο ζήτημα που βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα του ΟΑΥ και όχι μόνο, είναι η συμφωνία για την ένταξη των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓεΣΥ, στον απόηχο της πρόσφατης γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Τα όσα αναφέρονται στη γνωμάτευση ουσιαστικά έχουν δημιουργήσει ένα σοβαρό ζήτημα με τους ιατρούς που δεν είναι ενταγμένοι στο ΓεΣΥ. Ωστόσο, λειτουργούν ενδονοσοκομειακά σε ιδιωτικά νοσηλευτήρια που είναι ενταγμένα στο Σύστημα. Επί του προκειμένου η θέση του ΟΑΥ είναι πως το όλο ζήτημα θα πρέπει να επιλυθεί με κανονιστική ρύθμιση και όχι με τροποποίηση της νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, όπως ανέφερε ο κ. Παπακωνσταντίνου στην «Κ», ο ΟΑΥ είναι σε συνεννόηση με τον υπουργό Υγείας Μιχάλη Χατζηπαντέλα, ο οποίος έχει αναλάβει να μιλήσει με τον Γενικό Εισαγγελέα προκειμένου να διερευνηθεί το κατά πόσο μπορεί να διευθετηθεί το όλο ζήτημα με κανονιστική ρύθμιση ώστε να συνεχίσουν αυτοί οι ιατροί να παρέχουν τις υπηρεσίες τους. «Αν ο Γενικός Εισαγγελέας ανάψει το πράσινο φως, ο υπουργός Υγείας θα μας υποβάλει πρόταση την οποία θα εξετάσουμε. Και εμείς και ο ΠΑΣΙΝ».

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Βρίσκει η κτηματαγορά τα πατήματα της;

Κλείνει η πρώτη επέτειος του διεθνούς ρεζιλέματος, επιπέτασμα του οποίου ήταν ο άμεσος τερματισμός του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος. Ένα χρόνο μετά, πού βρίσκεται η επενδυτική αγορά ακινήτων;

Κάποιοι θα μπορούσε να περιγράψουν την κατάσταση που ακολούθησε έως και χασομική αφού την ίδια στιγμή συνέτρεχαν και άλλα γεγονότα που προσέθεταν στο όλο σκηνικό. Είχαμε την προεκλογική περίοδο που ξεκίνησε επίσημα αμέσως μετά και η οποία τραβήχτηκε στα άκρα, είχαμε το σπρίντ με την ψήφιση των προϋπολογισμών που μας έφερε για άλλη μια φορά στο χείλος της χρεοκοπίας, ενώ η πανδημία ήδη έτρεχε με τα χίλια μη επιτρέποντας μας να υποθέσουμε ακόμη και τι μέρα μας ζήμερνε. Το ένα γεγονός επισκίαζε το άλλο και όλα μαζί με τη στιγμή, τυχαιά, εκρηκτική «λάμψη» τους έσκαγαν σαν βεγαλικά πάνω από τον ουρανό μας τροφοδοτώντας την αβεβαιότητα. Και η αβεβαιότητα είναι ο χειρότερος εχθρός των επενδύσεων.

Παρόλα αυτά φαίνεται πως βρίσκουμε τα πατήματά μας. Θέλετε είναι το γεγονός ότι μάθαμε να ακροβατούμε με μαεστρία μεταξύ επιπολαιότητας και σοβαρότητας ή μεταξύ κουτοπονηριάς και επιχειρηματικής ιδιοφυίας. Κάτι που αποδεικνύεται

Ο τομέας των ακινήτων, παρά το σοβαρό πλήγμα που υπέστη την τελευταία περίοδο, ανέκτησε σοβαρό μομέντουμ δραστηριότητας.

πως χαρακτηρίζει το DNA μας. Θέλετε να είναι απλά όλα θέμα τύχης; Κάποτε μίλησα από αυτό ακριβώς το βήμα για το «κοκκαλούι του πουπούζιου», που φαίνεται να διαθέτουμε και που πάντα κάτι συμβαίνει σαν από μηχανής θεός και το γυρίζουμε τούμπι.

Τι έγινε λοιπόν και μπορούμε να ισχυριστούμε πως βρίσκουμε τα πατήματά μας; Παρά την πανδημία, παρά τους περιορισμούς καταφέραμε να περάσουμε στην αντιπέρα όχθη. Ήταν ένα μακροβούτι που έσωτ και εξαντλητικά το κάναμε. Άλλοι με πολλές απόψεις και άλλοι με λιγότερες. Κάποιοι στάθηκαν και τυχεροί. Ερχόμενοι στην αντιπέρα όχθη ξεκίνησαμε να ανακτούμε ρυθμούς ατενίζοντας στο μέλλον.

Ο τομέας των ακινήτων παρά το σοβαρό πλήγμα που υπέστη την τελευταία περίοδο,

Η κύρια κατηγορία των ακινήτων που επωφελήθηκε περισσότερο είναι αυτή των οικιστικών και δη των διαμερισμάτων. Είναι η πιο προσιτή επένδυση και η πιο εμπορεύσιμη.

ανέκτησε σοβαρό μομέντουμ δραστηριότητας. Και ως μην ξεχνάμε πως προερχόταν από μια εφιαλτική πενταετία από το 2012 μέχρι το 2015. Άρα κανένας δεν μπορεί να ισχυριστεί πως τα περσινά χαστούκια ήταν χάδι. Το καθεστώς των αρνητικών επιτοκίων καθιστά τη διατήρηση ρευστού στις τράπεζες ακριβό χόμπι. Μπαίνοντας και σε μια φάση αυξανόμενου πληθωρισμού, το χόμπι γίνεται ακόμη ακριβότερο.

Με αυτό το δεδομένο πολλοί είναι αυτοί που στρέφονται στα ακίνητα ως μια ασφαλής επιλογή επένδυσης. Ασφαλής επιλογή για όλους τους γνωστούς πλέον λόγους αλλά και έχοντας σαν φάρο το γεγονός ότι μέσω αυτών των επενδύσεων μπορούν να απολαμβάνουν εισοδηματικές και κεφαλαιουχικές αποδόσεις, παροπλίζοντας έτσι τον πληθωρισμό και βλέποντας την περιουσία τους να μεγαλώνει.

Η κύρια κατηγορία των ακινήτων που επωφελήθηκε περισσότερο είναι αυτή των οικιστικών και δη των διαμερισμάτων. Είναι η πιο προσιτή επένδυση, είναι η πιο εμπορεύσιμη επένδυση, η πιο εύκολα ρευστοποιήσιμη επένδυση και η πιο εύκολη στην εξεύρεση ενοικιαστών. Με αυτά τα χαρακτηριστικά είναι πλέον φαινότονον γιατί είναι και η προτιμυτέα.

Ακολουθεί η υποκατηγορία των κατοικιών. Ο μέσος κύριος επενδυτής δεν επιθυμεί πλέον να μπει στη διαδικασία της εξεύρεσης οικοπέδου και της ανάληψης από μέρους του της ακόμη πιο δύσκολης διαδικασίας της ανέγερψς του σπιτιού του. Τα άτομα που επιζητούν κάτι τέτοιο δεν έχουν φυσικά εκλείψει αλλά αφορά περιπτώσεις στα ψηλά δώματα υπερπολυτελών κατοικιών, που είναι πλέον (ως όφειλαν πάντα να είναι) περιορισμένες.

Το high-end real estate, όπως φθάσαμε να το γνωρίζουμε από το 2016 και μετά με τη μορφή των ψηλών κτηρίων, ναι μεν περιορίστηκε ως απόρροια της κατάρρευσης του ΚΕΠ, αλλά δεν θα εκλείψει από την αγορά μας. Μπορεί μεταξύ καφέ και μπουγάτσας να λέμε ότι οι πύργοι πουλήθηκαν στους απανταχού τράμπες της υψηλίου, αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια. Πάντα υπήρχαν σοβαροί επενδυτές στην χώρα μας και πάντα θα υπάρχουν. Παρόλο που

αρκετά έργα μπήκαν στο συρτάρι, υπάρχει αριθμός άλλων φιλόδοξων που θα προχωρήσουν. Και αν με ρωτάτε, αυτό είναι ένα πράγμα που θέλουμε: το ξεσκαρτάρισμα του «απώματος» από τη σοβαρότητα.

Τα εμπορικά ακίνητα επανέρχονται στο προσκήνιο μετά από παρέλευση μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος. Η απουσία σοβαρών αναπτύξεων σε αυτή την κατηγορία ακινήτων δημιούργησε έλλειψη προσφοράς και τώρα που οι συνθήκες ζήτησης αλλάζουν προς το θετικό, φαίνεται να υπάρχει έλλειψη. Συνεπώς θα δούμε αναπτύξεις γραφείων high-end που θα κληθούν να συμπληρώσουν το κενό.

Σκεφτείτε πως με τα υφιστάμενα επίπεδα ζήτησης γραφειακών χώρων από ξένες εταιρείες που ζητούν να δραστηριοποιηθούν στην Κύπρο, δεν υπάρχει επάρκεια, πόσο μάλλον η ζήτηση να αυξηθεί. Μην σας πω πως αν θέλαμε σήμερα να στεγάσουμε 500 υπαλλήλους αυτών των εταιρειών σε αξιόλογα σπίτια και διαμερίσματα, θα δυσκολευτούμε να τους ικανοποιήσουμε.

Το μέλλον προδιαγράφεται θετικό και από εμάς εξαρτάται πού θέλουμε να το πάρουμε.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Δεν άναψε πράσινο ακόμα για το «hellim»

Καθυστερεί το άνοιγμά του προς τις ξένες αγορές, το πρόβλημα της εποπτείας και τι αναμένουν οι παραγωγοί

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΙΑ**

Παρά το ότι το θέμα του κυπριακού χαλουμιού πέρασε στη νέα περίοδο, στα Κατεχόμενα παραμένει σε καθεστώς στασιμότητας. Οι Τουρκοκύπριοι παραγωγοί κρατούν στάση αναμονής και εκφράζουν έντονο προβληματισμό για το μέλλον του προϊόντος. Μπορεί από την 1η Οκτωβρίου, το ε/κ χαλούμι να «ταξιδεύει» προς τις ξένες αγορές ως γεωγραφικά κατοχυρωμένο προϊόν, ωστόσο το ίδιο δεν ισχύει για το τ/κ χαλούμι. Στα Κατεχόμενα αρκετοί παραγωγοί του «hellim», που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για το νέο καθεστώς του χαλουμιού, αναμένουν την διαμεσολάβηση της εταιρείας «Bureau Veritas» για τον αναγκαίο έλεγχο. Σύμφωνα με πληροφορίες από τα Κατεχόμενα, μέχρι στιγμής δεν έχουν δρομολογηθεί οι απαιτούμενες διαργασίες για τον έλεγχο του τ/κ χαλουμιού.

Κλίμα αβεβαιότητας

Σύμφωνα με πληροφορίες του τουρκοκυπριακού τύπου, η τ/κ πλευρά εκφράζει προβληματισμό για την εποπτική εταιρεία «Bureau Veritas», με το σκεπτικό ότι πριν από την 1η Οκτωβρίου δεν ήρθε σε επικοινωνία με την τ/κ πλευρά για την διευθέτηση των απαιτούμενων διαδικασιών για το χαλούμι. Ορισμένοι Τ/κ παραγωγοί

Οι Τ/κ παραγωγοί εκφράζουν προβληματισμό για το γεγονός ότι δεν γίνονται οι απαιτούμενες διαδικασίες για τον έλεγχο του «hellim» από την «Bureau Veritas».

Ορισμένες τ/κ παραγωγικές μονάδες λαμβάνουν μονομερείς πρωτοβουλίες για εναρμόνιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα παραγωγής.

χαλουμιού «βλέπουν» πίσω από αυτήν την εξέλιξη πολιτικές σκοπιμότητες και προβάλλουν την άποψη ότι η ε/κ πλευρά «παραγγυρίζει» τους Τ/κ παραγωγούς για να πράξει τα ε/κ συμφέροντα στο ζήτημα του χαλουμιού.

Πριν από λίγα εικοσιτετράωρα, ο Πρόεδρος του Εμπορικού Επιμελητηρίου των Κατεχομένων Τουργκάϊ Ντενιζ δώλωσε ότι η τ/κ πλευρά απευθύνθηκε στην εποπτική εταιρεία διά μέσου της ΕΕ και ότι αναμένεται απάντηση στο νέο διάβημα κατά το επόμενο διάστημα. Ο κ. Ντενιζ υπενθυμίζει ότι ο κανονισμός ΠΟΠ προβλέπει ότι οι δυο κοινότητες θα εξασφαλίσουν κοινά οφέλη από τη νέα εποχή στο κυπριακό χαλούμι. Χαρακτηρίζοντας το «hellim» ως ένα κοινό πολιτιστικό και

ιστορικό προϊόν, ο Ντενιζ πρόσθεσε ότι «το γεγονός ότι ο εποπτικός μηχανισμός δεν έχει ακόμη θεσπιστεί στον βορρά εμποδίζει τους Τουρκοκύπριους παραγωγούς να επωφεληθούν από τη νέα περίοδο στο κυπριακό χαλούμι».

Την πληροφορία αυτή επιβεβαιώνει και ο Αλί Καματζιόγλου, ο Πρόεδρος του τ/κ Βιομηχανικού Επιμελητηρίου. Ο Τ/κ επιχειρηματίας δώλωσε ότι η ε/κ πλευρά δεν διευκολύνει τους Τ/κ παραγωγούς. «Εάν χρειαστεί θα πάμε στις Βρυξέλλες και θα διαδηλώσουμε», πρόσθεσε ο κ. Καματζιόγλου. Για το ίδιο ζήτημα, ο Μουσταφά Ναϊμπογουλარი, Πρόεδρος της τ/κ Ένωσης Παραγωγών Ζώων και Κτηνοτρόφων, δώλωσε επίσης ότι στο ζήτημα του χαλουμιού, στα Κατεχόμενα επικρατεί κλίμα αβεβαι-

ότητας και ότι η τ/κ πλευρά δεν έχει ενσωματωθεί από καμία αρχή για την πορεία του όλου ζητήματος. Σύμφωνα με τον ίδιο, ο Τ/κ παραγωγός έχει χάσει την εμπιστοσύνη του στη διαδικασία καθώς δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση και «η διαδικασία κινείται πολύ αργά», με την ε/κ πλευρά να μην επιθυμεί την είσοδο του τ/κ χαλουμιού στην διεθνή αγορά.

Το ζήτημα της εποπτείας

Όπως γίνεται αντιληπτό, την παρούσα στιγμή, για το τ/κ χαλούμι το πιο κρίσιμο ζήτημα είναι αυτό της εποπτείας. Οι Τ/κ παραγωγοί εκφράζουν προβληματισμό για το γεγονός ότι δεν γίνονται οι απαιτούμενες διαδικασίες για τον έλεγχο του «hellim» από την «Bureau Veritas». Αυτή

η εξέλιξη έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση του ανοίγματος του τ/κ χαλουμιού προς τις ξένες αγορές.

Οι Τ/κ παραγωγοί ισχυρίζονται ότι τις προηγούμενες εβδομάδες επικύρωσαν να έρθουν σε επικοινωνία με την εποπτική εταιρεία. Ωστόσο, τα πρώτα διαβήματα δεν έφεραν θετικό αποτέλεσμα. Αυτή η εξέλιξη έχει ως αποτέλεσμα την εντατικοποίηση της καχυποψίας των Τ/κ παραγωγών κυρίως ως προς τις πραγματικές προθέσεις της ε/κ πλευράς. Παρόλα αυτά, ορισμένες τ/κ παραγωγικές μονάδες λαμβάνουν μονομερείς πρωτοβουλίες για εναρμόνιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα παραγωγής. Ορισμένοι Τ/κ επιχειρηματίες εκσυγχρονίζουν την παραγωγή του χαλουμιού, αναβαθμίζοντας την ποιότητα

του, με το σκεπτικό ότι «σε περίπτωση που από πλευρά μας τηρηθούν οι κανονισμοί, η εποπτεία, αν και εφόσον προχωρήσει, θα έχει πιο συνοπτικό χαρακτήρα». Με βάση τα νέα δεδομένα στο ζήτημα του χαλουμιού, οι Τ/κ παραγωγοί καλούνται να εναρμονιστούν άμεσα με τα πρότυπα και την ποιότητα παραγωγής χαλουμιού που καθορίζει η ΕΕ. Σε γενικές γραμμές, οι τ/κ παραγωγικές μονάδες, την παρούσα στιγμή, δεν συμμορφώνονται πλήρως ή σε ολίγες περιπτώσεις μερικώς με αυτά τα πρότυπα. Οι Τ/κ παραγωγοί αποδέχονται ότι την παρούσα στιγμή αντιμετωπίζουν προκλήσεις και προβλήματα σε σοβαρά ζητήματα, όπως λ.χ. την αντιμετώπιση των ασθενειών των ζώων και την ποιότητα του γάλακτος που χρη-

σιμοποιείται για την παραγωγή του χαλουμιού. Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, προς το παρόν, για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων προβλημάτων, η προσοχή όλων των Τ/κ παραγωγών είναι στραμμένη στο ζήτημα, στο οποίο αναφέρεται ο Πρόεδρος του τ/κ Εμπορικού Επιμελητηρίου. Η τ/κ πλευρά αναμένει την ανταπόκριση του «Bureau Veritas» στη νέα τ/κ προσφυγή. Το συγκεκριμένο εποπτικό γραφείο, σε συνεννόηση με το τ/κ επιμελητήριο, πρόκειται να δημιουργήσει τις κατάλληλες υποδομές και διαδικασίες για την εποπτεία του τ/κ χαλουμιού. Οι πληροφορίες από τα Κατεχόμενα, μέχρι τα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, έδειχναν ότι αυτή η συνεννόηση ακόμη δεν έχει γίνει.

Στα πρόθυρα λιμού το Αφγανιστάν

Τηλεδιάσκεψη ηγετών του G20 για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης

Αν κάθε χειμώνας είναι δύσκολος στις κακοτράχαλες οροσειρές του Αφγανιστάν, ο φετινός, ο πρώτος μετά την επάνοδο των Ταλιμπάν στην εξουσία και την έξοδο των Δυτικών, προβλέπεται εφιαλτικός. Καθώς η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με το φάσμα του λιμού, και τα γειτονικά κράτη, όπως και η Δύση, ανησυχούν για το ενδεχόμενο νέων, μεγάλων προσφυγικών κυμάτων, ο Ιταλός πρωθυπουργός Μάριο Ντράγκι συγκάλεσε χθες διαδικτυακή σύνοδο κορυφής των 20 ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου για την αντιμετώπιση της επαπειλούμενης ανθρωπιστικής κρίσης.

Στη χθεσινή τηλεδιάσκεψη συμμετείχε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες, καθώς τα Ηνωμένα Έθνη διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαχείριση του ανθρωπιστι-

Κατάφερε να διαφύγει από τη χώρα ο Αφγανός διερμηνέας που είχε συμμετάσχει σε αποστολή διάσωσης του Τζο Μπάιντεν το 2008.

κού προβλήματος, αφού πολλές χώρες δεν επιθυμούν, για την ώρα, να αποκαταστήσουν απευθείας επαφές με τους Ταλιμπάν, κάτι που θα τους προσέφερε πολιτική νομιμοποίηση. Τη Δευτέρα, ο Γκουτέρες προειδοποίησε τη διεθνή κοινότητα ότι τουλάχιστον 18 εκατομμύρια Αφγανοί, δηλαδή το μισό του πληθυσμού, απειλούνται άμεσα να πληγούν σκληρά, καθώς οι τράπεζες έχουν στεγνώσει από ρευστό, δημόσιο υπάλληλοι μένουν απλήρωτοι και οι τιμές βασικών αγαθών καλπάζουν.

Ως τροχοπέδη στις προσπάθειες του G20 λειτουργούν οι έντονες αντι-

Ο γ.γ. του ΟΗΕ προειδοποίησε τη διεθνή κοινότητα ότι τουλάχιστον 18 εκατομμύρια Αφγανοί, δηλαδή το μισό του πληθυσμού, απειλούνται άμεσα να πληγούν σκληρά, ενώ η UNICEF έχει κάνει λόγο για 3,2 εκατομμύρια παιδιά κάτω των 5 ετών που διατρέχουν έντονο κίνδυνο υποσιτισμού.

θέσεις μεταξύ ισχυρών μελών του αναφορικά με τη διαχείριση του αφγανικού προβλήματος. Η Κίνα πιέζει για την άρση των κυρώσεων που έχουν επιβάλει οι Δυτικοί στο Αφγανιστάν και για την απελευθέρωση των περιουσιακών στοιχείων της χώρας που έχουν δεσμευθεί κατά κύριο λόγο από τις ΗΠΑ και τη Βρετανία. Ωστόσο, οι Αμερικανοί και οι σύμμαχοί τους επιμένουν να διατηρούν τον μοχλό της οικονομικής πίεσης στους Ταλιμπάν, επικαλούμενοι την ανάγκη να υπάρξουν στοιχειώδεις εγγυήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως των γυναικών. Αναζητώντας μέσο λύση, ο

Γκουτέρες ζήτησε να υπάρξει σοβαρή ένεση ρευστότητας στην αφγανική οικονομία, η οποία θα μπορούσε να παρακάμψει την κεντρική κυβέρνηση των Ταλιμπάν και να κατευθυνθεί απευθείας στους Αφγανούς που την έχουν ανάγκη.

Τη χθεσινή σύνοδο απασχόλησε και η αντιμετώπιση των νέων τρομοκρατικών απειλών στο έδαφος του Αφγανιστάν, κυρίως από την πλευρά του Ισλαμικού Κράτους. Η επίθεση εναντίον ιερού τεμένους σιτών στην επαρχία Κουντούζ, που όφισε πίσω της νεκρούς 46 προσκυνητές, την περασμένη Παρασκευή, επιβεβαίωσε

ότι η εξτρεμιστική οργάνωση, ορκισμένος εχθρός τόσο της Δύσης όσο και των Ταλιμπάν, αποτελεί διαρκή απειλή, όπως σημειώνει ανάλυση του πρακτορείου Associated Press.

Στο μεταξύ, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ ανακοίνωσε ότι ο Αμάν Χαλίλ, Αφγανός διερμηνέας ο οποίος συμμετείχε σε αποστολή διάσωσης του Τζο Μπάιντεν το 2008, κατάφερε να διαφύγει, μαζί με την οικογένειά του, από τη χώρα, αφού κρυβόταν επί εβδομάδες από τους Ταλιμπάν. Ο τότε γερουσιαστής Τζο Μπάιντεν, μαζί με τους συναδέλφους του Τζον Κέρι και Τσακ Χάγκελ, επισκεπτόταν το Αφγανιστάν όταν

το ελικόπτερο που τους μετέφερε έπεσε σε χιονοθύελλα και υποχρεώθηκε σε αναγκαστική προσγείωση 30 χιλιομέτρα μακριά από την αμερικανική βάση του Μπαγκράμ. Μετά την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν, ο Χαλίλ έστειλε επιστολή στον Αμερικανό πρόεδρο ζητώντας βοήθεια για να εγκαταλείψει, μαζί με τους οικείους του, το Αφγανιστάν. Όπως έγινε γνωστό, η οικογένεια Χαλίλ πέρασε παράνομα τα σύνορα με το Πακιστάν και μεταφέρθηκε αεροπορικά στην Ντόχα του Κατάρ, όπου περιμένουν τις αμερικανικές βίζες.

REUTERS, A.P.

ΑΡΘΡΟ
Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Η τράπεζα στην τσέπη σου

Η επένδυση που γίνεται τα τελευταία χρόνια στην ψηφιοποίηση των υπηρεσιών, αλλά και στη δημιουργία ενός πιο φιλικού περιβάλλοντος για το χρήστη είναι πολύ μεγάλης σημασίας. Ειδικά, στην εποχή της πανδημίας που ήταν σχεδόν αδύνατο να επισκεφτούμε τραπεζικά καταστήματα, οι τραπεζικές εφαρμογές στα κινητά ήταν η λύση για να συναλλάσσουμε με την τράπεζά μας. Ακόμα και στην Κύπρο που θεωρητικά είναι μια πιο παραδοσιακή κοινωνία είδαμε την εξέλιξη που σημειώθηκε από τις τράπεζες, αλλά και γενικότερα από ιδρύματα αδειοδοτημένα από την κεντρική τράπεζα σε αυτόν τον τομέα. Ακόμα και η ψυχολογία του καταναλωτή αλλάζει με την παροχή τέτοιου είδους υπηρεσιών από μια τράπεζα ή ένα ίδρυμα. Αλλάζει προς το καλύτερο γιατί βοηθάει τον καταναλωτή να πραγματοποιήσει τις συναλλαγές του χωρίς πολύ κόπο και βασικά χωρίς να χρειαστεί να πάει σε κάποιο κατάστημα. Η ψηφιοποίηση των τραπεζικών υπηρεσιών θα βοηθήσει τις τράπεζες να επιστρέψουν στην κερδοφορία, αφού θα μπορούν να εξυπηρετούν περισσότερους καταναλωτές, με λιγότερο κόστος και με μεγαλύτερη ασφάλεια. Εκτός αυτού οι συναλλαγές γίνονται ευχάριστες και προσωποποιημένες, αφού το σύστημα αναγνωρίζει τις συνήθειες και τις ανάγκες του χρήστη, δημιουργώντας την ανάγκη για νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Όλα τα παραπάνω γίνονται πλέον από το κινητό του χρήστη. Ελέγχει σε δευτερόλεπτα το λογαριασμό σου, στέλνει χρήματα στα παιδιά σου και βλέπεις πού τα ξοδεύουν. Μπορείς να επενδύσεις σε προϊόντα με το πάτημα ενός κουμπιού και να κατηγοριοποιήσεις τις ανάγκες του σπιτιού σου ώστε να κάνεις καλύτερη διαχείριση. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, τα οφέλη είναι ακόμα μεγαλύτερα αφού το κόστος για αυτές είναι αισθητά μειωμένο λόγω της οικονομίας κλίμακος. Το πολύ θετικό είναι οι συνέργειες που αναπτύσσονται μεταξύ εταιρειών και τραπεζών, αφού μέσω των εφαρμογών υπάρχει μια γενικότερη διασύνδεση ενός μεγάλου οικοσυστήματος το οποίο δουλεύει προς όφελος του καταναλωτή. Για παράδειγμα, μπορείς από μια εφαρμογή να βλέπεις διαφορετικούς λογαριασμούς και να χρησιμοποιείς τις υπηρεσίες χωρίς πρόβλημα. Μία με Λοιπόν για μια επανάσταση που αλλάζει το τραπεζικό τοπίο προς το καλύτερο και ευτυχώς φαίνεται ότι στην Κύπρο είμαστε αρκετά προχωρημένοι.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επικοινωνίας.

“
ONE OF THE BIGGEST
TECH GATHERINGS
IN EAST MED
”

digitalagenda

CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 19-20, 2021
NICOSIA MUNICIPAL THEATRE

JULIAN WHEATLAND
FORMERLY CHAIRMAN OF SCL GROUP AND
CEO OF CAMBRIDGE ANALYTICA, CEO OF
CORNERSTONE

MARK STEVENSON
FUTURIST, WRITER, ENTREPRENEUR

RORY SUTHERLAND
VICE CHAIRMAN OF OGBLYV UK

ANETT NUMA
DIGITAL TRANSFORMATION ADVISER AT
THE E-ESTONIA BRIEFING CENTRE

HUGH MONTGOMERY
DIRECTOR OF UCL INSTITUTE FOR HUMAN
HEALTH AND PERFORMANCE

FEDERICA MOGHERINI
RECTOR, RECTORS OFFICE (BRUGES
CAMPUS)

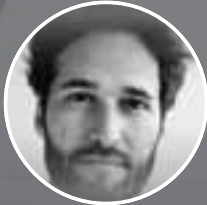
KEN HUGHES
WORLD'S LEADING CONSUMER &
SHOPPER BEHAVIOURALIST, CEO GLACIER
CONSULTING

CHRISTOS PASSAS
DIRECTOR ZAHA HADID ARCHITECTS

MAAYKE-AIMÉE DAMEN
CO-FOUNDER OF THE EXCESS MATERIALS
EXCHANGE (EME)

DANIEL SUSSKIND
ECONOMIST AND BEST-SELLING AUTHOR

ROBBIE LYLE
CREATOR AND PRESENTER OF
ARSENAL FAN TV

**CONSTANTINOS
PETRIDES**
MINISTER OF FINANCE OF THE REPUBLIC
OF CYPRUS

KYRIACOS KOKKINOS
DEPUTY MINISTER TO THE PRESIDENT FOR
RESEARCH, INNOVATION AND DIGITAL
POLICY

ANDREAS NEOCLEOUS
CEO OF CYTA

GUSTAVO MANDUCA
SOCCER PLAYER

**MICHALIS
SOPHOCLEOUS**
CEO - GLARKOS CLERIDES INSTITUTE

ZOI DOROTHEA PANA
LECTURER IN PEDIATRICS (EUCY)

GEORGE TZIORTZIS
CIO, BANK OF CYPRUS

**THEONI XANTHI
PETRIDES**
ARCHITECT ENGINEER NTUA

LEONIDAS A. PHYLACTOU
CEO AND MEDICAL DIRECTOR OF CING &
CSMM

**CONSTANTINOS
YIORKADJIS**
MAYOR OF NICOSIA

YIANNIS KAROUSOS
MINISTER OF TRANSPORT,
COMMUNICATIONS AND WORKS

STELLA KYRIAKIDES
EUROPEAN COMMISSIONER HEALTH AND
FOOD SAFETY

**NIKOS
CHRISTODOULIDES**
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS

CON/NOS CHRISTOFIDES
PROFESSOR OF PHYSICS, 4TH RECTOR OF
UNIV. OF CYPRUS

YIANNIS OLYMPIOS
FOUNDER V+O GROUP

MARINA ECONOMIDOU
EDITOR IN CHIEF OF KATHIMERINI CYPRUS

BYRON IOANNOU
ASSOCIATE PROFESSOR OF URBAN
PLANNING AT FREDERICK UNIVERSITY

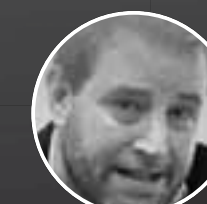
ANTONIS POLEMITIS
CHIEF EXECUTIVE OFFICER OF THE
UNIVERSITY OF NICOSIA

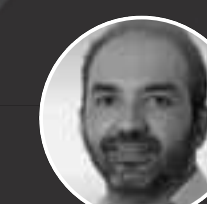
MICHALIS PERSIANIS
CORPORATE AFFAIRS DIRECTOR
AT BANK OF CYPRUS

PAVLOS XANTHOULIS
JOURNALIST, ANTENNA TV CYPRUS,
KATHIMERINI CYPRUS

NIKOS DROSOS
ASSISTANT PROFESSOR IN CAREER
GUIDANCE AND COUNSELLING IN THE
EUROPEAN UNIVERSITY CYPRUS

ANDREAS VIOLARIS
SPORTSCASTER AT SPOR FM 95

BOOK TICKET NOW
digitalagency.com

POWERED BY

Bank of Cyprus

SUPPORTERS

Deloitte

logicom

OFFICIAL CARRIER

AEGEAN

A STAR ALLIANCE MEMBER

Official partner

Χαρ. Παπαδόπουλος Απ.β.

PARTNERS

UNIVERSITY
of NICOSIA

Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου

THE CYPRUS INSTITUTE OF
NEUROLOGY & GENETICS

FREDERICK
UNIVERSITY

A PROJECT ENDORSED BY

REPUBLIC OF CYPRUS
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

REPUBLIC OF CYPRUS
MINISTRY OF HEALTH

Δήμος Νίκους
Nicosia Municipality

EVENT MANAGEMENT SOFTWARE

digitevent

Ο Ελον Μασκ κατοικεί πλέον στο Τέξας, πολιτεία που διαθέτει σαφώς πιο ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς.

Μετακομίζει στο Οστιν του Τέξας η Tesla

Την ώρα που οι παγκόσμιες ελλείψεις σε ημιαγωγούς έχουν γονατίσει τη βιομηχανία σε όλον τον κόσμο και υπονομεύουν και τον ρυθμό αυξήσεων των πωλήσεων της Tesla, η εταιρεία μετακινεί τα κεντρικά της γραφεία από το Φρίμοντ της Καλιφόρνιας και κατευθύνεται στο Οστιν του Τέξας. Αλλωστε, ήταν κάτι το οποίο είχε ανακοινώσει προ καιρού ο ιδρυτής της Ελον Μασκ, αν και δεν το είχε επισήμως επιβεβαιώσει μέχρι προ ημερών στην ετήσια γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρείας. Ο μεγιστάνας, με αφορμή την πανδημία, είχε διαρρήξει τις σχέσεις του με τις τοπικές Αρχές της κομμνείας Αλαμέντα στην

ηκε η εντολή να διακόψει τη λειτουργία στο Φρίμοντ. Τότε είχε γράψει το εξής μήνυμα στο Twitter: «Η Tesla θα μετακομίσει άμεσα τα μελλοντικά της προγράμματα και τα κεντρικά της γραφεία σε Τέξας - Νεβάδα». Σήμερα, πάντως, ακόμα δεν είναι γνωστό το χρονοδιάγραμμα της μετακόμισης των κεντρικών γραφείων, ενώ ο μεγιστάνας έχει δηλώσει πως η εταιρεία του θα συνεχίσει να επεκτείνει την παραγωγική της ικανότητα στην πολιτεία της Καλιφόρνιας. Ειδικότερα, είτε πως θέλει να αυξήσει κατά 50% την παραγωγή στα εργοστάσια της Καλιφόρνιας και της Νεβάδας.

Ακριβά ενοίκια

Οι ακριβές κατοικίες, τις οποίες επικαλέστηκαν ως λόγο ο Μασκ, προβληματίζουν και άλλες εταιρείες στην Μπέρι. Αλλωστε, ένα ακριβό ενοίκιο σημαίνει πως διαστίζουν οι εργαζόμενοι να μετακομίσουν κοντά στη δουλειά τους, οπότε δαπανούν αρκετό χρόνο στις πολυώρες μετακινήσεις. Αξίζει να αναφερθεί πως πέρυσι η εταιρεία υψηλής τεχνολογίας Oracle αποφάσισε να μεταφέρει τα κεντρικά της γραφεία από τη Σίλκον Βάλεϊ στο Οστιν του Τέξας και αυτή, επισημαίνοντας ότι η πρωτοβουλία της αυτή θα δώσει τη δυνατότητα στους υπαλλήλους της για μεγαλύτερη ευελιξία ως προς το πού και πώς εργάζονται. Πάντως, ο Ελον Μασκ διευκρίνισε πως «η μετακίνηση στο Τέξας δεν μεταφράζεται σε αποχώρηση από την Καλιφόρνια», όπου κατασκευάζονται τα μοντέλα Tesla Model S και Model X. Υπενθυμίζεται, τέλος, πως ο ιδρυτής της εταιρείας ηλεκτρικών οχημάτων κατοικεί πλέον στο Τέξας, ενώ υπάρχει ακόμα ένας λόγος που κάνει αυτές τις επιλογές. Το Τέξας διαθέτει σαφώς πιο ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, διότι δεν εφαρμόζει φόρο εισοδήματος, όταν στη «χρυσή πολιτεία» της Καλιφόρνιας οι αντιστοιχοί συντελεστές θεωρούνται από τους υψηλότερους στις ΗΠΑ.

«Σύμμαχος» για το ρούβλι η άνοδος των τιμών ενέργειας

Έχει ενισχυθεί περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο νόμισμα αναδυόμενης οικονομίας

Την ώρα που υπονομεύει την ανάκαμψη των μεγαλύτερων οικονομιών, η ενεργειακή κρίση αποδεικνύεται ένας όχι και τόσο απροσδόκητος σύμμαχος της ενεργειακά πλούσιας Ρωσίας. Οι μόνον επειδή αναδεικνύεται σε ρυθμιστή της αγοράς φυσικού αερίου, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την Ευρώπη, αλλά επειδή προσελκύει εκ νέου τους επενδυτές, που προσεχίζουν αύξηση των εσόδων της Μόσχας χάρη στην εκτόξευση της τιμής της ενέργειας.

Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, το ρούβλι έχει ενισχυθεί περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο νόμισμα αναδυόμενης οικονομίας και οι μετοχές ρωσικών εταιρειών ομοίως, ενώ τα συ-

Η Μόσχα καλεί την Ε.Ε. να μην την αντιμετωπίζει ως εχθρό, αλλά ως εταίρο, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η ενεργειακή κρίση.

ναλλαγματικά διαθέσιμα της ανέρχονται σε 600 δισ. δολάρια. Τις κινήσεις των ρωσικών τίτλων δικαιολογεί πλήρως η συνεχής άνοδος του πετρελαίου, που βρέθηκε στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών, με το Brent να φλερτάρει χθες το απόγευμα με τα 83,84 δολάρια το βαρέλι και να κινείται ανοδικά. Την ίδια στιγμή, το αργό Δυτικού Τέξας έφτασε στα 81 δολάρια το βαρέλι. Και βέβαια οι τιμές των ορυκτών καυσίμων, όπως ο γαιάνθρακας και το φυσικό αέριο, παραμένουν σε υψηλά επίπεδα τόσο

Συνεχής είναι η άνοδος του πετρελαίου, που χθες βρέθηκε στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών, με το Brent να φλερτάρει χθες το απόγευμα με τα 83,84 δολάρια το βαρέλι. Οι τιμές των ορυκτών καυσίμων, όπως ο γαιάνθρακας και το φυσικό αέριο, παραμένουν σε υψηλά επίπεδα τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ασία.

στην Ευρώπη όσο και στην Ασία, ενώ αρχίζει ο χειμώνας στο βόρειο ημισφαίριο.

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Αλί Ακάι, αναλυτής της επενδυτικής Carthae Capital στο Λονδίνο, τόνισε πως «οι τιμές της ενέργειας θα πα-

ραμούνται σε υψηλά επίπεδα και οι εταιρείες εμπορευμάτων των χωρών που εξάγουν ενέργεια θα επωφεληθούν από την ανεπάρκεια προσφοράς». Στο μεταξύ, λίγες ημέρες από τον Ρώσος πρόεδρος προσφέρθηκε να αυξήσει τις ροές φυσικού αερίου

προς την Ευρώπη και επέρριψε εν μέρει στην Ε.Ε. την ευθύνη για τις ελλείψεις σε φυσικό αέριο και την εκτίναξη των τιμών, η Μόσχα καλεί τώρα την Ε.Ε. να μην την αντιμετωπίζει ως εχθρό αλλά ως εταίρο, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η ενεργ-

γιακή κρίση. Ο μόνιμος εκπρόσωπος του Κρεμλίνου στην Ε.Ε., Βλαντιμίρ Τσιζόφ, τόνισε χθες πως ο ρωσικός ενεργειακός κολοσσός Gazprom θα ανταποκριθεί άμεσα στην έκκληση του Ρώσου προέδρου και θα αυξήσει την προσφορά φυσικού αερίου προς την Ευρώπη.

Υποσχέθηκε δε πως «αργά ή γρήγορα» θα ληφθούν μέτρα για να αναχαιτισθεί η άνοδος των τιμών της ενέργειας.

Κι ενώ αντέκρουσε για πολλοστή φορά τις κατηγορίες κατά της Ρωσίας ότι έχει διαδραματίσει ρόλο στην ενεργειακή κρίση της Ευρώπης, ο κ. Τσιζόφ επισήμανε πως ασφαλώς δεν βοήθησε η στάση της να αντιμετωπίζει τη Μόσχα «ως γεωπολιτικό αντίπαλο».

Όπως χαρακτηριστικά υπογράμμισε, «αντιμετωπίζετε μας ως εταίρο και όχι ως αντίπαλο και τα προβλήματα θα λυθούν ευκολότερα. Όταν η Ε.Ε. βρει αρκετή πολιτική βούληση να το κάνει, τότε ξέρετε πού θα μας βρείτε». Τα σχόλια του κ. Τσιζόφ αποτελούν απάντηση στις εντονότερες υποψίες που εξέφρασαν προσφάτως μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κυρίως από χώρες της πρώην ανατολικής Ευρώπης, ότι η Ρωσία και η Gazprom χειραγωγούν την αγορά του φυσικού αερίου.

Μιλώντας, πάντως, στους Financial Times, ο επιτροπος Ενέργειας, Κάντρι Σίμσον, τόνισε την περασμένη εβδομάδα ότι η ρίζα της ενεργειακής κρίσης «δεν έχει δημιουργηθεί εδώ στην Ευρώπη». Έχει προηγηθεί ο προηγούμενος βαρύς χειμώνας σε Ευρώπη και Ασία, που εξάντλησε τα αποθέματα φυσικού αερίου, ενώ η ζήτηση εκτοξεύθηκε στα ύψη καθώς οι οικονομίες ανέκαμπταν από την πανδημία.

«Οχι» σε συμμαχίες από τον οίκο μόδας D&G

Αν και οι «σειρήνες» του κλάδου της υψηλής ραπτικής καλούν για συσπειρώσεις και συμμαχίες, υπάρχουν οίκοι οι οποίοι κωφεύουν σε αυτές και ακολουθούν μοναχική πορεία. Ένας τέτοιος αποδεικνύεται πως είναι οι Dolce & Gabbana, ο οποίος σχεδιάζει να διατηρήσει την αυτονομία του και αυτό για έναν πολύ συγκεκριμένο λόγο: θέλει να μπορεί να παραμείνει δημιουργικά ελεύθερος από τρίτους και αλλότριες επιρροές, αν και οι πωλήσεις του μειώθηκαν εξαιτίας τη πανδημίας και της μη επιτυχημένης διαφημιστικής καμπάνιας του στην Κίνα.

Εν τω μεταξύ, θα πρέπει να επισημανθεί πως ο μη εισπληρόν όμιλος είναι ιδιαίτερα δημοφιλής ανάμεσα στους τραπεζίτες, που δραστηριοποιούνται στην επενδυτική τραπεζική και ενδιαφέρονται να προκαλέσουν ενδιαφέρον για πιθανή επιχειρηματική συμφωνία. Ωστόσο, αυτή η προοπτική δεν δελεάζει τον μιλιανέζικο Dolce & Gabbana, ο οποίος θέλει και εμμένει στην αυτονομία του, κατά τα λεγόμενα του διευθύνοντος συμβούλου του, Αλφόνσο Ντόλτσε. «Αποφασίσαμε να παραμείνουμε ανεξάρτητοι, ώστε να είμαστε και δημιουργικοί και αυθεντικοί», τόνισε σε συνέντευξή του. «Είναι καίριας σημασίας για εμάς

στον οίκο να σχεδιάζουμε τη δική μας στρατηγική, από το άνοιγμα νέων καταστημάτων έως τις επιδείξεις μόδας και τον τρόπο με τον οποίο σχετιζόμαστε τόσο με τους εργαζομένους μας, που είναι μαζί μας χρόνια, όσο και με τους αντίστοιχους πελάτες μας».

Οι πωλήσεις του ιταλικού οίκου υψηλής ραπτικής εκτιμάται πως θα κατορθώσουν να επανέλθουν στα προ πανδημίας επίπεδα το τρέχον

Συνεχίζει την αυτόνομη πορεία του - 15% η πτώση πωλήσεων το 2020.

οικονομικό έτος με την αρωγή της ζήτησης από τη Βόρεια και τη Νότια Αμερική.

Έχει προηγηθεί ένα δωδεκάμηνο από τον Απρίλιο του 2020 έως τον φετινό Μάρτιο που είχαν ελαττωθεί δραστικά κατά 15%, σε σχεδόν 1 δις εκατομμύριο ευρώ, όπως προσέθεσε ο Αλφόνσο Ντόλτσε. Πάντως, θα πρέπει να τονισθεί στο σημείο αυτό ότι η εταιρεία δεν έχει πλήρως επανακάμψει από τη διένεξη που ανέκυψε στην Κίνα, την ταχύτερα αναπτυσσόμενη χώρα σε είδη πολυτε-

Η εταιρεία δεν έχει πλήρως επανακάμψει από τη διένεξη που ανέκυψε πριν από τρία χρόνια στην Κίνα, όπου προκλήθηκαν αντιδράσεις διότι διαφήμιση θεωρήθηκε προσβλητική και οι καταναλωτές δυσανεκτήθηκαν.

λείας και υψηλής ραπτικής στον κόσμο.

Ολα ξεκίνησαν πριν από τρία χρόνια με αφορμή επίδειξη μόδας, την οποία είχε οργανώσει ο Dolce & Gab-

ba, παρουσιάζοντας μια Κινέζα ως μοντέλο να προσπαθεί να φάει το ιταλικό γλύκισμα κανόλι και άλλα ιταλικά φαγητά με ξυλάκια. Προκλήθηκαν αντιδράσεις, διότι η διαφήμιση

θεωρήθηκε προσβλητική και οι καταναλωτές δυσανεκτήθηκαν. Το ότι είναι αυτόνομη εταιρεία δεν τη βοήθησε από τις επιπτώσεις και μάλιστα επιδείνωσε την κατάσταση, όπως παρατηρεί ο Λούκα Σόλκα, αναλυτής του κλάδου ειδών πολυτελείας στη Sanford C. Bernstein. «Έγινε εμφανές με τρόπο οδυνηρό ότι τα εμπορικά σήματα στον τομέα των ειδών πολυτελείας και στη μόδα χρειάζονται ισχυρότερες τοπικές διοικητικές ομάδες στην Κίνα, ώστε να μπορέσουν να δράσουν και να επισημάνουν τι θα ήταν αμφιλεγόμενο ή εντελώς λάθος», υπογράμμισε ο κ. Σόλκα. «Το να περιμένεις να λάβεις τις αποφάσεις αυτές από την Ευρώπη δεν είναι ορθή επιλογή, αλλά ούτε και να επιτρέπει στον υπεύθυνο διευθυντή δημιουργικού να κάνει αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα χωρίς να υπάρχει έλεγχος και φιλτράρισμα».

Τέλος, οι πωλήσεις στην Κίνα έχουν ανακάμψει κατά 20% από το 2020, αλλά εξακολουθούν να παραμένουν χαμηλές σε σύγκριση με τις αντίστοιχες πριν από τους αδέξιους χειρισμούς, μιας και κατόρθωσε ο οίκος να διατηρήσει την υπάρχουσα πελατεία, αλλά δυσκολεύθηκε να προσελκύσει νέα.

BLOOMBERG

Η BMW επενδύει σε καινοτόμο μέθοδο για την παραγωγή λιθίου

Ο γερμανικός κολοσσός της αυτοκινητοβιομηχανίας χρηματοδοτεί startup που αναπτύσσει νέα τεχνολογία εξαγωγής του μετάλλου

Μεγάλες επενδύσεις στη νέα τεχνολογία της αυτοκίνησης αποφασίζει να κάνει ο γερμανικός κολοσσός της αυτοκινητοβιομηχανίας της BMW, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της σε λίθιο. Εξ ου και αγοράζει προμήθειες από την κινεζική Gangfeng Lithium και άλλες εταιρείες, οι οποίες δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο πεδίο, αλλά και επενδύει. Συγκεκριμένα ανακοίνωσε πως τοποθετεί κεφάλαια στη Lilac Solutions, μια νεοφυή επιχείρηση η οποία αναπτύσσει τεχνολογία για την παραγωγή λιθίου.

Τα σχετικά ανακοίνωσε η BMW, συμμετέχοντας στον δεύτερο γύρο χρηματοδότησης που πραγματοποιήσε η Lilac, αποπειρόμενη να στηρίξει όσο αποτελεσματικότερα γίνεται τον τρόπο παραγωγής αυτού του μετάλλου.

Και πώς αλλιώς θα μπορούσε να γίνει, άλλωστε, αφού το λίθιο είναι απολύτως αναγκαίο στην κατασκευή των μπαταριών αυτοκινήτου. Η BMW, όπως και όλες οι

Στόχος της αυτοκινητοβιομηχανίας, να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες της λόγω της ηλεκτροκίνησης.

αυτοκινητοβιομηχανίες και στη Γερμανία και τη Γηραιά Ηπειρο εν γένει, έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους, την έρευνα και την ανάπτυξη και τα κεφάλαιά τους στην επόμενη εποχή της ηλεκτρικής κίνησης.

Σύμφωνα με το δημοσίευμα του ειδησεογραφικού πρακτορείου Reuters, που αναφέρει και το moneyreview.gr, η Lilac Solutions, όπως και αρκετές εταιρείες ανά τον κόσμο, αναπτύσσει τεχνολογία με σκοπό την εξαγωγή λιθίου από την άλμη (νερό με μεγάλη περιεκτικότητα σε αλάτι). Και αυτή η διαδικασία προϋποθέτει μικρότερο κόστος και λιγότερο νερό από

Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία στην ανακοίνωσή της αναφέρει ότι η τεχνολογία της Lilac είναι ένας τρόπος για να δοθεί ώθηση στην παραγωγή λιθίου σε παγκόσμιο επίπεδο, την ώρα που διαρκώς μεγαλώνει η ζήτηση χάρη στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

τους συνήθεις τρόπους που έχουν επικρατήσει στον εν λόγω κλάδο. Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία στην ανακοίνωσή της αναφέρει ότι η τεχνολογία της Lilac είναι ένας τρόπος για να δοθεί ώθηση στην παραγωγή λιθίου σε παγκόσμιο επίπεδο, την ώρα που διαρκώς μεγαλώνει η ζήτηση χάρη στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, τα οποία διεισδύουν περισσότερο στην αγορά και προσελκύουν ολοένα και μεγαλύτερο αγοραστικό κοινό.

Αυτός ο νέος τρόπος εξόρυξης προσφέρει πρόσβαση σε ένα πιο «πράσινο» λίθιο, σύμφωνα με τον Κάσπερ Σέιτς, στέλεχος του επενδυτικού βραχίονα της γερμανικής εταιρείας, BMW i Ventures. Από τη δική της πλευρά, τώρα, η BMW δεν παρείχε λεπτομέρειες για το ύψος της επένδυσής της, ωστόσο ο ταμνός δεύτερος γύρος χρηματοδότησης της Lilac Solutions δεν ξεπέρασε τα 20 εκατ. δολάρια. Τον Σεπτέμβριο η εν λόγω νεοφυής επιχείρηση πραγματοποίησε τον πρώτο της γύρο χρη-

ματοδότησης, από τον οποίο και άντλησε 130 εκατ. δολάρια.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της Lilac, τα νέα κεφάλαια θα κατευθυνθούν στην κατασκευή μίας μονάδας στις ΗΠΑ. Τον Σεπτέμβριο ανακοίνωσε ότι ήρθε σε συμφωνία με τη Lake Resources, προκειμένου να αναπτύξουν από κοινού ένα έργο για την παραγωγή λιθίου στην Αργεντινή. «Η Lilac έχει επικεντρωθεί στη βελτίωση της τεχνολογίας της, ούτως ώστε να καταστεί αξιόπιστη και σε ευρεία κλίμακα, κάτι το οποίο είναι πολύ σημαντικό για όσους συμμετέχουν στα συστήματα της τροφοδοτικής αλυσίδας», όπως δήλωσε, εν κατακλείδι, ο διευθύνων σύμβουλος της, Ντέιβιντ Σνάντακερ. «Η βιομηχανία λιθίου χειμάζεται από τεχνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, που διακυβεύουν την πρόσληψη μετάβαση. Η τεχνολογία μας επιλύει αυτά τα προβλήματα, επιτρέποντας την παραγωγή λιθίου στην αναγκαία κλίμακα γι' αυτήν τη μετάβαση».

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πώς θα μπει «χαλινάρι» σε τεχνολογικούς κολοσσούς

Της GINA CHON / REUTERS

Δύο είναι τα ερωτήματα που προκύπτουν για τους χαράσσοντες πολιτική μετά τους ισχυρισμούς πληροφοριοδότης δημοσίου συμφέροντος ότι η εταιρεία του Facebook θηρεύει τα κέρδη παρά ασχολείται με τον έλεγχο της ρητορικής μίσους. Και αυτά τα ερωτήματα είναι τα εξής: μήπως οι δράσεις αυτές του μέσου κοινωνικής δικτύωσης πρέπει να απαντηθούν από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές και αν ναι, με ποιο τρόπο θα γίνει αυτό; Μία απάντηση ως προς το δεύτερο ερώτημα θα μπορούσε να είναι το να τεθεί ένα όριο στη δυνατότητα της εταιρείας υψηλής τεχνολογίας να εγγράφει νέους χρήστες των υπηρεσιών της. Οσοι ασκούν κριτική στο Facebook έχουν στη διάθεσή τους περισσότερο χρόνο και χώρο στα μέσα να διατυπώσουν τις απόψεις τους, ενώ οι πολιτικοί βρίσκονται σε κατάσταση εγρήγορσης. Η Φράνσις Χόγκεν, η οποία είχε διατελέσει διευθύντρια προϊόντος στην εταιρεία του Μαρκ Ζούκερμπεργκ, αναμενόμενα χθες να καταθέσει στην αμερικανική Γερουσία. Αφορμή στάθηκε το ότι μίλησε την Κυριακή στην εκπομπή του CBS, «60 Minutes», όπου ανέφερε με λεπτομέρειες τους τρόπους με τους οποίους, όπως η ίδια ισχυρίστηκε, το κοινωνικό δίκτυο δεν είχε λάβει μέτρα για να διαχειριστεί ένα κοινωνικό βλαβερό περιεχόμενο. Με κάποιο τρόπο πρόκειται για επανάληψη ενός παλαιού μοτίβου. Η υπηρεσία ροής βίντεο YouTube, η οποία τελεί υπό την ιδιοκτησία του ομίλου της Alphabet, όπως και η Google, την περασμένη εβδομάδα απαγόρευσε την παραπληροφόρηση σχετικά με τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού, διότι το περιεχόμενο αυτό είχε πλημμυρίσει την πλατφόρμα της. Οι καταγγελίες, τις οποίες υπέβαλαν οι εργαζόμενοι του άλλου κολοσσού υψηλής τεχνολογίας της Amazon.com με αποδέκτη το Εθνικό Συμβούλιο Εργασιακών Σχέσεων, αυξήθηκαν δραστικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Υψηλόβαθμα διοικητικά στελέχη έχουν πάμπολλες φορές καταθέσει ενώπιον

των μελών του αμερικανικού Κογκρέσου, ενώ από την πλευρά της η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου επέβαλε πρόστιμο-ρεκόρ στο Facebook το 2019, το οποίο ανήλθε στα 5 δισ. δολάρια για θέματα παραβίασης της ιδιωτικότητας. Παρά ταύτα, η μηχανή παραγωγής κέρδους εξακολουθεί να δουλεύει ακατάπαυστα. Τα έσοδα του δεύτερου τριμήνου για τη Facebook εκτινάχθηκαν κατά 56% σε ετήσια βάση και αυτή τη στιγμή στην ομώνυμη πλατφόρμα της διαπνέει 3,5 δισεκατομμύρια μέλη ως ενεργούς χρήστες. Επιπλέον, οι πωλήσεις διαφημίσεων στο YouTube, όπου οι μνηαίοι θεατές των βίντεο του ανέρχονται στα 2 δισεκατομμύρια, έχουν σημειώσει αύξηση 84%, ενώ και στην Amazon παρατηρείται δραστική αύξηση. Οι ρυθμιστές αρχές που είναι αρμόδιες για την υψηλή τεχνολογία θα μπορούσαν να εμπνευσθούν από τους ομολόγους τους στις κεφαλαιαγορές. Το 2018, αφότου ξέσπασε μια σειρά σκανδάλων με ψευδεπιγραφούς λογαριασμούς καταθετών, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ έδωσε εντολή στην τράπεζα Wells Fargo να διατηρήσει τα περιουσιακά της στοιχεία κάτω από ένα επίπεδο, ήτοι μόλις χαμηλότερα των 2 τρις. δολαρίων, έως ότου βελτιώσει τη διακυβέρνησή της και τη διαχείριση κινδύνου. Το ανώτατο όριο αυτό παραμένει εν ισχύ. Πιθανώς οι αρμόδιοι θα μπορούσαν να θέσουν ένα ανώτατο όριο στην αύξηση των χρηστών ή των συνδρομητών, εφόσον έκριναν ότι θα είχε αποτέλεσμα άμεσα. Αυτοί οι αριθμοί λειτουργούν ως εμμανή στους ομίλους της Σίλικον Βάλεϊ, διότι τροφοδοτούν την επιρροή τους, τα έσοδά τους αλλά και την πορεία της μετοχής τους. Εν τω μεταξύ, η Κίνα έχει προσηγνεί στο πεδίο αυτό: το Πεκίνο τον Ιούλιο απαγόρευσε στην εταιρεία διασύνδεσης οδηγών και επιβατών Didi Global να εξασφαλίσει νέους χρήστες, διότι εκκρεμούσε έρευνα σχετικά με την ασφάλεια δεδομένων της.

Ευάλωτη σε κρίσεις η περίοδος μετάβασης στην πράσινη ενέργεια

Μεγάλη πρόκληση για την ανθρωπότητα η αποθήκευση της παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές

Των DAVID R BAKER, STEPHEN SAPCZYNSKI, DAN MURTAUGH και RACHEL MORISON BLOOMBERG

Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση δεν είναι παρά μόνον η πρώτη του είδους της που θα γνωρίσει η ανθρωπότητα ενώ επιχειρεί τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια. Θα ακολουθήσουν και άλλες, καθώς θα χρειαστούν χρόνια για να ολοκληρωθεί η μετάβαση και δεν υπάρχει εύκολος τρόπος να αποθηκευθεί ενέργεια από τις ανανεώσιμες πηγές. Οι ελλείψεις φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές από τη Βρετανία μέχρι την Κίνα εμφανί-

Πολλές χώρες και εταιρείες έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους στο υδρογόνο, αλλά η παραγωγή και η εκμετάλλευσή του βρίσκονται ακόμη σε φάση σχεδιασμού.

ζονται, ενώ εκτοξεύεται στα ύψη η ζήτηση μετά την πανδημία. Η ανθρωπότητα, όμως, αντιμετωπίζει εδώ και δεκαετίες ενεργειακές κρίσεις με ασταθείς τιμές και πρόβλημα ανεπάρκειας. Η ειδοποιός διαφορά σήμερα είναι ότι οι πλουσιότερες οικονομίες έχουν δρομολογήσει ίσως τον πλέον φιλόδοξο μετασχηματισμό των συστημάτων ενέργειας που έχουν επιχειρήσει από την αυγή της εποχής του ηλεκτρισμού. Και δεν έχει βρεθεί εύκολος τρόπος για να αποθηκευτεί η ενέργεια που παράγεται από τις ανανεώσιμες πηγές. Η μετάβαση στην καθαρότερη ενέργεια έχει σχεδιαστεί για να καταστήσει τα συστήματα ενέργειας περισσότερο, όχι λιγότερο, ανθεκτικά. Η μεταβατική περίοδος, όμως, θα διαρκέσει δεκαετίες, στη διάρκεια των οποίων ο κόσμος θα βασίζεται στα ορυκτά καύσιμα, ακόμη κι αν σήμερα οι μεγαλύτεροι παραγωγοί τους αλλάζουν δραστικά στρατηγική. Στη δίνη αυτής

Ακόμη και με άφθονη και φθηνή ηλεκτρική και αιολική ενέργεια, πολλές γεωγραφικές ζώνες θα εξαρτώνται για πολλές δεκαετίες από το φυσικό αέριο και από άλλα ορυκτά καύσιμα.

της θεμελιώδους αλλαγής, το παγκόσμιο ενεργειακό σύστημα γίνεται πιο εύθραστο και πιο ευάλωτο στο σοκ. Στην Ευρώπη, για παράδειγμα, μεσο-λάβησε ένας ιδιαίτερα βαρύς χειμώνας που εξάντλησε τα αποθέματα φυσικού αερίου. Έτσι οδηγούνται στα ύψη οι τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς η ζήτηση από τις οικονομίες που ανακάμπτουν αυξήθηκε υπερβολικά γρήγορα. Κάτι ανάλογο θα είχε ενδεχομένως συμβεί αν η πανδημία του κορωνοϊού είχε εκδηλωθεί πριν από 20 χρόνια. Τώρα, όμως, η Βρετανία και η Ευρώπη βασίζονται σε ένα διαφορετικό μείγμα πηγών ενέργειας. Έχουν δραματικά μειώσει τη χρήση λιθάνθρακα και τον έχουν αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό από το φυσικό αέριο, που είναι καθαρότερο αλλά η εκτόξευση της ζήτησης μέσα στο έτος οδήγησε σε εξάντληση των αποθεμάτων του. Παράλληλα οι δύο άλλες πηγές πλε-

κτρικής ενέργειας, η αιολική και η υδροηλεκτρική, έχουν παρουσιάσει ασυνήθιστη μείωση καθώς ήσαν περιορισμένοι οι άνεμοι και σε πολύ χαμηλά επίπεδα οι βροχοπτώσεις σε ορισμένες περιοχές, όπως π.χ. στη Νορβηγία. Τα δεινά που πλάνητουν αυτή τη στιγμή την Ευρώπη αποτελούν δυσοίωνη προειδοποίηση για το είδος των σοκ που μπορεί να υποστεί ολόκληρος ο πλανήτης. Ακόμη και με άφθονη και φθηνή ηλεκτρική και αιολική ενέργεια, πολλές γεωγραφικές ζώνες θα εξαρτώνται για πολλές δεκαετίες από το φυσικό αέριο και από άλλα ορυκτά καύσιμα. Και όμως, επενδυτές και εταιρείες δεν δείχνουν ενδιαφέρον για να αυξήσουν την παραγωγή ορυκτών καυσίμων. Ενεργειακοί κολοσσοί της Δύσης, από την BP μέχρι τη Royal Dutch Shell προσπαθούν να μειώσουν τις εκπομπές ρύπων και οι αμερικανικές οχιστολιθικές βιομηχανίες αποφεύγουν την επέκτασή τους. Το αποτέλεσμα είναι

να περιορίζεται ακόμη περισσότερο η ενέργεια που μπορεί να εξαχθεί. Ο Τζεφ Κιούρι, αναλυτής της Goldman Sachs, αναφέρει την ανεπάρκεια επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα ως μέρος του προβλήματος. Οι επενδυτές που κυνηγούν τις μεγάλες αποδόσεις από τις νέες επιχειρήσεις προτιμούν να τοποθετούν τα κεφάλαιά τους σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας παρά σε ορυκτά καύσιμα. Ακόμη και ορισμένες βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων έχουν αρχίσει να επενδύουν στο μέλλον των χαμηλών εκπομπών καυσαερίων αντί να προσπαθούν να εντοπίσουν και να αντλήσουν περισσότερο πετρέλαιο και φυσικό αέριο. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον θα είναι το πώς θα αποθηκεύουμε την αιολική και την υδροηλεκτρική ενέργεια. Υφίστανται κάποιες λύσεις αλλά θα παρέλθουν χρόνια προτού μπορούμε να τις εφαρμόσουμε στην απαιτούμενη κλίμακα. Πολλές χώρες και εταιρείες έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους στο υδρογόνο, καθώς το θεωρούν μέσο αποθήκευσης ενέργειας και καύσιμο κατάλληλο για τις μεταφορές και για τη βιομηχανία. Το υδρογόνο μπορεί να λειτουργήσει ως καύσιμο σε τουρμπίνα ή ως μέσον για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και πάντα χωρίς εκπομπές καυσαερίων. Σε αντίθεση με το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και τον άνθρακα, το πράσινο υδρογόνο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σχεδόν οπουδήποτε υπάρχει νερό και μεγάλη ηλιοφάνεια ή ισχυροί άνεμοι. Η παραγωγή και εκμετάλλευση πράσινου υδρογόνου βρίσκεται ακόμη σε φάση σχεδιασμού. Η ημέρα που το υδρογόνο θα στηρίξει το παγκόσμιο ενεργειακό σύστημα είναι ακόμη μακριά. Βραχυπρόθεσμα, αν ο χειμώνας είναι ήπιος στο βόρειο ημισφαίριο, οι τιμές του φυσικού αερίου θα υποχωρήσουν και θα αναπληρωθούν τα αποθέματα. Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση, όμως, μας υπενθυμίζει πως ακόμη και τώρα που ο κόσμος προσπαθεί να φτιάξει ένα νέο ενεργειακό σύστημα, εξακολουθεί να εξαρτάται από το παλιό.

19 OCT

19:00

2nd

CYPRUS

COCKTAIL

FESTIVAL

NICOSIA MUNICIPALITY GARDENS

MAIN SPONSOR

αλφάμεγα

SPONSOR

#COCKTAILFESTCY

BY

Difford's Guide

CYPRUS
NICOSIA
LOST + FOUND
DRINKERY
NOTES AND
SPIRITS
ZONKEY BAR
THAT'S Y
HIGH & WET
LARNACA
OLD MARKET ST.
SPRITZERIA ERMOU
LIMASSOL
MADAME
LIBRARY BAR /
GIN GARDEN
PAPHOS
KATHIKAS SQUARE
GIN BAR

ITALY
MILAN
NICK'S BAR
ROME
FRENI E
FRIZIONI
GREECE
ATHENS
THE CLUMSIES
BABA AU RUM
TO ΛΟΚΑΛΙ
BARRO NEGRO
360 COCKTAIL BAR
42 BARSTRONOMY
UPUPA EOPS -
THE BAR
THESSALONIKI
CASABLANCA
SOCIAL CLUB

SPONSORS

BELVEDERE
VODKA

EL DORADO
DORADO RUM

SILENT POOL
SILENT POOL GIN

JOHNNIE WALKER

BOMBAY
SAPPHIRE

Tanqueray

VOLCAN
100% AGAVE

PURIST
CATERPILLAR

THREE
CENTOS
BOTTLED

Αιχμές

Αφίροντας σαφείς αιχμές κατά της Ρωσίας ότι χειραγωγεί την αγορά φυσικού αερίου, η Αμερικανίδα υπουργός Ενέργειας, Τζέινφερ Γκράνχολμ, τόνισε προ ημερών ότι «οι ΗΠΑ καθίστούν σαφές ότι εμείς και οι εταίροί μας είμαστε έτοιμοι να βοηθήσουμε όταν υπάρχουν στην παγκόσμια αγορά παίκτες που χειραγωγούν την προσφορά φυσικού αερίου για να αντλήσουν δικά τους οφέλη».

Ευθύνες στην Ε.Ε.

Επιρρίπτοντας την ευθύνη στην Ε.Ε. για την ενεργειακή κρίση, ο Βλαντίμιρ Πούτιν επισήμανε πως η χώρα του είχε συνομιλίες με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «αλλά όλη η στάση της είχε στόχο να καταργήσει τη μακροπρόθεσμα συμβόλαιο και να στραφεί στη διεθνή αγορά φυσικού αερίου, και όπως είναι πλέον προφανές αυτό ήταν λάθος».

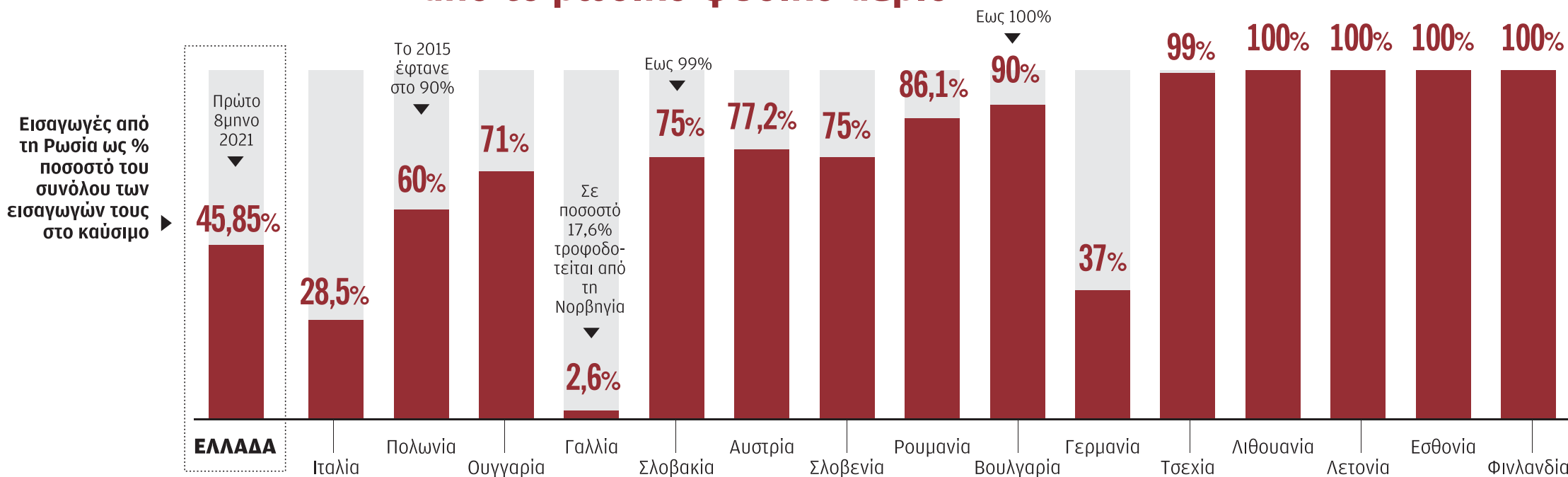

Ο σχεδιασμός

Λίγες ημέρες αφότου 40 μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ζήτησαν να διερευνηθεί ο ρόλος του ρωσικού κολοσσού της Gazprom στην ενεργειακή κρίση, η επιτροπός Ενέργειας της Ε.Ε., Κάντρι Σίμσον, τόνισε ότι «πρέπει να μην ξεχνάμε πόσο σημαντική είναι η γεωπολιτική της ενέργειας και να αναπτύξουμε μια πιο στρατηγική προσέγγιση στην ενεργειακή μας πολιτική».

Εξάρτηση των ευρωπαϊκών χωρών από το ρωσικό φυσικό αέριο

ΠΗΓΕΣ: Fitch Ratings, Rhodium Group

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αρωμα Ψυχρού Πολέμου για το αέριο

Ανταλλαγή πυρών μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας για χειραγώγηση της αγοράς με επίκεντρο την Ευρώπη

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Ακόμη και μετά το τέλος του επίσημου Ψυχρού Πολέμου, κάθε άλλο παρά σπάνια είναι τα περιστατικά έντασης ανάμεσα στη Μόσχα και στην Ουάσιγκτον με αφορμές που κυμαίνονται από τις κατηγορίες για παραβίαση αρχών μέχρι την ανάμιξη σε εκλογές. Τις τελευταίες εβδομάδες προσέλαβε, πάντως, κυριολεκτικά άρωμα Ψυχρού Πολέμου η ανταλλαγή κατηγοριών και επιρρίψεων ευθυνών ανάμεσα σε Ρωσία, Ε.Ε. και ΗΠΑ, με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας να υποδαυλίζει την ένταση. Αντικείμενο της η ενεργειακή κρίση που άρχισε από την Ευρώπη αλλά εξαπλώθηκε

σύνομα ανά τον κόσμο, με χαρακτηριστικά που δείχνουν πως αποτελεί τελικά τη συνισταμένη πολλών παραγόντων. Οι εξελίξεις, ωστόσο, φαίνεται και πάλι να δικαιώνουν εν μέρει κάποιες από τις κατηγορίες που εξαπολύθηκαν.

Από τα τέλη του περασμένου μήνα, η υπουργός Ενέργειας των ΗΠΑ, Τζέινφερ Γκράνχολμ, έχει αφήσει ανοικτά αιχμές κατά της Μόσχας, κατηγορώντας την ευθέως ότι χειραγωγεί την αγορά φυσικού αερίου περιορίζοντας τις ροές του καυσίμου προς τη Γηραιά Ηπειρο και προσβλέποντας σε δικά της οφέλη. Οι ερμηνείες περί του ποια θα ήταν αυτά τα οφέλη κυμαίνονταν από αυτά καθαυτά τα έσοδα του ενεργειακά

πλούσιου γείτονα της Ε.Ε. έως και ένα διπλωματικό πλεονέκτημα σε ό,τι αφορά την έγκριση του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2, που θα αυξήσει σημαντικά τις ροές ρωσικού αερίου προς τη Γερμανία. Ο επίμαχος αγωγός αποτέλεσε επί χρόνια αιτία τριβών ανάμεσα στο Βερολίνο και στην Ουάσιγκτον, που επέβαλε επανειλημμένως κυρώσεις σε όσες ευρωπαϊκές εταιρείες συνδέθηκαν στην κατασκευή του έργου.

Έχει, ωστόσο, ολοκληρωθεί και βρίσκεται ήδη σε δοκιμαστική φάση. Διαπιστώνοντας το μη αντιστρεψίμο της κατάστασης, ο Αμερικανός πρόεδρος αποφάσισε τον Μάιο να δώσει τέλος στη διελκυστίνδα, να άρει

τις κυρώσεις και να έρθει σε συνεννόηση με το Βερολίνο.

Η Αμερικανίδα υπουργός Ενέργειας δεν ήταν, πάντως, η μόνη φωνή της υπερδύναμης που στράφηκε και πάλι εναντίον της Ρωσίας σε σχέση με την ενεργειακή κρίση. Ο Άμος Χοχστάιν, σύμβουλος του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών, κατηγόρησε τη Μόσχα ότι έχει επιλέξει να μειώσει τη προσφορά στην αγορά φυσικού αερίου ενώ αρχίζει ο χειμώνας και θέτει «σε κίνδυνο τις ζωές ανθρώπων». Τη λαβή είχαν δώσει νωρίτερα 40 μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κυρίως από τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης και τη Βαλτική, καθώς ζητούσαν να διε-

ρευνηθεί ο ρόλος της Gazprom στην ενεργειακή κρίση. Εξέφραζαν υποψίες ότι ο ρωσικός κολοσσός επιδίωκε να ανεβάσει τις τιμές, αλλά και να εκβιάσει μια εσπευσμένη έγκριση του Nord Stream 2. Ζητούσαν επιπλέον τη διεξαγωγή ερευνών για το κατά πόσον ο επίμαχος αγωγός είναι σύμφωνος με τη νομοθεσία της Ε.Ε. και τη λήψη μέτρων με στόχο τη συμμόρφωσή του. Οι υποψίες τους συνέπεσαν, όμως, με την παρέμβαση της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας, η οποία επέκρινε τη Ρωσία ότι απέφυγε να αυξήσει τις ροές φυσικού αερίου προς τους τερματικούς σταθμούς της Ευρώπης, ενώ είχαν πάρει φωτιά οι τιμές σε όλο το φάσμα της ενέργειας.

Αμερικανικό LNG εναντίον αγωγού Nord Stream 2

Τόσο οι παλαιότερες πιέσεις της Ουάσιγκτον για ακύρωση του Nord Stream 2 όσο και οι κατηγορίες της κατά της Ρωσίας για χειραγώγηση της αγοράς φυσικού αερίου έχουν υπόβαθρο τον ενεργειακό ανταγωνισμό ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στη Μόσχα για την πελατεία της Ευρώπης. Με δεδομένη την ενεργειακή εξάρτηση της Γηραιάς Ηπείρου από τη Ρωσία, μια εξάρτηση που για ορισμένες χώρες της κεντροανατολικής Ευρώπης και της Βαλτικής φτάνει το 100%, η Ουάσιγκτον διεκδικεί όσο μεγαλύτερη πελατεία μπορεί να αποσπάσει για το αμερικανικό υδρογονανθρακτικό φυσικό αέριο (LNG). Τις προθέσεις της είχε

καταστήσει σαφείς ο τώως πρόεδρος των ΗΠΑ, που σχεδόν κανείς δεν θέλει να θυμάται, όταν συμφωνώντας αναγκωχά με τον τότε πρόεδρο της Κομισιόν, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, είχε απαιτήσει να αυξήσει η Ε.Ε. τις εισαγωγές αμερικανικού LNG. Είτε εξαιτίας είτε ανεξάρτητα από τις αμερικανικές πιέσεις, η Ε.Ε. έχει επιχειρήσει να διαφοροποιήσει κάπως τους προμηθευτές της σε φυσικό αέριο.

Ανταποδίδοντας άμεσα και έμμεσα τα πυρά, ο Ρώσος πρόεδρος επέρριψε με τη σειρά του στην Ευρώπη την ευθύνη για την κρίση του φυσικού αερίου, επισημαίνοντας ότι η Ευρώπη έκανε «το λάθος να

περιορίσει τη μακροπρόθεσμα συμβόλαιο τροφοδοσίας με ρωσικό αέριο και να στραφεί στη διεθνή αγορά».

Ήταν η επισήμανση με την οποία νόδεψε τη δήλωσή του, ότι η Ρωσία μπορεί να αυξήσει τις ροές προς την Ευρώπη και να σταθεροποιήσει έτσι την αγορά.

Μια δήλωση που απεδείχθη θαυματουργή, καθώς επέφερε ακαριαία την αποκλιμάκωση των τιμών του φυσικού αερίου. Άρες αργότερα, όμως, φάνηκε πως η Μόσχα ζητούσε ανταλλάγματα ή ενδοχομένως έθετε όρους για να αυξήσει τις ροές φυσικού αερίου στην Ευρώπη, αν και με μάλλον διακριτικό τρόπο. Η πρόταση έγινε διά

στόματος του Ρώσου υπουργού Ενέργειας, Αλεξάντερ Νόβακ, ο οποίος υποστήριξε πως η έγκριση και πιστοποίηση του υποθαλάσσιου αγωγού Nord Stream 2 μπορεί να οδηγήσει σε υποχώρηση των τιμών του φυσικού αερίου. Το διακύβευμα είναι η έγκριση του αγωγού από το Βερολίνο και τις Βρυξέλλες, καθώς προϋποθέτει μια μακρά και περίπλοκη διαδικασία έκδοσης άδειας διάρκειας αρκετών μηνών.

Η αρμόδια ρυθμιστική αρχή της Γερμανίας πρέπει να διασφαλίσει ότι ο αγωγός είναι σύμφωνος με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, που απαιτεί αυστηρά τον διαχωρισμό της βιομηχανίας παραγωγής και πώλησης

ενέργειας από το δίκτυο μεταφοράς της. Το Βερολίνο έχει προθεσμία μέχρι τις αρχές Ιανουαρίου για να αποφανθεί σχετικά με την πιστοποίηση του αγωγού και να την παραπέμψει προς έγκριση στην Κομισιόν. Στη συνέχεια, η Ε.Ε. πρέπει να αποφανθεί σχετικά μέσα σε διάστημα δύο μηνών, το οποίο μπορεί, όμως, να παραταθεί κατά άλλους δύο μήνες, φτάνοντας ενδεχομένως μέχρι τον Μάιο. Και στο μεταξύ δεν λείπουν οι κατά καιρούς πιέσεις που δέχεται ο Τζο Μπάιντεν από Αμερικανούς πολιτικούς, που τον καλούν να επανεξετάσει τη στάση του στο θέμα του επίμαχου αγωγού.

Φόβοι των Ευρωπαίων για τον χειμώνα και γεωπολιτικά παιχνίδια του Πούτιν

Των **ANTON TROIANOVSKI, STEVEN ERLANGER** και **STANLEY REED THE NEW YORK TIMES**

Στην Ευρώπη η εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου έχει αναγκάσει εργοστάσια να διακόψουν τη λειτουργία τους, έχει αιφνιδιάσει τους πολιτικούς και έχει θορυβήσει τους καταναλωτές για τη θέρμανσή τους τον χειμώνα. Για τον Ρώσο πρόεδρο, Βλαντίμιρ Πούτιν, που έκλεισε τα 69 του χρόνια, όλα αυτά ισοδυναμούν με ένα πρόωρο δώρο γενεθλίων. Το Κρεμλίνο προσπαθεί επί χρόνια να ανακόψει τη διάθεση της Ευρώπης να μειώσει τις εκπομπές καυσερίων και να διαφοροποιήσει τις πηγές

ενεργειακών πόρων. Οι προσπάθειες αυτές της Ευρώπης μπορούν να υπονομεύσουν τη ρωσική οικονομία, που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Από την οπτική γωνία του Πούτιν, φέτος οι Ευρωπαίοι βρέθηκαν στη σωστή συγκυρία: ένας συνδυασμός από γεγονότα οδήγησε στα ύψη τις τιμές της ενέργειας, δίνοντας στον Ρώσο πρόεδρο την ευκαιρία να εμφανιστεί ως σωτήρας τους.

«As εξετάσουμε τη δυνατότητα να αυξήσουμε την προσφορά, αλλά πρέπει να το κάνουμε με προσοχή», δήλωσε ο κ. Πούτιν, απευθυνόμενος στον Ρώσο υπουργό Ενέργειας. Σε λίγα λεπτά είχαν υποχωρήσει

θεματικά οι τιμές του φυσικού αερίου, αν και παραμένουν σε επίπεδα επταπλάσια εκείνων του περασμένου έτους.

Η εικόνα μεταδόθηκε από τους τηλεοπτικούς δέκτες και υπογράμμισε την κυρίαρχη θέση από την οποία εξακολουθεί να δίνει εντολές ο κ. Πούτιν ως ηγέτης μιας χώρας που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 40% των εισαγωγών της Ευρώπης σε φυσικό αέριο. Η Ρωσία έχει και στο παρελθόν εκμεταλλευθεί τον ρόλο της ως καίριου προμηθευτή ενέργειας για να ασκήσει πιέσεις σε χώρες όπως η Λευκορωσία, η Γεωργία και η Ουκρανία. Τώρα διακυβεύεται ένα υπαρξιακό ζήτημα για τη Ρωσία: το μέλλον του σημαντικότερου

οικονομικού δεσμού της με την Ευρώπη και ο πλέον καθοριστικός γεωπολιτικός μοχλός που διατέλει το Κρεμλίνο.

Σχολιάζοντας ο Μιχαήλ Κρουτίκιν, αναλυτής ενέργειας στη συμβουλευτική RusEnergy, τονίζει: «Αποφασίσαμε να τους αφήσουμε να παγώσουν λίγο και θα γίνουν πιο διαλλακτικοί ούτε θα επιμείνουν να εγκαταλείψουν το φυσικό αέριο». Και προσθέτει: «Διακυβεύονται πραγματικά πολλά». Αυτού του είδους η σκληρή προσέγγιση καλλιεργεί βαθύτατη έλλειψη εμπιστοσύνης στην Ευρώπη, όπου πολλοί κατηγορούν τη Ρωσία πως περιορίζει επιτίδες την προσφορά φυσικού αερίου για να αναγκάσει τη Γερμανία και τις Βρυξέλλες να επισπεύ-

σουν την πιστοποίηση και έγκριση του αγωγού Nord Stream 2. Σύμφωνα με τον Τρέβερ Σικόρσκι, επικεφαλής του τμήμα φυσικού αερίου στην εταιρεία ερευνών Energy Aspects στο Λονδίνο, η απόφαση της Gazprom να μην αναπληρώσει τους ταμειωτήρες της στην Ευρώπη συνδέθηκε στην εκτόξευση των τιμών. Όπως τονίζει ο ίδιος, «οι Ρώσοι δεν μπορούν να νήσουν τις χείρας και να πουν πως δεν έχουν καμία σχέση με το πρόβλημα. Είναι προφανές πως έχουν και παρέχουν σχέση».

Η Κομισιόν διερυνά την καταγγελία ότι η Ρωσία χειραγωγεί το φυσικό αέριο για να δώσει ώθηση στις τιμές, αλλά δεν έχει καταλήξει σε συμπέρασμα. Η απερ-

χόμενη καγκελάριος της Γερμανίας, που υποστηρίζει τον Nord Stream 2 και έχει αποκαλέσει τον αγωγό «επιχειρηματική συμφωνία και όχι γεωπολιτική στρατηγική», αντέκρουσε τις κατηγορίες πως η Ρωσία είναι μέρος της κρίσης. «Στον βαθμό που γνωρίζω», είπε η κ. Μέρκελ, «δεν υπήρξε παραγγελία που να αρνηθεί να καλύψει η Ρωσία».

Ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, Τζέικ Σάλλιβαν, τόνισε πως η Ρωσία έχει επανειλημμένως χρησιμοποιήσει την ενέργεια «ως πολιτικό όπλο». Προσέθεσε όμως ότι «το κατά πόσον κάνει το ίδιο και τώρα, θα αφήσω να το διερευνήσουν άλλοι».

PwC Κύπρου

Annual Review

Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στο μικροσκόπιο της Fed
τα στοιχεία της απασχόλησης

Της ANN SAPHIR / REUTERS

Τον Σεπτέμβριο η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι πιθανόν να επιταχυνθήκε, όπως φανερώνει μια σειρά δεικτών υψηλής συχνότητας και ενώ οι επιπτώσεις από το τελευταίο κύμα μόλυνσεων του κορωνοϊού αρχίζουν να εξασθενούν.

Ωστόσο, ακόμα κι αν τα σημαντικά στοιχεία αποτυπώσουν για δεύτερη συνεχόμενη εβδομάδα μια εικόνα όχι δυναμική, αυτό μάλλον δεν θα ανατρέπει τα σχέδια της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) να αρχίσει να περιορίζει τα μέτρα στήριξης της οικονομίας. Με τα μέχρι στιγμής στοιχεία φαίνεται πως τον προηγούμενο μήνα θα έχουν δημιουργηθεί περίπου 500.000 νέες θέσεις εργασίας εκτός του αγροτικού τομέα, όπως προβλέπουν αναλύτες που συμμετείχαν σε έρευνα του ειδησιογραφικού πρακτορείου Reuters. Και αυτή η εξέλιξη θα είναι υπερεπαρκής.

Από τη δική του πλευρά ο πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, Τζερόμ Πάουελ, είχε επισημάνει τον Σεπτέμβριο ότι τα στοιχεία της έχουν σε μεγάλο βαθμό συμφωνήσει πως πρέπει να αρχίσουν να μειώνουν το πρόγραμμα μηνιαίων αγορών ομολόγων ύψους 120 δισεκατομμυρίων δολαρίων από τον επόμενο μήνα – και αυτό μπορεί να υλοποιηθεί υπό τον όρο πως τα στοιχεία απασχόλησης του Σεπτεμβρίου για όλους τους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας, πλην του αγροτικού, θα δείχνουν μια «αξιοπρεπή εικόνα», όπως είπε ο ίδιος ο πρόεδρος της τράπεζας.

Ακόμα και οι πιο μετριοπαθείς αξιωματούχοι της, όπως ο πρόεδρος της Fed Μινεάπολις, Νιλ Κασκάρι, και ο ομόλογός του του Σικάγου, Τσαρλς Εβανς, έχουν καταστήσει σαφή τη διάθεσή τους να συμπορευθούν με το χρονοδιάγραμμα του Νοεμβρίου.

«Πιστεύουμε πως οι προδιαγραφές για να αναδιπλωθεί η Ομοσπονδιακή Τράπεζα θα εκπληρωθούν, απ' τις στιγμές οι νέες θέσεις εργασίας είναι έστω και κατά τι πάνω από το μηδέν», υπογραμμίζει η Λίαντια Μπούσουρ, επικεφαλής οικονομολόγος για θέματα ΗΠΑ στην

Oxford Economics. Κατά τις δικές της εκτιμήσεις, θα φθάνουν τις 384.000 οι νέες θέσεις εργασίας του Σεπτεμβρίου.

Εν τω μεταξύ, η πορεία για την εξομάλυνση της νομισματικής πολιτικής ξεκαθάρισε ακόμα περισσότερο χθες, διότι τα μέλη των Σωμάτων του Κογκρέσου κατόρθωσαν να έλθουν σε συμφωνία προσωρινού χαρακτήρα για να αυξήσουν τα όρια δανεισμού της κεντρικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης των ΗΠΑ.

Η πρωτοβουλία αυτή ουσιαστικά αποτρέπει το ενδεχόμενο χρεοκοπίας, το οποίο, εάν συνέβαινε, θα υποχρέωνε την Ομοσπονδιακή Τράπεζα να αναλάμβανε δράση υπό συνθήκες κρίσεως.

Η τελευταία έξαρση κρουσμάτων κορωνοϊού στις Ηνωμένες Πολιτείες έφθασε στο αποκορύφωμά της στα μέσα Σεπτεμβρίου, αλλά οι εκτιμήσεις για το πόσο δυσμενώς επηρέασε την απασχόληση είναι ανάμικτες. Η σχετική έρευνα του ειδησιογραφικού πρακτορείου Reuters φέρει τη χαμηλότερη πρόβλεψη στις 250.000 νέες θέσεις εργασίας τον Σεπτέμβριο και την υψηλότερη στις 700.000 θέσεις. Η Εθνική Έκθεση Απασχόλησης, η οποία δεν φημίζεται ότι συμβαδίζει με την ευρύτερη έκθεση του υπουργείου Εργασίας, αν και παρέχει ορισμένες ενδείξεις, καταγράφει μια αύξηση κατά 568.000 στις θέσεις εργασίας, ξεπερνώντας τις προβλέψεις των οικονομολόγων.

Η θετική εξέλιξη αυτή απορρέει από το γεγονός πως τα εστιατόρια αλλά και άλλες εταιρείες από το πεδίο των διά ζωής υπηρεσιών άρχισαν και πάλι να αναζητούν προσωπικό και να προσλαμβάνουν. Θα πρέπει να υπογραφμισθεί ότι αναφορά, η οποία δημοσιοποιήθηκε μέσα στην εβδομάδα από την εταιρεία διαχείρισης προσλήψεων UKG, δείχνει πως ο αριθμός των βαρδύων τον Σεπτέμβριο σταθεροποιήθηκε, ενώ τον Αύγουστο μειώθηκε. Τέλος, ο αντιπρόεδρος της UKG, Ντέιβ Γκίλμπερτσον, τόνισε ότι η εικόνα αυτή εναρμονίζεται εν γένει με όσα εικάζουν οι οικονομολόγοι για τον προηγούμενο μήνα.

Ιστορικό ρεκόρ σε συγχωνεύσεις
και εξαγορές το πρώτο 9μηνο

Η αξία τους έφτασε τα 4,4 τρισ. δολ. – Άλμα και στις αρχικές δημόσιες εγγραφές

Όλα δείχνουν πως το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι γεμάτο καυτό χρήμα, προϊόν των εκτεταμένων προγραμμάτων κατά του οικονομικού αντίκτυπου της πανδημίας. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του CNN, όπου κι αν κοιτάξει κανείς υπάρχουν σαφείς αποδείξεις ότι το σύστημα βρίσκεται μέσα σε μια πλημμύρα χρήματος που εξωθεί τους διαχειριστές κεφαλαίων να επανοούν νέους τρόπους για να το αξιοποιήσουν. Πρώτη σαφής απόδειξη είναι η κλίμακα των συγχωνεύσεων και εξαγορών, που μόνο μέσα στους πρώτους εννέα μήνες του έτους έχει φτάσει σε πρωτοφανή επίπεδα.

Σύμφωνα με τη νέα έκθεση της εταιρείας δεδομένων Refinitiv, η συνολική αξία που έχουν φτάσει από την αρχή του έτους συγχωνεύσεις και εξαγορές ανέρχεται

Θεαματική άνοδος για το bitcoin, πάνω από \$50.000 η τιμή του.

ήδη στα 4,4 τρισ. δολάρια. Σκοιιάζοντας σχετικά, ο Ματ Τουλ, υπεύθυνος του τομέα συμφωνιών συγχωνεύσεων και εξαγορών στη Refinitiv, τονίζει πως «μόνο μέσα στους πρώτους εννέα μήνες του έτους έχει σημειωθεί ιστορικό ρεκόρ στο ύψος των συμφωνιών, ενώ έχουν καταγραφεί πέντε συναπτά τρίμηνα με την αξία των συγχωνεύσεων και εξαγορών να υπερβαίνει το ένα τρισ. δολάρια». Ο ίδιος υπογραμμίζει ότι με αυτά τα δεδομένα δεν υπάρχουν αρκετά ιστορικά στοιχεία για να γίνουν πραγματικές συγκρίσεις.

Στο μεταξύ, οι επιχειρήσεις σπεύδουν να αντλήσουν κεφάλαια από τις αγορές, καθώς οι επενδυτές κυριολεκτικά διαγκωνίζονται μεταξύ τους για να αγοράσουν μετοχές νεοφυών επιχει-

Σε παγκόσμιο επίπεδο οι αρχικές δημόσιες εγγραφές έχουν φτάσει τα 301 δισ. δολάρια, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται σε αυτή την αξία οι λεγόμενες επιχειρήσεις ειδικού σκοπού εξαγορών, οι γνωστές με το ακρωνύμιο SPACs. Πρόκειται για επίπεδο υπερδιπλάσιο από την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, αλλά και για το υψηλότερο για τους πρώτους εννέα μήνες ενός έτους που έχει καταγραφεί από το 1980.

ρήσεων. Το προδίδει η εκρηκτική αύξηση που έχουν σημειώσει από την αρχή του έτους οι αρχικές δημόσιες εγγραφές στη Wall

Street. Σε παγκόσμιο επίπεδο, άλλωστε, οι αρχικές δημόσιες εγγραφές έχουν φτάσει στα 301 δισ. δολάρια, χωρίς να συμπερι-

λαμβάνονται σε αυτή την αξία οι λεγόμενες επιχειρήσεις ειδικού σκοπού εξαγορών, οι γνωστές με το ακρωνύμιο SPACs. Πρόκειται

για επίπεδο υπερδιπλάσιο από την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους αλλά και για το υψηλότερο για τους πρώτους εννέα μήνες ενός έτους που έχει καταγραφεί από το 1980, οπότε άρχισε να συγκεντρώνει τα σχετικά στοιχεία η Refinitiv.

Στοιχεία της εταιρείας Pitch-Book, που συγκεντρώνει πληροφορίες για τις αγορές, φέρουν τις αποτιμήσεις των νεοφυών εταιρειών στις ΗΠΑ να έχουν εκτοξευθεί σε ιστορικό ρεκόρ το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

Στην έκθεσή της η εν λόγω εταιρεία ερευνών επισημαίνει πως οι κύριοι παράγοντες που εξώθησαν τις χρηματιστηριακές αξίες στα ύψη είναι «η αυξημένη εμπιστοσύνη στην οικονομία και η θετική εικόνα της για το δεύτερο εξάμηνο του 2021, σε συνδυασμό με το πλεόνασμα κεφαλαίων που έχει διοχετευθεί στην αγορά αλλά και τις εισροές νέων και διαφορετικών κατηγοριών επενδυτών».

Την εικόνα ολοκληρώνει η νέα θεαματική άνοδος του bitcoin, το οποίο παρά την πρόσφατη καταβαράθρωσή του τους προηγούμενους μήνες, έχει και πάλι προσελκύσει το ενδιαφέρον θεσμικών επενδυτών που είναι πρόθυμοι να αναλάβουν ρίσκο. Έτσι, τις τελευταίες ημέρες έχουν και πάλι επαναφέρει την τιμή του σε επίπεδα πάνω από 50.000 δολάρια. Στην αρχή της εβδομάδας η τραπεζική εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου και τραπεζικών υπηρεσιών Bancorp ανακοίνωσε τη δημιουργία συμβουλευτικής και νομικής υπηρεσίας που θα διευκολύνει στέλεχη επιχειρήσεων όταν θέλουν να αποθηκεύσουν κρυπτονομίσματα. Όπως ανέφερε ο Γκιούντζαν Κέντια, στέλεχος της εν λόγω εταιρείας, «το ενδιαφέρον των επενδυτών για τα κρυπτονομίσματα και η ζήτηση από την πελατεία του ταμείου μας έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια».

Μείωση πωλήσεων
λόγω ανατιμήσεων
αναμένουν τα σουπερ
μάρκετ στην Ελλάδα

Οι ανατιμήσεις και η επίδρασή τους στις πωλήσεις αποτελούν τον νέο μεγάλο «πονοκέφαλο» για προμηθευτές και λιανεμπόρους, καθώς η αρνητική επίδραση από ζητήματα που σχετίζονταν άμεσα με τον κορωνοϊό, όπως τα περιοριστικά μέτρα ή ο φόβος του συγχρωτισμού, διαρκώς μειώνεται. Έτσι, αν και υπάρχουν παράγοντες που επιδρούν θετικά στις πωλήσεις, όπως η ανάκαμψη της οικονομίας και η αύξηση της τουριστικής κίνησης, τα στέλεχη του κλάδου εκτιμούν στην πλειονό-

Για το β' εξάμηνο η αύξηση πωλήσεων εκτιμάται ότι 0,7%.

τιπτά τους ότι οι πωλήσεις των σουπερ μάρκετ θα ενισχυθούν οριακά σε σύγκριση με πέρυσι, κατά 0,8%.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την τελευταία κυλιόμενη έρευνα τάσεων που διενήργησε το Ινστιτούτο Ερευνών Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ), στην οποία καταγράφονται οι απόψεις των στελεχών επιχειρήσεων του κλάδου, τόσο προμηθευτών όσο και αλυσίδων σουπερ μάρκετ, το 43% θεωρεί ότι οι πωλήσεις του κλάδου θα αυξηθούν το τρέχον εξάμηνο, ενώ το 21% εκτιμάει ότι θα παρουσιάσουν μείωση. Μεσοσταθμικά τα στέλεχη που συμμετείχαν στην έρευνα εκτιμούν ότι θα καταγραφεί αύξηση της τάξης του 0,7% στις πωλήσεις του β' εξαμήνου

του 2021 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2020, ενώ για το σύνολο του έτους 2021 εκτιμούν αύξηση πωλήσεων της τάξης του 0,8%. Σημειώνεται ότι η πρόβλεψη περιλαμβάνει και την περίοδο των Χριστουγέννων, η οποία παραδοσιακά αντιπροσωπεύει περίπου το 10% των ετήσιων πωλήσεων.

Η αρνητική τάση που καταγράφκε στην αποτίμηση της εξέλιξης της οικονομικής κατάστασης της χώρας το 2020 αναστρέφεται στην παρούσα μέτρηση. Συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο του 2021 μόλις το 25% θεωρεί ότι η οικονομική κατάσταση χειροτέρεψε και το 57% ότι βελτιώθηκε.

Οι θετικές εκτιμήσεις σε σχέση με την αύξηση των πωλήσεων στον κλάδο αποδίδονται κυρίως σε τέσσερις παράγοντες και συγκεκριμένα:

- Στην αυξημένη τουριστική κίνηση σε ποσοστό 77%.
- Στο πακέτο φοροελαφρύνσεων που ανακοινώθηκε πρόσφατα σε ποσοστό 62%.
- Στη βελτίωση των υπηρεσιών από τα σουπερ μάρκετ σε ό,τι αφορά την παράδοση των παραγγελιών στο σπίτι και γενικότερα στη βελτίωση της εξυπηρέτησης σε ποσοστό 57%.
- Στην οικονομική ανάπτυξη σε ποσοστό 56%.

Ανασταλτικοί παράγοντες από την άλλη είναι οι ακόλουθοι, σύμφωνα με τα όσα πιστεύουν οι προμηθευτές και οι λιανέμποροι:

- Αύξησης στις τιμές των προϊόντων σε ποσοστό 56%.
- Μέτρα αποφυγής συγχρωτισμού στα καταστήματα σε ποσοστό 49%.
- Αρθημός κρουσμάτων κορωνοϊού σε ποσοστό 23%.
- Χρήση μάσκας σε ποσοστό 20%.
- Περιορισμοί στην εστίαση σε ποσοστό 4%.

Προσωρινό λουκέτο σε κινεζικά
εργοστάσια λόγω έλλειψης ενέργειας

Μειώνεται η βιομηχανική παραγωγή, σημάδια επιβράδυνσης της ανάπτυξης

Εντείνεται η ανησυχία για ενδεχόμενη επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας, καθώς οι βιομηχανίες της αναγκάζονται να μειώσουν την παραγωγή αλλά και να αναστείλουν τη λειτουργία τους ακόμη και επί ημέρες, αδυνατώντας να επωμιστούν το υψηλό κόστος ενέργειας. Όπως μεταδίδει το Bloomberg, η βιομηχανική παραγωγή συρρικνώθηκε τον Σεπτέμβριο για πρώτη φορά από το ξέσπασμα της πανδημίας, τελευταίο σημάδι μιας ενδεχόμενης επιβράδυνσης της ανάπτυξης της δεύτερης ισχυρότερης οικονομίας του κόσμου. Η πρόσφατη εφαρμογή μέτρων περιορισμού της ζήτησης σε ενέργεια από το Πεκίνο αλλά και τις περιφερειακές κυβερνήσεις έχει πληγεί επιχειρήσεις

Βιομηχανίες αναγκάζονται να αναστείλουν τη λειτουργία τους ακόμη και επί ημέρες.

και νοικοκυριά, με αρκετούς αναλυτές να υποβαθμίζουν τις προβλέψεις τους για το ΑΕΠ της κινεζικής οικονομίας και άλλους να διατηρούν στάση αναμονής ώστε να αποτιμήσουν αργότερα την επιπτώση που θα έχει στην οικονομία. Προσφάτως η Goldman Sachs υποβάθμισε τις προβλέψεις της, αναμένοντας τώρα πως η ανάπτυξη της Κίνας θα διαμορφωθεί στο 7,8% έναντι των προηγούμενων προβλέψεων που μιλούσαν για ρυθμούς 8,2%. Είχε προηγηθεί και η αναθεώρηση προς τα κάτω των προβλέψεων του οίκου Fitch αλλά και της Nomura. Σημειώνεται ότι οι ελλείψεις ηλεκτρικής ενέρ-

Η Goldman Sachs υποβάθμισε τις προβλέψεις της, αναμένοντας τώρα πως η ανάπτυξη της Κίνας θα διαμορφωθεί στο 7,8% έναντι των προηγούμενων προβλέψεων που μιλούσαν για ρυθμούς 8,2%. Είχε προηγηθεί η αναθεώρηση προς τα κάτω των προβλέψεων του οίκου Fitch αλλά και της Nomura.

γειας στην Κίνα οδήγησαν στην αναστολή λειτουργίας πολλών εργοστασίων, στα οποία περιλαμβάνονται προμηθευτές της Apple και της Tesla, ενώ υπό το φως των κερών λειτουργήσαν και πολλά καταστήματα στις βορειοανατολικές περιοχές της χώρας.

Ποιοι παράγοντες, όμως, οδήγησαν τελικά στην έλλειψη ηλεκτρικής ενέργειας; Σύμφωνα με εκτενές ρεπορτάζ του CNBC, το 2020 η Κίνα διέκοψε για πολιτικούς λόγους τις εισαγωγές λιθάνθρακα από την Αυστραλία, ενώ την ίδια στιγμή αυξήθηκε, λόγω χαμηλών θερμοκρασιών, η ζήτηση σε άνθρακα. Παράλληλα με τις ανατι-

μήσεις σε μια σειρά από εμπορεύματα, η τιμή του θερμικού άνθρακα εκτινάχθηκε πάνω από το 40% τον Δεκέμβριο του 2020, ενώ λίγους μήνες αργότερα η κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να επιτύχει ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα έως το 2060. Υπενθυμίζεται ότι σε ορίζοντα πενταετίας η Κίνα στοχεύει να αυξήσει την εξάρτησή της από μη ορυκτά καύσιμα στο 20% της ενεργειακής κατανάλωσης, από 15% που διαμορφώνεται τώρα. Καθώς όμως η Κίνα προσπαθεί να στραφεί προς αναζητήσεις πηγών ενέργειας, η ακραία ξηρασία που σημειώθηκε στην περιοχή Γιουνάν έπληξε σημαντι-

κά την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, με αποτέλεσμα αυτή να μειωθεί τον Ιούλιο και τον Αύγουστο πάνω από 4% κάθε μήνα, σύμφωνα με την Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης. Την ίδια στιγμή, σημαντική επιβράδυνση παρατηρήθηκε και στην παραγωγή αιολικής ενέργειας.

Καθώς λοιπόν οι χώρες άρχισαν να προχωρούν στο σταδιακό άνοιγμα των οικονομιών τους, οι παραγγελίες για προϊόντα από την Κίνα άρχισαν να εκτοξεύονται. Έτσι, η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια από τις κινεζικές βιομηχανίες ενισχύθηκε προκειμένου να ανταποκριθούν στον αυξημένο

όγκο παραγγελιών. «Η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια ενισχύθηκε παράλληλα με την ανάκαμψη της κινεζικής οικονομίας», είχαν επισημάνει σε σημείωση τους αναλυτές του Eurasia Group. «Αρκετά βιομηχανικά hub στα ανατολικά της Κίνας, όπως στις περιοχές Guangdong, Zhejiang, Jiangsu και Shandong, προειδοποίησαν για ενδεχόμενη προσωρινή έλλειψη στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στο αποκορύφωμα της καλοκαιρινής σεζόν». Για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων οι Αρχές έλαβαν ορισμένες αιρινδίες αποφάσεις, επιβάλλοντας, όπως αναφέρει το CNBC, περιορισμούς στην κατανάλωση ενέργειας στις 23 Σεπτεμβρίου στην περιοχή Hunan. Παράλληλα, το περασμένο Σάββατο αναφέρθηκαν διακοπές ρεύματος σε βιομηχανίες στην περιοχή Guangdong, ενώ ρεπορτάζ των Securities Times μετέφερε πως παρουσιάστηκαν αιρινδίες διακοπές ρεύματος σε πολλά σημεία της βορειοανατολικής Κίνας. Λόγω αυτής της κατάστασης η χώρα αρχίζει να εγκαταλείπεται από ξένες εταιρείες που, αν και τη θεωρούν επιθυμητή επενδυτικό προορισμό, τελικά επιλέγουν άλλες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, όπως το Βιετνάμ. «Κάποιες εταιρείες δεν έχουν αποφασίσει εάν θα επενδύσουν στην Κίνα. Τώρα επιλέγουν να μην το κάνουν», επισήμανε στο CNBC ο Γιόχαν Άνελ, εταίρος στη συμβουλευτική εταιρεία Asia Perspective. «Ενώ η Κίνα παραμένει ένας πολύ δυνατός προορισμός για τον κλάδο της μεταποίησης, οι επιχειρήσεις τώρα αναζητούν επενδυτικές ευκαιρίες στα Νοτιοανατολικά Ασία, κυρίως στο Βιετνάμ».

Επιπλέον 100 δισ. θα πληρώσουν οι Ευρωπαίοι τον χειμώνα

Αιτία η εκτόξευση των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας

Η εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας απειλεί να βυθίσουν τους Ευρωπαίους σε έναν κρύο και ακριβό χειμώνα, ενώ τα μέτρα που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις δεν φαίνεται να επαρκούν δεδομένης της κλίμακας της κρίσης. Μερικές κυβερνήσεις έχουν υποσχεθεί να διαθέσουν 10 δισ. ευρώ για επιδοτήσεις και οικονομική στήριξη των πολιτών που αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στις άνευ προηγουμένου αυξήσεις. Σύμφωνα, όμως, με εκτιμήσεις της ελληνικής κυβέρνησης και οικονομικών αναλυτών, το ποσό αυτό ωχριά συγκρινόμενο με τα 100 δισ. ευρώ στα οποία υπολογίζεται η αύξηση των οικιακών τιμολογίων στις χώρες της Ε.Ε. Χρειάζεται πολύ μεγαλύτερη παρέμβαση των κυβερνήσεων και πιο ήπιες θερμοκρασίες, προκειμένου να μην υπερκρεωθούν εκατομμύρια οικογένειες σε όλη την ήπειρο από τις ιλιγγιώδεις αυξήσεις των τιμών που υπολογίζεται πως θα φτάσουν σε πολλές εκατοντάδες ευρώ για κάθε νοικοκυριό. Απευθυνόμενοι με επιστολή τους προς τον πρόεδρο του Ευροgroup, οι υπουργοί Οικονομικών και Περιβάλλοντος της Ελλάδας, κ. Ταϊκούρας

Η μία μετά την άλλη οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη ανακοινώνουν μέτρα, ενώ την επόμενη εβδομάδα αναμένονται οι προτάσεις από τις Βρυξέλλες.

και Σκρέκας, τόνισαν πως οι πολίτες της Ε.Ε. δεν μπορούν να καλύψουν το κόστος της ενέργειας. Προσέθεσαν πως το πρόσθετο κόστος της ενέργειας για τους Ευρωπαίους καταναλωτές υπολογίζεται πως θα φτάσει φέτος τον χειμώνα στα 100 δισ. ευρώ. Στο ίδιο ποσό καταλήγει και ο Σιμόν Ταλιαπιέτρα, συνεργάτης του κέντρου Bruegel στις Βρυξέλλες, που ασχολείται κυρίως με την ενεργειακή πολιτική. Ο ίδιος αναλυτής υπογραμμίζει πως «οι τιμές αυτές μπορούν να κάψουν την ανάκαμψη της Ευρώπης». Οι πολιτικοί ηγέτες των ευρωπαϊκών χωρών έχουν πλήρη επίγνωση του αντίκτυπου που θα έχει στους πολίτες

Στην Ιταλία η κυβέρνηση θέτει σε εφαρμογή ένα πακέτο μέτρων κόστους άνω των 3 δισ. ευρώ για το τελευταίο τρίμηνο του έτους, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξήσεις των τιμών. Και πάλι, πάντως, οι λογαριασμοί του ηλεκτρικού ρεύματος αναμένεται να εμφανιστούν αυξημένοι κατά 30%, αρχής γενομένης από αυτόν τον μήνα.

τους η ενεργειακή κρίση. Στη Γαλλία η κυβέρνηση Μακρόν θα διαθέσει «επιταγές για την ενέργεια» συνολικού ύψους 580 εκατ. ευρώ, που θα δοθούν ως επιδοτήσεις στα φτωχότερα νοικοκυριά της χώρας, ενώ παράλληλα επιβάλλει ανώτατο όριο στις τιμές του φυσικού αερίου, αλλά το μέτρο αυτό υπολογίζεται πως θα κοστίζει στο γαλλικό κράτος 4 δισ. ευρώ. Στην Ιταλία η κυβέρνηση θέτει σε εφαρμογή ένα πακέτο μέτρων κόστους άνω των 3 δισ. ευρώ για το τελευταίο τρίμηνο του έτους προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξήσεις των τιμών. Και πάλι πάντως οι λογαριασμοί του ηλεκτρικού ρεύματος αναμένεται να εμφανιστούν αυξημένοι κατά 30%, αρχής γενομένης από αυτόν τον μήνα. Η Ισπανία διαθέτει περίπου 2,6 δισ. ευρώ για τους καταναλωτές ενέργειας. Στο Βέλγιο η ρυθμιστική αρχή ενέργειας,

η Creg, έδωσε προσφάτως στη δημοσιότητα τους υπολογισμούς της, σύμφωνα με τους οποίους οι λογαριασμοί φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας θα αυξηθούν φέτος κατά τουλάχιστον 700 ευρώ ανά νοικοκυριό. Και τέλος η Βρετανία, που δεν είναι πλέον μέλος της Ε.Ε., ανακοίνωσε ότι θα λάβει μέτρα συνολικού ύψους 500 εκατ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 590 εκατ. ευρώ, για να στηρίξει τα φτωχότερα νοικοκυριά. Και πάλι, πάντως, οι λογαριασμοί ρεύματος στη χώρα αναμένεται να σημειώσουν αύξηση 30%, σύμφωνα με αναλυτές της Cornwall Insight. Την επόμενη εβδομάδα η Ε.Ε. θα παρουσιάσει τις προτάσεις της για κάποια έκτακτα μέτρα και θα τις θέσει στη διάθεση των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, προκειμένου να τις βοηθήσει να σχεδιάσουν τα δικά τους μέτρα στήριξης καταναλωτών

και επιχειρήσεων. Θα χρειαστούν, πάντως, περαιτέρω μέτρα παρά τα όσα έχουν ήδη εξαγγελθεί. Όπως τονίζει ο Στεφάν Μπουζαρόφσκι, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ που ειδικεύεται σε θέματα ενέργειας, η κατάσταση θα είναι πάρα πολύ δύσκολη για 70 έως 90 εκατομμύρια νοικοκυριά.

Και βέβαια η ενεργειακή κρίση κάθε άλλο παρά περιορίζεται μέσα στα σύνορα της Ευρώπης. Ανάλογα προβλήματα και κινδύνους αντιμετωπίζουν και οι καταναλωτές στις ΗΠΑ, δεδομένου ότι η υπερδύναμη μπαίνει στον χειμώνα με τα αποθέματα πετρελαίου θέρμανσης στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο δεκαετιών και τη ζήτηση στα ύψη.

Σύμφωνα με την αμερικανική υπηρεσία ενημέρωσης για θέματα ενέργειας, τα αποθέματα τόσο του πετρελαίου θέρμανσης

όσο και του πετρελαίου κίνησης αρκούν για να καλύψουν τη ζήτηση 31,2 ημερών. Πρόκειται για το χαμηλότερο επίπεδο από το 2000. Εν ολίγοις οι ΗΠΑ κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν ανεπάρκεια ενέργειας μέσα στον χειμώνα και υψηλές τιμές, ενώ στον υπόλοιπο κόσμο έχουν ήδη σημειωθεί ελλείψεις καυσίμων και διακοπές στην ηλεκτροδότηση.

Είναι σαφές πως η δυναμική ανάκαμψη των οικονομιών από την ύφεση της πανδημίας, η εκτόξευση της ζήτησης ουσιαστικά για όλο το φάσμα των προϊόντων αλλά και η μεγάλη κινητικότητα των βαρέων φορτηγών που μεταφέρουν προϊόντα συνδυάζονται με την εκτόξευση των τιμών της ενέργειας. Το αποτέλεσμα είναι να οδηγούν σε δυσβάσταχτο ύψος το κόστος των καυσίμων για νοικοκυριά, αγρότες και οδηγούς βαρέων φορτηγών.

Ξανά στο τραπέζι η χρήση της πυρηνικής ενέργειας ως εναλλακτικής λύσης

Των **YVONNE YUE LI, WILL WADE** και **STEPHEN STAPCZYNSKI**
BLOOMBERG

Αφού πρώτα υποχώρησε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα στη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών, το ουράνιο επανέρχεται και πάλι ως λύση, την εποχή που το ζητούμενο είναι το μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα.

Οι τιμές του ουρανίου σημείωσαν αιφνίδια αύξηση περίπου 40% μόνο μέσα στον Σεπτέμβριο, υπερβαίνοντας την άνοδο οποιουδήποτε άλλου από τα σημαντικά εμπορεύματα. Την περασμένη εβδομάδα, τα προθεσμιακά συμβόλαια ουρανίου έφτασαν τα 50,80 δολάρια, σημειώνοντας τα υψηλότερα επίπεδα από το 2012. Σε λίγες μόλις εβδομάδες το Sprott Physical Uranium Trust, fund που εμπορεύεται ουράνιο και επενδύει σε ουράνιο, αγόρασε εκατομμύρια κιλά ουρανίου. Στοίχηματίζει δηλαδή στην αύξηση της πυρηνικής ενέργειας ως εναλλακτικής λύσης για το μέλλον, όταν θα έχει καταργηθεί κάθε μορφή ενέργειας που περιέχει άνθρακα. Για τους επενδυτές, που

Οι τιμές του ουρανίου σημείωσαν αιφνίδια αύξηση περίπου 40% μόνο μέσα στον Σεπτέμβριο.

τοποθέτησαν πάνω από 240 εκατ. δολάρια στο εν λόγω fund, υπάρχει, ωστόσο, πρόβλημα καθώς εξακολουθεί να μαινεται η διαμάχη για το κατά πόσον και με ποιον τρόπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η πυρηνική ενέργεια.

Το θέμα έχει αποτελέσει κατά κάποιον τρόπο ταμπού μετά το ατύχημα στη Φουκουσίμα της Ιαπωνίας και οι πολέμιοι της πυρηνικής ενέργειας υποστηρίζουν πως η καταστροφή του 2011 δεν ήταν παρά μόνον η πλέον πρόσφατη που μας θυμίζει πόσο επικίνδυνοι είναι οι πυρηνικοί αντιδραστήρες. Επιπλέον, όσο κι αν η πυρηνική ενέργεια είναι καθαρή υπό την έννοια ότι δεν περιέχει άνθρακα, έχουν εναντιωθεί στη χρήση της περιβαλλοντολόγοι και προοδευτικές δυνάμεις που ανησυχούν για τα ραδιενεργά κα-

Οι πολέμιοι της πυρηνικής ενέργειας υποστηρίζουν πως η καταστροφή του 2011 στη Φουκουσίμα της Ιαπωνίας δεν ήταν παρά μόνον η πλέον πρόσφατη, που μας θυμίζει πόσο επικίνδυνοι είναι οι πυρηνικοί αντιδραστήρες.

τάλοιπα. Σύμφωνα με τον Κρις Γκατόμσκι, αναλυτή πυρηνικής ενέργειας για το BloombergNEF, αυτή τη στιγμή κατασκευάζονται 51 πυρηνικοί αντιδραστήρες σε όλο τον κόσμο και είναι ο μικρότερος αριθμός από το 2008. Μετά τη θεαματική άνοδο της τιμής του, πάντως, φαίνεται πως το ουράνιο έφτασε στα όριά του και μπήκε σε πτωτική πορεία. Τα προθεσμιακά συμβόλαια ουρανίου στην αγορά της Νέας Υόρκης υποχώρησαν τις τελευταίες ημέρες κατά 9,8%.

Οι μετοχές των βιομηχανιών ουρανίου που είχαν συμπαράσθρη στην ιλιγγιώδη άνοδο τώρα υποχωρούν. Ανάμεσά τους η μετοχή της Cameco Corp, που μέσα στην εβδομάδα σημείωσε πτώση άνω των 13% μετά την εκτόξευσή της στα υψηλότερα επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας.

Στο μεταξύ, το μεγαλύτερο ορυχείο ουρανίου στον κόσμο, Kazatomprom, προειδοποίησε πως η πρόσφατη εκτόξευση των τιμών οφειλόταν στη συμπεριφορά των επενδυτών και όχι στις εταιρείες κοινής ωφελείας που χρησιμοποιούν το ραδιενεργό μέταλλο ως καύσιμο για

τους πυρηνικούς αντιδραστήρες. Και βέβαια, καθοριστικός στάθηκε ο ρόλος του Sprott Physical Uranium Trust που από τον Αύγουστο έχει συγκεντρώσει απόθεμα ουρανίου που αντιστοιχεί στο 16% της ετήσιας κατανάλωσης όλων των πυρηνικών αντιδραστήρων του κόσμου.

Η πυρηνική ενέργεια υπήρξε, άλλωστε, ανέκαθεν αμφιλεγόμενη, αλλά ίσως δεν ήταν ποτέ τόσο πολωμένη η δημόσια διαμάχη για τη χρήση της. Ακόμη και οι πιο επιφυλακτικοί τείνουν να συμφωνήσουν πως θα έπρεπε να καταλάβει μεγαλύτερο μερίδιο στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, αν οι κυβερνήσεις ανά τον κόσμο θέλουν πραγματικά να επιτύχουν το φιλόδοξο σχέδιό τους και να εγκαταλείψουν τα ορυκτά καύσιμα. Όσοι υποστηρίζουν την πυρηνική ενέργεια προεξοφλούν την αναγέννηση του κλάδου και εκτιμούν πως θα προσελκύσει επενδύσεις ύψους 5,8 τρις. δολαρίων έως το 2050, την προθεσμία που έχουν θέσει δεκάδες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της υπερδύναμης, για τη μετάβαση τους στην οικονομία με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα.

Παγκόσμιες επιπτώσεις από το ενεργειακό σοκ στην Κίνα

Μεγάλες επιπτώσεις σε επιχειρήσεις και βιομηχανίες απ' όλους τους κλάδους έχει προκαλέσει το ενεργειακό σοκ με το οποίο έχει βρεθεί αντιμετώπιση η Κίνα. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του πρακτορείου ειδήσεων Bloomberg, οι επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης έχουν αρχίσει να επηρεάζουν όλους, από την Toyota Motor μέχρι τους αγρότες στην Αυστραλία, ακόμη και αυτούς που φτιάχνουν χαρτόκουτα.

Το ενεργειακό σοκ έρχεται να προστεθεί σε μια σειρά προβλημάτων που συνδέονται με την εφοδιαστική αλυσίδα και τις καθυστερήσεις στις παραδόσεις παραγγελιών προϊόντων τομέων όπως η ένδυση και τα παιχνίδια. Παράλληλα, η ενεργειακή κρίση ξέσπασε σε μια ακα-

Οι οικονομολόγοι έχουν ήδη προειδοποιήσει πως η κινεζική οικονομία θα επιβραδυνθεί.

τάλληλη στιγμή για την Κίνα, καθώς τώρα είναι η περίοδος συγκομιδής, γεγονός που εντείνει τις ανησυχίες για αύξηση τιμών σε είδη τροφίμων. «Εάν οι διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος και οι ελλείψεις ηλεκτρικής ενέργειας συνεχιστούν, μπορεί να αποτελέσουν άλλη μια αιτία για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα, κυρίως εάν ξεκινήσουν να επηρεάζουν την παραγωγή προϊόντων που

εξάγονται στο εξωτερικό», επισήμανε ο Λούις Κούιτς, επικεφαλής οικονομολόγος για την περιοχή της Ασίας στην Oxford Economics. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, οι οικονομολόγοι έχουν ήδη προειδοποιήσει πως η κινεζική οικονομία θα επιβραδυνθεί. Μάλιστα, δείκτης της Citigroup καταδεικνύει πως οι εξαγωγείς μεταποιητικών προϊόντων είναι εκείνοι που θα επηρεαστούν περισσότερο σε περίπτωση που οι προβλέψεις των οικονομολόγων επιβεβαιωθούν. Τέτοιες είναι οι περιπτώσεις της Ταϊβάν και της Κορέας, καθώς και της Αυστραλίας και της Χίλις, οι οποίες εξαγουν μέταλλο. Μια ενδεχόμενη επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας αναμένεται ωστόσο να επηρε-

άσει και άλλους σημαντικούς εμπορικούς εταίρους της ασιατικής χώρας, όπως η Γερμανία.

Όσον αφορά τους καταναλωτές, το ερώτημα είναι εάν οι εταιρείες μεταποίησης θα μπορέσουν να απορροφήσουν ενδεχόμενες αυξήσεις ή θα μετακυλίσουν την αύξηση του κόστους σε αυτούς. «Αυτό που συμβαίνει δίνει την αίσθηση ότι είναι ένα άλλο σοκ στασιμότητας πληθωρισμού για τον κλάδο της μεταποίησης, που αφορά όχι μόνο την Κίνα αλλά και όλο τον υπόλοιπο κόσμο», υπογράμμισε ο Κρεγκ Μπόθμαν, επικεφαλής οικονομολόγος για την Κίνα στο Pantheon Macroeconomics. Ο κλάδος της τεχνολογίας μπορεί να έρθει αντιμέτωπος με ένα φοβερό πλήγμα, καθώς στην Κίνα παράγονται τα i-

Phones, οι κονσόλες παιχνιδιών κ.ά. Την ίδια στιγμή, η χώρα αποτελεί μεγάλο κέντρο για τη συναρμολόγηση ημιαγωγών που χρησιμοποιούνται στην αυτοκινητοβιομηχανία αλλά και σε ηλεκτρικές συσκευές, οπότε οι ελλείψεις ηλεκτρικής ενέργειας επηρεάζουν μια σειρά από βιομηχανίες. Πιέσεις όμως ασκούνται ακόμη και στην παραγωγή χαρτόκουτων και γενικών υλικών που χρησιμοποιούνται για το πακετάρισμα προϊόντων, λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης. Τώρα, η προσωρινή αναστολή λειτουργίας μονάδων λόγω των διακοπών ρεύματος ανακόπτει την παραγωγή, οδηγώντας σε πιθανή μείωση του εφοδιασμού κατά 10% με 15% τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο.

Μεγάλες καθυστερήσεις παρατηρούνται στις παραδόσεις προϊόντων στην ένδυση, στα παιχνίδια, στους ημιαγωγούς.

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT AND SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY CONVERSIONS

UNIQUE IBAN PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCX2N

www.ecommbanx.com
27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

Ιστορική αποτυχία στη Βρετανία

Εκθεση-καταπέλτης της Βουλής για τη διαχείριση του κορωνοϊού τον Μάρτιο του 2020

Η άρνηση της κυβέρνησης του Μπόρις Τζόνσον να επιβάλει lockdown την ώρα που ο κορωνοϊός διαδιδόταν ανεξέλεγκτα στη Βρετανία –τον Μάρτιο του 2020– ήταν «μία από τις σημαντικότερες αποτυχίες στον τομέα της δημόσιας υγείας στην ιστορία του Ηνωμένου Βασιλείου», οι σχεδιασμοί για την πανδημία έπασχαν από το σύνδρομο της «βρετανικής ανωτέρας» και η έλλειψη διαγνωστικών τεστ τους πρώτους μήνες της πανδημίας ήταν ένα «σχεδόν αδιανόητο εμπόδιο».

Αυτές οι διατυπώσεις περιλαμβάνονται στην κοινή έκθεση που συνέθεσαν οι διακομματικές επιτροπές υγείας και επιστημών της βρετανικής Βουλής με αντικείμενο τα διδάγματα από την πανδημία. Η έκθεση δεν αποτελεί εις βάθος διερεύνηση όπως αυτή που ζητούν οι συγγενείς των θυμάτων.

Εξεταστική επιτροπή

«Όλο αυτό δεν αρκεί», είπε βουλευτής που ενεπλάκη στη σύνταξη της έκθεσης. «Έχουμε χρέος απέναντι σε όσους πέθαναν να βρούμε ποιοι διέπραξαν σφάλματα. Και αυτό χρειάζεται εξεταστική επιτροπή».

Η Βρετανία έχασε έως τώρα 137.763 ανθρώπους από κορωνοϊό, επικειρώντας αρχικά να αγνοήσει την πανδημία και επιδεικνύοντας ελλιπή προετοιμασία. Μόνο δύο πτυχές της αντιμετώπισης της πανδημίας γλίτωσαν από τις επικρίσεις της επιτροπής και αυτές είναι η εμβολιαστική εκστρατεία και η μεγάλη κλινική δοκιμή φαρμάκων με την ονομασία «Recovery». Σήμερα έχει εμβολιαστεί το 73,3% του πληθυσμού άνω των 12 ετών, ενώ οι ημερήσιοι θάνατοι έχουν πέσει στους 30.

Βάδιζαν στα τυφλά

Τον Μάρτιο του 2020, όμως, η βρετανική κυβέρνηση αποφάσισε να διακόψει τους μαζικούς διαγνωστικούς ελέγχους, με αποτέλεσμα να βαδίζει στα τυφλά. «Για μια χώρα που έχει παγκοσμίου κλάσεως εμπειρία στην ανάλυση δεδομένων, το να αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη υγειονομική κρίση των τελευταίων 100 ετών

χωρίς δεδομένα προς ανάλυση ήταν ένα εμπόδιο που σχεδόν δεν μπορεί κανείς να το διανοηθεί», αναφέρει η έκθεση.

Οι συντάκτες κατηγορούν τους αρμόδιους για «ενιαία σκέψη», καθώς οι αντιρρήσεις και οι προτάσεις για μια διαφορετική πολιτική έπεφταν στο κενό. Εν τω μεταξύ, την περασμένη εβδομάδα ήρθε στη δημοσιότητα έκθεση για την άσκηση προετοιμασίας «Alice» που είχαν κάνει οι βρετανικές αρχές το 2016, με αντικείμενο τη διάδοση ιού που μεταφέρεται μέσω του αέρα, όπως ο κορωνοϊός. Η άσκηση είχε καταλήξει σε συστάσεις οι οποίες δεν υιοθετήθηκαν. «Για τις δεκάδες χιλιάδες οικογένειες που έχασαν

«Η άρνηση της κυβέρνησης Τζόνσον να επιβάλει lockdown και η έλλειψη διαγνωστικών τεστ είχαν ολέθριο αποτέλεσμα».

τους αγαπημένους τους ως άμεση συνέπεια της έλλειψης προστατευτικού εξοπλισμού, συστήματος ικνυλάτσης και ελέγχων στα σύνορα, αυτή η είδηση προξενεί μεγάλο πόνο», είπε η Λόμπι Ακινόλα, εκπρόσωπος της οργάνωσης «Πενθούντες λόγω COVID-19 ζητούν δικαιοσύνη». «Οι αγαπημένοι μας μπορεί να ήταν μαζί μας σήμερα αν η κυβέρνηση είχε ακολουθήσει τις δικές της συστάσεις».

Ελλιπής προετοιμασία

Ο επικεφαλής των Φιλελεύθερων Δημοκρατών, Εντ Ντέιβι, απέδωσε και αυτός μεγάλο μερίδιο ευθύνης στην ελλιπή προετοιμασία υπό τον προηγούμενο υπουργό Υγείας, Τζέρεμι Χαντ. «Είναι όλο και πιο σαφές ότι ο μεγάλος αριθμός νεκρών, η απουσία στην ικνυλάτση, η τραγωδία στους οίκους ευγηρίας οφείλονται στο γεγονός ότι η κυβέρνηση δεν προετοιμάστηκε επί των ημερών του Χαντ».

THE GUARDIAN

Η Βρετανία έχει χάσει έως τώρα 137.763 ανθρώπους από κορωνοϊό. Η έκθεση δεν αποτελεί εις βάθος διερεύνηση, όπως αυτή που ζητούν οι συγγενείς των θυμάτων, αλλά βουλευτής που ενεπλάκη στη σύνταξη της τόνισε ότι «έχουμε χρέος απέναντι σε όσους πέθαναν να βρούμε ποιοι διέπραξαν σφάλματα».

Η τρίτη δόση εμβολίου ενισχύει την... κόντρα

Την ώρα που οι εμβολιασμένοι πολίτες στις ΗΠΑ αγωνιούν για την ημερομηνία λήψης της τρίτης «αναμνηστικής» δόσης εμβολίου κατά του κορωνοϊού, ο σκληρός πυρήνας αντιεμβολιαστών συνεχίζει να αρνείται να λάβει ακόμη και την πρώτη δόση. Στη συντριπτική πλειονότητά τους οι ανεμβολίαστοι ενήλικοι στις ΗΠΑ ανήκουν στην κατηγορία των σκληροπυρηνικών, καθιστώντας ιδιαίτερα δυσχερή την εκστρατεία εμβολιασμού. Σε δημοσκόπηση του Σεπτεμβρίου, το 71% των ανεμβολιαστών δήλωσε ότι η ανάγκη χορήγησης αναμνηστικής τρίτης δόσης αποδεικνύει ότι τα εμβόλια κατά της COVID-19 είναι αναποτελεσματικά. Η εκστρατεία αποδίδει, όμως, καρπούς, καθώς εκατομμύρια διστακτικών πολιτών πείσθηκαν να εμβολιασθούν τους τελευταίους δύο μήνες, πολλοί υπακούοντας σε κανόνες στον χώρο εργασίας τους και άλλοι από φόβο για την ιδιαίτερα μεταδοτική μετάλλαξη «Δέλτα».

Καθυστερεί η ανοσία

Λοιμωξιολόγοι εκτιμούν ότι οι πολιτειακές υπηρεσίες δεν έχουν πια τη δυνατότητα να πείσουν άλλους πολίτες να εμβολιασθούν, καθυστερώντας επικίνδυνα την επίτευξη ανοσίας για τον γενικό πληθυσμό. Ποσοστό 56% των Αμερικανών έχει εμβολιασθεί, μεγαλύτερο από τις αρχικές εκτιμήσεις για επίτευξη συλλογικής ανοσίας.

Ταυτόχρονα, το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί αισθητά μετά την αναμενόμενη γνωμοδότηση των ειδικών για εμβολιασμό παιδιών από 12 ετών. Η μετάλλαξη «Δέλτα», όμως, είναι τόσο μεταδοτική που οι ειδικοί εκτιμούν σήμερα ότι η συλλογική ανοσία θα απαιτήσει το ποσοστό των εμβολιασθέντων να φθάσει στο 90% ή ακόμη υψηλότερα.

Σύμφωνα με τις έρευνες, το ποσοστό των σκληροπυρηνικών αντιεμβολιαστών παραμένει σταθερό εδώ και μήνες μεταξύ 12% και 15%. Η αύξηση στα ποσοστά εμβολιασμών αποκαλύπτει τη συρρίκνωση της κατηγορίας των «επιφυλακτικών», οι οποίοι δεν είχαν αποφασίσει εάν θα κάνουν ή όχι το εμβόλιο. Οι αναποφασιστοί αποτελούν πλέον μόλις το 7% των Αμερικανών, από 39% τον Δεκέμβριο. Η αναμενόμενη έγκριση εμβολιασμού για παιδιά 5 μέχρι 11 ετών αναμένεται να ενισχύσει τους φόβους των ανεμβολιαστών γονέων.

Εμφαση στους ευάλωτους

Ορισμένες εκστρατείες εμβολιασμού στις ΗΠΑ στρέφουν τώρα την προσοχή τους στη χορήγηση τρίτης δόσης σε τρι-

Στον αμερικανικό Νότο ο τοπικός κλήρος, σε συνεργασία με τους οικογενειακούς γιατρούς, έχει αναλάβει την ευθύνη προώθησης της εκστρατείας εμβολιασμού.

Το 71% των ανεμβολιαστων Αμερικανών υποστηρίζει ότι η ανάγκη χορήγησής της αποδεικνύει και την αναποτελεσματικότητα του εμβολίου.

φιμους οίκων ευγηρίας ή κατάκοιτους ασθενείς, που θεωρούνται οι πλέον πρόθυμοι για εμβολιασμό και είναι οι πιο ευάλωτες κατηγορίες απέναντι στον κορωνοϊό. «Πρέπει να επιστρέψουμε στα μέτρα που επισκεφθήκαμε στην αρχή της πανδημίας και να πείσουμε και τους διστακτικούς», λέει η δρ Τζένιφερ Αβένιο, επικεφαλής των υγειονομικών υπηρεσιών της Νέας Ορλεάνης.

Ιατροί σε υποβαθμισμένες περιοχές του αμερικανικού Νότου περιγράφουν, όμως, τις μεθόδους που χρησιμοποιήσαν για να μεταπείσουν διστακτικούς κατοίκους να εμβολιασθούν. «Το καταφέραμε χάρη σε ατελείωτες συζητήσεις με τους ίδιους και τους ιερείς των ενοριών τους, που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην εκστρατεία μας», λέει ο δρ Ουίλντς, οικογενειακός γιατρός στην κομητολή Φράνκλιν της Λουιζιάνας.

Η διακοπή λειτουργίας των μεγάλων εμβολιαστικών κέντρων εξαιτίας έλλειψης ζητήσης έχει μετακυλίσει την ευθύνη της προώθησης της εκστρατείας με στόχο τη συλλογική ανοσία στους οικογενειακούς γιατρούς αλλά και στον τοπικό κλήρο, που ασκεί παραδοσιακά μεγάλη επιρροή στους Αφροαμερικανούς του Νότου.

THE NEW YORK TIMES

Βιομηχανική επανεκκίνηση με 30 δισ. ευρώ

Φιλόδοξο σχέδιο επανεκκίνησης της βιομηχανικής παραγωγής στη Γαλλία, με έμφαση στην πυρηνική ενέργεια, αλλά και στις εναλλακτικές πηγές, παρουσίασε ο πρόεδρος Μακρόν. «Πρέπει να δώσουμε ταυτόχρονα τη μάχη της καινοτομίας και της εκβιομηχάνισης», είπε χθες ο Μακρόν μιλώντας σε Γάλλους βιομηκάνους και νέους επιχειρηματίες, καθώς ανακάλυψε το σχέδιό του για «βιομηχανική επανεκκίνηση», με συνολικό κόστος 30 δισ. ευρώ.

Στη βαρυσήμαντη ομιλία του, έξι μήνες πριν από τις προεδρικές εκλογές στη χώρα, ο Εμανουέλ Μακρόν παρουσίασε ορισμένους από τους στόχους του σχεδίου του. Η Γαλλία θα κατασκευάσει, σύμφωνα με τον πρόεδρο, αεροσκάφος χαμηλών εκπομπών καυσαερίου, θα δώσει νέα έμφαση στην κατασκευή μπαταριών νέας γενιάς, θα σχεδιάσει και θα κατασκευάσει μικρό συναρμολλογούμενο πυρηνικό αντιδραστήρα, καθώς και δύο γιγαντιαίων διαστάσεων εργοστάσια για την παραγωγή υδρογόνου, θεωρούμενου ως «πράσινου καυσίμου» του μέλλοντος. Ο πρόεδρος υπογράμμισε την πρόθεσή του τα έργα αυτά να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της δεκαετίας. Η Γαλλία θα είναι έτοιμη τότε να στρέψει την παραγωγή της αποκλειστικά στην κατασκευή ηλεκτρικών οχημάτων.

Το μακροπρόθεσμο ενεργειακό σχέδιο του Μακρόν, που φέρει την ονομασία «Γαλλία 2030», προσφέρει ειδική προνομιακή θέση σε μικρές, ενκίνητες νεοφυείς επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, προκειμένου να αποκτήσουν σημαίνοντα ρόλο στο βιομηχανικό μέλλον της Γαλλίας, από κοινού με τους ιστορικούς βιομηχανικούς γίγαντες.

Επισημαίνοντας το φαινόμενο των ελλείψεων προστατευτικών масок τους πρώτους μήνες της πανδημίας, ο πρόεδρος Μακρόν τόνισε ότι ο κορωνοϊός έφερε στο φως παθογένειες της γαλλικής οικο-

Το μακροπρόθεσμο ενεργειακό σχέδιό του με στόχο την παραγωγική αυτονομία, που φέρει την ονομασία «Γαλλία 2030», παρουσίασε ο Εμανουέλ Μακρόν σε βιομηκάνους και νέους επιχειρηματίες.

Στόχος του Μακρόν, η αξιοποίηση της πυρηνικής ενέργειας και των νέων πράσινων τεχνολογιών.

νομίας, καλώντας τον επιχειρηματικό και βιομηχανικό κλάδο να ενισχύσει την καινοτομία και την παραγωγή στο εσωτερικό της χώρας. «Πρέπει να οικοδομήσουμε εκ νέου το πλαίσιο που εγγυάται την παραγωγική αυτονομία της Γαλλίας και όλης της Ευρώπης. Ο νικητής τα κερδίζει όλα», είπε ο Γάλλος πρόεδρος, καταλήγοντας ότι η καινοτομία θα αποτε-

λέσει το «κλειδί» για την παγκόσμια οικονομική πρωτοκαθεδρία και την πρόσβαση σε πρώτες ύλες.

Επένδυση σε ημιαγωγούς

Στόχος του προεδρικού προγράμματος είναι επίσης οι επενδύσεις στην παραγωγή ημιαγωγών, η έλλειψη των οποίων προκαλεί μεγάλες καθυστερήσεις στην προώθηση αγαθών υψηλής τεχνολογίας και αυτοκινήτων σε όλο τον κόσμο, ενώ μίλησε και για την ανάγκη τόνωσης του τομέα της ιατρικής έρευνας στη Γαλλία και ειδικότερα της βιοϊατρικής.

Τα 30 δισ. ευρώ που δεσμεύθηκε να επενδύσει ο Μακρόν θα συνοδευθούν από τα 100 δισ. του περυσινού προγράμματος οικονομικής στήριξης των επιχει-

ρήσεων μετά την πανδημία, μεγάλο μέρος των οποίων αξιοποιήθηκε για την πρόωθηση «πράσινων ενεργειακών πρωτοβουλιών».

Τα σχέδια του προέδρου επέκρινε η αντιπολίτευση, αλλά και περιβαλλοντικές οργανώσεις. «Λίγους μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του, ο απερχόμενος πρόεδρος δεσμεύει κρατικό χρήμα με υποσχέσεις που θα επιβαρύνουν τον διάδοχό του», είπε η επικεφαλής του ακροδεξιού Εθνικού Συναγερμού, Μαρίν Λεπέν. Από τη μεριά της, η περιβαλλοντική οργάνωση Greenpeace χαρακτήρισε τα προεδρικά σχέδια «φεστιβάλ εσφαλμένων λύσεων, που οδηγούν σε αναβολή της επιβεβλημένης ενεργειακής μετάβασης».

REUTERS

25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

RCB Bank Ltd. Κινητή Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Εδρα: Αμμότοπος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Βάζουμε πλώρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722 www.rcbcy.com

1,3 δισ. επιπλέον για ρεύμα και αέριο κάθε μήνα

Σε δυσθεώρητα επίπεδα ο λογαριασμός της ενεργειακής κρίσης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ιλιγγο προκαλεί η επιβάρυνση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών από την αλματώδη αύξηση των τιμών στο φυσικό αέριο και το ηλεκτρικό ρεύμα. Το επιπλέον κόστος μπορεί να ξεπεράσει το 1,3 δισ. ευρώ τον μήνα.

Το γεγονός αυτό εξηγεί αφενός μεν τη δυσκολία της ελληνικής κυβέρνησης να το καλύψει πλήρως με επιδοτήσεις από τον προϋπολογισμό (στην ίδια δυσχερή θέση βρίσκονται και οι υπόλοιπες κυβερνήσεις στην Ευρώπη) αφετέρου δε τη δυσοίωση πρόβλεψη ότι θα είναι ένας πολύ δύσκολος και «κρύος» χειμώνας για πολλούς, αφού οι καταναλωτές θα υποχρεωθούν να περιορίσουν την κατανάλωση. Εξάιρεση αποτελούν οι μεγάλες βιομηχανίες υψηλής τάσης και για την ακρίβεια όσες πρόλαβαν να κλείσουν πριν από το καλοκαίρι συμβόλαια με τη ΔΕΗ σε χαμηλές τιμές.

Επιχειρήσεις

Η μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων της χώρας (μέσες και χαμηλής τάσης) σε όλους τους κλάδους πλήρωσε για τον Σεπτέμβριο ένα επιπλέον κόστος περί τα 137 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Ιανουάριο, ως αποτέλεσμα της αύξησης της χονδρεμπορικής τιμής ρεύματος από τα 52,52 ευρώ/MWh τον Ιανουάριο στα 134,73 ευρώ τον Σεπτέμβριο. Για τον Οκτώβριο, με μέση

Το υψηλό κόστος στις επιχειρήσεις μεταφέρεται σε όλη την αλυσίδα, ασκώντας έντονες πληθωριστικές πιέσεις.

χονδρεμπορική τιμή μέχρι στιγμής τα 178,73 ευρώ/MWh, το επιπλέον κόστος σε σχέση με τον Ιανουάριο που θα κληθούν να πληρώσουν εκτοξεύεται στα 164,8 εκατ. ευρώ. Εάν οι τιμές του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου αναχθούν σε διάστημα 7μήνου, αφού τα προθεσμιακά συμβόλαια φυσικού αερίου παραμένουν σε υψηλές τιμές μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2022, το επιπλέον κόστος μπορεί να φτάσει στο αστρονομικό ποσό του 1 έως 1,3 δισ. ευρώ! Εάν δε προστεθεί και το αυξημένο κατά 334 εκατ. περίπου κόστος για φυσικό αέριο τον Σεπτέμβριο σε σχέση με τον Ιανουάριο, η συνολική επιβάρυνση ανέρχεται σε 471 εκατ. ευρώ, υπό την προϋπόθεση της διατήρησης των τιμών στα τρέχοντα επίπεδα περίπου.

Νοικοκυριά

Με ανάλογους ρυθμούς πολλαπλασιάζεται το κόστος ρεύματος και φυσικού αερίου και για τα νοικοκυριά της χώρας. Τον Ιανουάριο για συνολική κατανάλωση 1.611 εκατ. MWh στην τιμή των 52,52 ευρώ/MWh πλήρωσαν περί τα 60,9 εκατ. ευρώ. Τον Σεπτέμβριο για κατανάλωση 1,31 εκατ. MWh κατέβαλαν 177,7 εκατ. ευρώ. Επιπλέον κόστος 116,7 εκατ. ευρώ.

Για φυσικό αέριο τα νοικοκυριά πλήρωσαν τον Ιανουάριο για κατανάλωση 15,2 εκατ. MWh και τιμή στα 17,6 ευρώ (συν δύο ευρώ premium) περί τα 298 εκατ. ευρώ. Τον Οκτώβριο με τιμή στα 67,5 ευρώ η δαπάνη για την ίδια κατανάλωση εκτινάσσεται πάνω από το 1 δισ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο στο κόστος του ρεύματος όσο και του φυσικού αερίου δεν συμπεριλαμβάνονται οι ρυθμιστικές χρεώσεις (μεταφοράς, διανομής, ΥΚΩ, ΕΤΜΕΑΡ κ.λπ. αντίστοιχα) που αντιπροσωπεύαν πριν από τις μεγάλες αυξήσεις στην τιμή

της κίλοβατώρας σχεδόν τα 2/3 του τελικού λογαριασμού. Οι συνολικές επιδοτήσεις των 326 εκατ. ευρώ στο ρεύμα –πέραν της αυξημένης έκπτωσης της ΔΕΗ και αυτή της ΔΕΠΑ για το φυσικό αέριο και η στήριξη που θα υποχρεωθούν λόγω ανταγωνισμού να παρέχουν με εκπτώσεις και οι ιδιώτες πάροχοι– που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή θα αμβλύνουν τις επιπτώσεις της πρωτοφανούς κρίσης τιμών για τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις, που είναι συνδεδεμένες με τη χαμηλή τάση το τελευταίο τρίμηνο του έτους, σε επίπεδα που δεν θα σοκάρουν.

Το πρόβλημα ωστόσο είναι μπροστά, κάτι που η κυβέρνηση δείχνει να κατανοεί, γι' αυτό και όπως δήλωσε ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας, θα επανεξετάσει τα δεδομένα σε έναν μήνα και εάν χρειαστεί θα προχωρήσει σε πρόσθετα μέτρα. Το υψηλό ωστόσο κόστος των επιχειρήσεων δεν έχει αντιμετωπιστεί και αποτελεί μια ανοικτή πληγή για την οικονομία, καθώς μεταφέρεται σε όλη την αλυσίδα, ασκώντας έντονες πληθωριστικές πιέσεις. Οι ανησυχίες για τις αντοχές του παραγωγικού τομέα της χώρας εντείνονται, καθώς η αβεβαιότητα των τιμών γίνεται όλο και πιο ευμετάβλητη.

«Κάθε μέρα ξαναγράφουμε τους προϋπολογισμούς μας από την αρχή» αναφέρει χαρακτηριστικά στην «Κ» στέλεχος μεγάλου βιομηχανικού ομίλου. Οι ανάγκες για αυξημένα κεφάλαια κίνησης πιέζουν συνεχώς, αφού μεσολαβεί ένα μεγάλο διάστημα για να επιστρέψει στην επιχείρηση η αύξηση του ενεργειακού κόστους που έχει μετακιώσει στον πελάτη της, στον οποίο μεταφέρεται η σκυτάλη του προβλήματος για να συνεχιστεί το γαϊτανάκι των αλυσιδωτών αυξήσεων σε προϊόντα και υπηρεσίες και οι πιέσεις στον πληθωρισμό και τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας.

Την ανάγκη για «άμεση λήψη μέτρων στήριξης των μικρών βιομηχανιών της χώρας πριν είναι αργά» επισημαίνει στην «Κ» ο πρόεδρος της ΕΒΙΚΕΝ Αντώνης Κοντολέων.

Περιορίζουν τη λειτουργία

Οι υψηλές τιμές ενέργειας έχουν ήδη οδηγήσει βιομηχανίες στην Ευρώπη, όπως χαλυβουργίες και εργοστάσια λιπασμάτων, να περιορίσουν την παραγωγή τους, όπως και στην Κίνα, όπου οι αρχές της χώρας υποχρεώθηκαν να περιορίσουν τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας. Η Ένωση Βιομηχανιών Εντάσεως Ενέργειας στη Βρετανία κάλεσε την κυβέρνηση να επιστρατεύσει μέτρα εκτάκτου ανάγκης για να μη δει να κλείνουν οι βιομηχανίες της χώρας τον χειμώνα. Η κατάσταση θα επιδεινωθεί εάν συνεχιστούν οι αυξήσεις στο φυσικό αέριο και το ρεύμα, κάτι που θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό και από το πόσο ήπιος θα είναι ο φετινός χειμώνας, τον οποίο η Ευρώπη υποδέχεται με αποθέματα κάτω από τον μέσο όρο των τελευταίων δέκα ετών.

Ανησυχίες για θέματα επάρκειας φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού εκφράζονται και για την ελληνική αγορά. «Είναι γεγονός ότι το ενδεχόμενο ο χειμώνας που έρχεται να είναι βαρύς εντείνει την ανησυχία και κατ' επέκταση την πιθανότητα περαιτέρω κλιμάκωσης της διεθνούς ενεργειακής κρίσης», δήλωσε ο αρμόδιος υπουργός Κ. Σκρέκας, δεδομένου ότι το 40% της ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας παράγεται από φυσικό αέριο. Η κατακόρυφη αύξηση της ηλεκτρικής ενέργειας εκτιμάται αυτή τη στιγμή ότι προέρχεται κατά 88% από την αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου και κατά μόλις 12% από την αύξηση των CO2, γι' αυτό και τα μάτια όλων είναι στραμμένα στο φυσικό αέριο.

Η κατακόρυφη αύξηση της ηλεκτρικής ενέργειας εκτιμάται ότι προέρχεται κατά 88% από την αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου και κατά μόλις 12% από την αύξηση των ρύπων (CO2).

Ακριβότερη και η βενζίνη και το πετρέλαιο θέρμανσης

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Πάνω από 200 εκατ. ευρώ τον μήνα είναι το κόστος για το εισόδημα των νοικοκυριών από τις ανατιμήσεις στα ορυκτά καύσιμα. Αμόλυβδη, σούπερ αμόλυβδη, πετρέλαιο, υγραέριο κίνησης και πετρέλαιο θέρμανσης ανατιμώνται από 21% έως 38%, ενώ ειδικά στο φυσικό αέριο οι τιμές φτάνουν να είναι ακόμη και διπλάσιες σε σχέση με πέρυσι. Αν διηλωθεί οι τιμές αυτές διατηρηθούν για ένα χρόνο, γεγονός που όλοι απεύχονται, το πρόσθετο κόστος θα φτάσει τα 2,5 δισ. ευρώ – χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιβαρύνσεις από το πρόσθετο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας. Και φυσικά, υπό την προϋπόθεση ότι οι πολύ μεγάλες ανατιμήσεις δεν θα οδηγήσουν σε συρ-

Η μέση τιμή της αμόλυβδης φτάνει στο 1,72 ευρώ ανά λίτρο από 1,42 ευρώ που ήταν πριν από δώδεκα μήνες.

ρίκνωση της κατανάλωσης. Το κονδύλι είναι μεγάλο και οι συνέπειες αποτυπώνονται σε διάφορα επίπεδα. Το πρώτο είναι η ισόποση συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος. Το δεύτερο είναι η θετική επιπτώση στα φορολογικά έσοδα κυρίως λόγω ΦΠΑ. Και το τρίτο είναι η αρνητική επίπτωση στο ΑΕΠ, καθώς το σύνολο αυτού του ποσού ενσωματώνεται στις εισαγωγές που πιέζουν το ακαθάριστο προϊόν προς τα κάτω.

Η μέση τιμή με την οποία θα ξεκινήσει η διάθεση του πετρελαίου θέρμανσης στις 15 Οκτωβρίου θα ανέλθει (με βάση τις εκτιμήσεις) στο 1,1 ευρώ ανά λίτρο από περίπου 80 λεπτά που ήταν πέρυσι τον Οκτώβριο.

Όταν ο υπουργός Οικονομικών, στην επιστολή προς τους Ευρωπαίους εταίρους του, επικαλείτο στοιχεία σύμφωνα με τα οποία η Ευρώπη βρίσκεται αντιμετώπιση με ένα πρόσθετο κόστος της τάξεως των 100 δισ. ευρώ, είναι βέβαιο ότι είχε υπόψη του τα στοιχεία και για την επιβάρυνση των καταναλωτών στην Ελλάδα. Αρκεί η σύγκριση των σημερινών τιμών λιανικής με τις αντίστοιχες πριν από ένα χρόνο για να προκύψει η πρόσθετη επιβάρυνση, η οποία βεβαίως συρρικνώνει

ισόποσα το διαθέσιμο εισόδημα:

1. Η κατανάλωση της αμόλυβδης πριν από την πανδημία έφτανε περίπου στα δύο δισ. λίτρα. Είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι χωρίς περιορισμούς στις μετακινήσεις θα μπορούσε να επανέλθει σε αυτά τα επίπεδα μέσα στο επόμενο 12μηνο. Μόνο που η μέση πανελλαδική τιμή της αμόλυβδης διαμορφώνεται πλέον στο 1,72 ευρώ ανά λίτρο και όχι στο 1,42 ευρώ που ήταν πριν από δώδεκα μήνες. Αν λοιπόν η επιβάρυνση διατη-

ρηθεί στα 30 λεπτά ανά λίτρο σε σχέση με πέρυσι, η αγορά της ίδιας ποσότητας θα κοστίσει περίπου 600 εκατ. ευρώ επιπλέον. Στον... λογαριασμό της βενζίνης πρέπει να προστεθούν και επιπλέον 90 εκατ. ευρώ από τη σούπερ αμόλυβδη, καθώς και εκεί η ετήσια κατανάλωση φτάνει περίπου στα 350 εκατ. λίτρα ανά έτος.

2. Το πετρέλαιο κίνησης θα κοστίζει στο επόμενο 12μηνο 850 εκατ. ευρώ επιπλέον σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα, καθώς τα 2,7 δισ. λίτρα (αυτή είναι η εκτιμώμενη ετήσια κατανάλωση) πωλούνται πλέον προς 1,45 ευρώ από περίπου 1,13 ευρώ που ήταν η αντίστοιχη τιμή πέρυσι. Η ανατίμηση φτάνει το 28%.

3. Ακόμη μεγαλύτερη είναι η ανατίμηση στο πετρέλαιο θέρμανσης. Οι πτήσεις ανέρχονται σε περίπου 1,1 δισ. λίτρα τον χρόνο. Μόνο που η μέση τιμή με την οποία θα ξεκινήσει η διάθεση στις 15 Οκτωβρίου θα ανέλθει (με βάση τις εκτιμήσεις) στο 1,1 ευρώ ανά λίτρο από περίπου 80 λεπτά που ήταν η τιμή πέρυσι τον Οκτώβριο. Στον συνολικό λογαριασμό προστίθενται επιπλέον 330 εκατ. ευρώ, με το ποσοστό της αύξησης να φτάνει στο 38%.

Πώς μεταφράζονται τα μακροοικονομικά μεγέθη για τον οικογενειακό προϋπολογισμό; Με 1.500 λίτρα πετρελαίου θέρμανσης και 1.000 λίτρα αμόλυβδης σε ετήσια βάση προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες θέρμανσης και μετακίνησης, προκύπτει πρόσθετη επιβάρυνση 750 ευρώ, δηλαδή περισσότερα από ένα δεκαπενθήμερο (με βάση τον μέσο μισθό του Έλληνα ο οποίος απασχολείται με 8ωρη απασχόληση).

Το 60% των επιχειρήσεων δεν θα προχωρήσει σε επενδύσεις

Τι δείχνουν έρευνα της Grant Thornton μεταξύ 400 επιχειρήσεων από όλο το φάσμα των κλάδων - Απαιτούνται κίνητρα για αύξηση της απασχόλησης

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Διστακτικές είναι οι επιχειρήσεις ως προς τις επενδυτικές πρωτοβουλίες τους το προσεχές διάστημα, παρά τις ευκαιρίες που δημιουργεί η χρηματοδότηση με φθινό χρήμα μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, αλλά και η βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος.

Αυτό προκύπτει από την ετήσια έρευνα της Grant Thornton για τις προοπτικές των ελληνικών επιχειρήσεων, βάσει της οποίας πάνω από τις μισές ελληνικές επιχειρήσεις –και συγκεκριμένα 6 στις 10– απαντούν ότι δεν προτίθενται να προχωρήσουν σε επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό ή έρευνα στον ορατό ορίζοντα. Λίγο καλύτερη εμφανίζεται η εικόνα σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις στο πεδίο της τεχνολογίας, όπου η διάθεση για επενδύσεις αφορά 6 στις 10, καθώς η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων αναγνωρίζει «τη σπουδαιότητα της και τη θεωρεί ευκαιρία και όχι απειλή».

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 400 επιχειρήσεις από όλο το φάσμα των κλάδων

Μόνο 4 στις 10 ενδέχεται να χρησιμοποήσουν πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης.

και παρουσιάστηκε στην ετήσια απονομή των Business Award, που διοργανώνεται κάθε χρόνο σε συνεργασία με τη Eurobank. Με βάση τις απαντήσεις, διστακτικότητα αποτυπώνεται και από τη στάση των ελληνικών επιχειρήσεων απέναντι στη μεγαλύτερη ευκαιρία ανάπτυξης που τους παρουσιάζεται, δηλαδή τα κεφάλαια που αναμένεται να εισρεύσουν από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Όπως καταγράφει η έρευνα, 7 στις 10 επιχειρήσεις θεωρούν ότι η συμβολή τους θα είναι σημαντική για την ελληνική οικονομία, αλλά μόνο 4 στις 10 θεωρούν ότι θα είναι σημαντική για την ίδια την επιχείρηση. Μόνο 4 στις 10 δηλώνουν επίσης ότι είναι πιθανό να κάνουν χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Επιπλέον, από αυτές τις 4 που θεωρούν ότι θα κάνουν

Η εικόνα είναι καλύτερη σε ό,τι αφορά το πεδίο της τεχνολογίας, όπου 6 στις 10 επιχειρήσεις εξετάζουν να επενδύσουν, καθώς η συντριπτική πλειονότητα αναγνωρίζει τη σπουδαιότητά της.

χρήση, μόνο η 1 στις 10 έχει καταρτίσει ένα πλήρες σχέδιο, ενώ οι υπόλοιπες βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας (40%) ή στο στάδιο της αρχικής αξιολόγησης της ευκαιρίας (50%).

Οι ελληνικές επιχειρήσεις φαίνεται να στηρίζουν την ανάπτυξη των εργασιών τους και της κερδοφορίας τους σε εσωστρεφείς διαδικασίες, παρατηρεί η Grant Thornton. Συγκεκριμένα:

- Στην αναδιοργάνωση των εσωτερικών λειτουργιών, οι 9 στις 10.
- Στη μείωση του κόστους, οι 8 στις 10.
- Στην επικέντρωση σε εγχώριες αγορές, οι 7 στις 10.
- Σε πρακτικές marketing και βελτιστοποίηση των πρακτικών πωλήσεων, οι 7 στις 10.

Οι εξαγορές, οι συγχωνεύσεις και η ενδυνάμωση του management αφορούν ένα μικρό μέρος των επιχειρήσεων και συγκεκριμένα 2 στις 10. Ενθαρρυντικό σημάδι είναι ότι 6 στις 10 φέρνουν τα επιδόσουν το λανσάρισμα νέου προϊόντος ή υπηρεσίας, ενώ 5 στις 10 νέες αγορές.

Όπως συμπεραίνει η Grant Thornton,

«η αισιοδοξία των ελληνικών επιχειρήσεων στηρίζεται περισσότερο σε προσδοκίες και διαίσθηση παρά σε στρατηγική» και η αναμενόμενη αύξηση των εργασιών δεν στηρίζει αύξηση στην απασχόληση και τους μισθούς. Τα συμπεράσματα προκύπτουν, παρά τη διαφαινόμενη αισιοδοξία όσον αφορά τις προοπτικές τους που καταγράφει η έρευνα, με βάση τα οποία:

- Οι 6 στις 10 έχουν την πεποίθηση ότι η επιχείρησή τους αναμένεται τους επόμενους 12 μήνες να έχει ανακάμψει στα επίπεδα του 2019.
- Οι 3 στις 10 αναφέρουν ότι έχουν φτάσει στα προ πανδημίας επίπεδα.
- Οι 8 στις 10 αναμένουν αύξηση του τζίρου τους επόμενους 12 μήνες.
- Οι 7 στις 10 από τις εξαγωγικές επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση των εξαγωγών τους.
- Οι 7 στις 10 αναμένουν και αύξηση της κερδοφορίας.

Από τις απαντήσεις τους φαίνεται να «θεωρούν ότι απαιτούνται κίνητρα για αύξηση της απασχόλησης και τόνωση των επενδύσεων με επίκεντρο τους πληττόμενους κλάδους της οικονομίας».

Τεχνικά επαγγέλματα με καλές αποδοχές

Οι κλάδοι που εμφανίζουν υψηλή ζήτηση εργαζομένων και εξασφαλίζουν καλύτερους μισθούς, σύμφωνα με μελέτη του ΣΕΒ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Μισθούς σημαντικά υψηλότερους από τον μέσο μισθό της εγχώριας οικονομίας λαμβάνουν όσοι απασχολούνται σε δυναμικά επαγγέλματα κρίσιμων παραγωγικών κλάδων, όπως ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί, τεχνικοί του τομέα της πληροφορικής και επικοινωνίας, υπάλληλοι γενικών καθηκόντων και χειριστές μηχανών με ηλεκτρολόγιο.

Μελέτη του ΣΕΒ, στην οποία καταγράφονται τα επιτεύγματα με σημαντικά υψηλή ζήτηση που παρέχουν καλύτερες προοπτικές απασχόλησης και αμοιβές, περιλαμβάνει μεσαίου επιπέδου επιτεύγματα, σε κλάδους που επεδίεξαν αξιοσημείωτη δυναμική τη «δύσκολη» περίοδο μεταξύ της κορύφωσης της οικονομικής κρίσης και της εκδήλωσης της πανδημίας.

Μεσαιου επιπέδου
επαγγέλματα σε τομείς
με ισχυρές αντοχές την
περίοδο μεταξύ της
οικονομικής κρίσης και
της εκδήλωσης της
πανδημίας.

Αναλυτικά, τα 11 επαγγέλματα που βρίσκονται στο μικροσκοπείο του ΣΕΒ, καθώς παρουσιάζουν αυξημένη δυναμική και ζήτηση και κατά συνέπεια οδήγησαν σε υψηλότερους μισθούς, είναι: τεχνικοί του τομέα της πληροφορικής και επικοινωνιών, υ-pάλληλοι γενικών καθηκόντων και χειριστές μηχανών με πλινκτρολόγιο, υπάλληλοι καταγραφής αριθμητικών δεδομένων και υλικών, πωλητές, χειροτέχνες και ηλεκτρογράφοι, ηλεκτρολόγοι και πτυχογράφοι, τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων, επεξεργασίας ξύλου, ειδών ένδυσης, χειριστές σταθμών βιομηχανικών εγκαταστάσεων,

μηχανημάτων και εξοπλισμού, συναρμολογητές (μονταδόροι) και οδηγοί μέσων μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, μεταξύ 2013-2019 η απασχόληση στη μεταποίηση, στα logistics, στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, στην ενέργεια και στην εξόρυξη αυξήθηκε ταχύτερα από ό,τι η απασχόληση στο σύνολο της οικονομίας.

Το 2019, το 68% των εργαζομένων στους κρίσιμους παραγωγικούς κλάδους απασχολούνται σε επαγγέλματα τέτοια, που στηρίζονται στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όταν για το σύνολο της οικονομίας το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 37%. Μεταξύ των επαγγελματιών αυτών, πολυπληθέστερες κατηγορίες είναι οι χειριστές, οι τεχνίτες και τα επαγγέλματα διοίκησης και οικονομίας.

Οι καλύτερες επιδόσεις εντοπίζονται στα επαγγέλματα διοίκησης και οικονομίας, όπου η απασχόληση αυξήθηκε σημαντικά σε όλες τις επιμέρους ειδικότητες. Ακολουθούν οι χειριστές, με αξιόλογη αύξηση της απασχόλησης στους χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων και στους οδηγούς μέγαν μεταφορών και κινητού εξοπλισμού. Στους τεχνίτες, η κατηγορία των ηλεκτρολόγων και ηλεκτρονικών ήταν αυτή που κατέγραψε την υψηλότερη αύξηση απασχόλησης.

Όσον αφορά το μέγεθος της απασχόλησης στους κριτικούς παραγωγικούς κλάδους το 2019, πολυπληθή παραγόμενα επαγγέλματα, και μάλιστα με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα, ήταν αυτό των οδηγών μέσω μεταφοράς και χειριστών κινητού εξοπλισμού, όπου ο αριθμός των απασχολούμενων ξεπέρασε τις 122.000. Τα επόμενα τρία πολυπληθέστερα επαγγέλματα είναι οι τεχνικές επεξεργασίας τροφίμων, επεξεργασίας ξύλου, ειδών ένδυσης και ασκούντες συνάφη επαγγέλματα, οι υπάλληλοι γενικών καθκόντων και χειριστές μηχανών με ηλεκτροκίνηση και οι χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων,

Μέσος μισθός επαγγελματιών

Επαγγελματική Ομάδα	Μέση Ετήσια Αμοιβή (€)
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί	~1,07
Τεχνικοί πληροφορικής και επικοινωνίας	~1,05
Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων και χειριστές μηχανών με ηλεκτρολόγιο	1,00
Οδηγοί μέσων μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού	~0,97
Υπάλληλοι καταγραφής αριθμητικών δεδομένων και υλικών	~0,93
Συναρμολογητές (μονταδόροι)	~0,92
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	~0,89
Υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών	~0,88
Χειροτέχνες και τυπογράφοι	~0,86
Τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων, επεξεργασίας ξύλου, ειδών ένδυσης	~0,79
Πωλητές	~0,75

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, επεξεργασία ΣΕΒ

μηχανημάτων και εξοπλισμού. Σε αυτές τις κατηγορίες η απασχόληση το 2019 κυμάνθηκε από 50.000 έως 70.000 άτομα.

Η σημαντικά αυξημένη ζήτηση, μάλιστα, από πλευράς των επιχειρήσεων για τις συγκεκριμένες ειδικότητες οδηγεί, σύμφωνα με τη μελέτη, και σε σημαντικά υψηλότερες αποβές. Έτσι, οι μέσοι μισθοί ορισμένων δυναμικών επαγγελμάτων, όπως των ηλεκτρολόγων και ηλεκτρονικών, τεχνικών του τομέα της πληροφορικής και επικοινωνίας και υπαλλήλων γενικών καθκόντων και χειριστών μηχανών με ηλεκτρολόγιο, είναι υψηλότεροι από τον μέσο μισθό της οικονομίας.

Ακόμη και στις περιπτώσεις δυναμικών επαγγελμάτων χαμηλών τυπικών προσόντων, όπως είναι οι οδηγοί μέσων μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού, οι συναρμολογιστές (μονταδόροι) και οι χειριστές σταθερών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού, οι μέσοι μισθοί βρίσκονται πολύ κοντά στον μέσο μισθό της οικονομίας.

19.727 νέες θέσεις εργασίας

Ανθεκτικός αποδείχθηκε και ο Σεπτέμβριος σε σχέση με τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνω» δημιουργήθηκαν 19.727 νέες θέσεις εργασίας, με τις προσλήψεις να υπερσχύουν των απολύσεων - αποχωρήσεων. Τον Σεπτέμβριο πραγματοποιήθηκαν 303.900 προσλήψεις, αυξημένες κατά 44.479 σε σχέση με πέρυσι. Υπήρξαν βέβαια και 284.173 αποχωρήσεις - απολύσεις, επίσης αυξημένες κατά 63.281 σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Μάλιστα η φετινή επίδοση με τις 19.727 νέες θέσεις εργασίας συνιστά την τρίτη καλύτερη επίδοση κατά την τελευταία 20ετία, με τον Σεπτέμβριο του 2013 να προηγείται, καθώς καταγράφονται 63.122 νέες θέσεις εργασίας. Ετσι, στο εννέαμηνιο του τρέχοντος έτους το πληροφοριακό σύστημα «Εργάνω» δείχνει ότι δημιουργήθηκαν 284.857 νέες θέσεις ερ-

γιασias, περισσότερες κατά 130.681 σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Αξίζει να επισημανθεί επίσης ότι, με ροιναδική εξαίρεση τον Αύγουστο, οι υπόλοιποι οκτώ μήνες του έτους είναι άρα θετικό πρόσημο για την αγορά εργασιας. Βέβαια, ανισυχία προκαλεί το γεγονός ότι, από το σύνολο των προσλήψεων που πραγματοποιήθηκαν τον περασμένο Σεπτέμβριο (303.900), με όρους πλήρους απασχόλησις ήταν οι 144.095, αριθμός που αντιστοιχεί στο 47,41% του συνόλου. Έτσι, για πρώτη φορά φέτος η μερική απασχόληση (137.115 ή 45,12%) και η εκ περιτροπής εργασία (22.690 ή 7,47%) αοριστικό κατέγραψαν υψηλότερο ποσοστό (52,59%) στο σύνολο των προσλήψεων. Η εκπαιδευση, με σημαντική διαφορά, πρόσφερε και φέτος, όπως καιδ Σεπτέμβριο, τις περισσότερες νέες θέσεις εργασιας (60.705) και ακολουθήσαν η δημόσια διοίκηση και η θύναα.

Δεκαετία υψηλής
ανάπτυξης αναμένει
ο Γιάννης Στουρνάρας

Την προσδοκία ότι δεν θα επικρατήσουν λανθασμένες απόψεις στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα λόγω της ανόδου του πληθωρισμού και δεν θα υπάρξει στροφή προς σκληρότητα της νομισματικής πολιτικής εξέφρασε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας, μιλώντας σε συνέδριο του Κύκλου Ιδεών του Ευ. Βενιζέλου τη Δευτέρα. Επίσης σημείωσε πως η ΕΚΤ θέλει ομαλή μετάβαση του μηχανισμού νομισματικής πολιτικής σε ολόκληρη την Ευρώπη και ότι «πιθανόν μέχρι του χρόνου η χώρα να έχει αποκτήσει την επενδυτική βαθμίδα από τους οίκους αξιολόγησης» - εξέλιξη η οποία θα επιτρέψει στην ΕΚΤ να αγοράζει ελληνικά ομόλογα και να τα αποδέχεται ως εγγύηση για την παροχή ρευστότητας προς τις τράπεζες. Σε κάθε περίπτωση, είπε ο διοικητής της ΤτΕ, ακόμη και μετά το πέρας των έκτακτων μέτρων κατά της πανδημίας, θα συνεχίσει να αποδέχεται τα ελληνικά ομόλογα, ακόμη και αν αυτά δεν διαθεθούν την απαιτούμενη επενδυτική βαθμίδα.

Ο κ. Στουρνάρας εμφανίστηκε αισιόδοξος για την πορεία ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, προβλέποντας ότι μπορεί να πετύχει για την επόμενη δεκαετία έναν μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 3,5%. Για φέτος η ΤΕ προβλέπει ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 7% και το 2022 κατά 4,5% έως 5%.

Πιο συγκεκριμένα, την επόμενη δεκαετία όπως είχε προβλεπεί στην ελληνική οικονομία σημαντικοί πόροι, τόσο από το Ταμείο Ανάκαμψης όσο και από τα διαρθρωτικά ταμεία. Επιπροσθέτως καταγράφεται σημαντική αύξηση των ξένων άμεσων και έμμεσων επενδύσεων. Το πλαίσιο αυτό συμπληρώνεται από σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που έχουν προχωρήσει και άλλες τις οποίες σχεδιάζει να κυβερνήσουν. «Είναι στο χέρι μας να μη χάσουμε το τρένο», ανέφερε χαρακτηριστικά, συμπληρώνοντας ότι δεν θα πρέπει να επαναληφθούν τα «πικρά λάθη» του παρελθόντος. Ζητούμενο όμως παραμένει, όπως είχε, η υψηλή αυτή ανάπτυξη να διαχυθεί σε ολόκληρη την κοινωνία.

Ερωτώνθεις για το τραπεζικό σύστημα, ο κ. Στουρνάρας ανέφερε ότι οι τράπεζες βρίσκονται σε συζητήσεις με το υπουργείο Οικονομικών και την Τράπεζα της Ελλάδος για να σχεδιάσουν προγράμματα με τα οποία θα μπορούν να δανειοδοτούν μικρές επιχειρήσεις, ώστε σιγά σιγά να αυξηθούν οι χρηματοδοτήσεις και να διαχυθεί η δανειοδότηση σε μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων. Όπως ανέφερε, η ΕΚΤ επιδοτεί τις τράπεζες για να δανείσουν βέλτιστες σίμες επιχειρήσεις. Ζημίωσε, τέλος, ότι τα επιτόκια βρίσκονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα που κάνουν την αγορά κατοικίας συμφορούσα αντί του ενοίκιου. Οι τιμές ακινήτων έχουν κινηθεί ανοδικά, καθώς είχαν σημειώσει μεγάλη πτώση την τελευταία δεκαετία.

GoResidential

GoGordian
REAL ESTATE

Ανακαλύψτε τη νέα σας στέγη!

Διαμέρισμα 3 υπνοδωματίων
στη Χρυσελευσία, Λευκωσία

Web ID: 6972

Εμβαδόν: 171 τ.μ.
Καλυμμένες Βεράντες: 35 τ.μ.

€265.000

Κατοικία 3 υπνοδωματίων με πισίνα
στο Montparnasse, Λευκωσία

Web ID: 5452

Εμβαδόν: 541 τ.μ.
Εμβαδόν γης: 1,274 τ.μ.

€1.350.000

Οικιστικό οικόπεδο στη Γερμασόγεια,
Λεμεσός

Web ID: 7603

Εμβαδόν γης: 517 τ.μ.
Συντελεστής Δόμησης: 60%

€330.000

7777 5656 | www.gogordian.com

Επενδύσεις 26 δισ. με οδηγό το Ταμείο Ανάκαμψης το 2022

Αυξάνονται κατά 23,4% συγκριτικά με το 2021 – Στο 0,9% το πρωτογενές έλλειμμα

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Σε ένα εντυπωσιακό επενδυτικό άλμα, 23,4% σε σύγκριση με το 2021, με οδηγό το Ταμείο Ανάκαμψης, ποντάρει ο προϋπολογισμός του 2022, σύμφωνα με το προσχέδιό του, που κατατέθηκε χθες στη Βουλή.

Σύμφωνα με στοιχεία του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, οι επενδύσεις θα φτάσουν έτσι τα 26 δισ. ευρώ, έναντι 21,1 δισ. ευρώ το 2021, σημειώνοντας αύξηση 4,9 δισ. ευρώ. Το 2020 ήταν 18,4 δισ. ευρώ.

Το άλμα του 2022 θα προέλθει κατά το ήμισυ από την ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων και το υπόλοιπο ήμισυ από τις ιδιωτικές επενδύσεις, σύμφωνα με το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο, που σημειώνει ότι αυτό «αποτυπώνει τον πλέον φιλόδοξο μακροοικονομικό στόχο του προσχεδίου».

Πανδημία, πληθωριστικές πιέσεις και γεωπολιτικές εντάσεις ανησυχούν το υπουργείο Οικονομικών.

Ταυτόχρονα, όμως, η ηγесία του υπουργείου Οικονομικών δεν κρύβει τις ανησυχίες της για μια σειρά από κινδύνους και αβεβαιότητες: Η πορεία της πανδημίας (εμφάνιση μεταλλάξεων και εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού), αλλά και η πιθανή μονιμοποίηση των πληθωριστικών πιέσεων (που θα ανάγκαζε σε πρόωρη σύσφιγξη της επεκτατικής οικονομικής πολιτικής), οι γεωπολιτικές εντάσεις και οι μεταναστευτικές ροές στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, αλλά και η όλο και συχνότερη επέλαση φυσικών καταστροφών, τα τυχόν εμπόδια στην έγκαιρη υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης, όπως και το ενδεχόμενο εμφάνισης

Βασικά οικονομικά μεγέθη

	2020	2021	2022
ΑΕΠ	-8,2	6,1	4,5
Ιδιωτική κατανάλωση	-5,2	2,9	2,9
Δημόσια κατανάλωση	2,7	4,1	-2,8
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	-0,6	11,1	23,4
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-21,7	14,0	11,1
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-6,8	6,6	8,9
Πληθωρισμός	-1,5	0,5	1,0
Ποσοστό ανεργίας (Ερευνα Εργατικού Δυναμικού)	16,3	16,0	14,3

Δημόσιο χρέος

	2020	2021	2022
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	341.023	350.000	355.000
(ως % του ΑΕΠ)	205,6%	197,9%	190,4%
ΑΕΠ	165.830	176.855	186.497
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ			

υστερήσεων ή «μόνιμων ουλών» από την πανδημία στον παραγωγικό ιστό της οικονομίας, δημιουργούν «ένα περιβάλλον έντονων επισφαλειών για τις μακροοικονομικές και τις δημοσιονομικές προβλέ-

ψεις. Τα βασικά μεγέθη του προϋπολογισμού προβλέπουν πρωτογενές έλλειμμα 7,7% του ΑΕΠ φέτος (υψηλότερο κατά 0,5% του ΑΕΠ, έναντι του μεσοπρόθεσμου προγράμματος, του περασμένου Ιουλίου)

και 0,9% του ΑΕΠ το 2022 (υψηλότερο κατά 0,6% του ΑΕΠ, έναντι του μεσοπρόθεσμου). Ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, μιλώντας χθες στο υπουργικό συμβούλιο, έθεσε ως στόχο την επίτευξη «ρεαλιστικών πρωτογενών πλεονασμάτων» από το 2023. Η επιδείνωση των προβλέψεων για τα δημοσιονομικά μεγέθη, σε σύγκριση με μόλις 3 μήνες πριν, έρχεται παρά τη βελτίωση των προβλέψεων για το ΑΕΠ, κάτι που δείχνει ότι οι δαπάνες, ως απόλυτο μέγεθος, αυξήθηκαν σημαντικά, λόγω παρατεταμένης πανδημίας, καθώς και μετά και τα μέτρα της ΔΕΘ.

Ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται πλέον ότι θα φτάσει το 6,1% φέτος (έναντι πρόβλεψης στη ΔΕΘ από τον πρωθυπουργό για 5,9% και έναντι πρόβλεψης στο μεσοπρόθεσμο για 3,6%) και θα καλυφθούν έτσι τα 2/3 της απώλειας του 2020. Για το 2022 προβλέπεται αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,5%, έναντι πρόβλεψης του μεσοπρόθεσμου για 6,2%. Έτσι, η ανάκαμψη έρχεται να ωριμάσει, ακολουθώντας το λεγόμενο σχήμα V, ενώ σφωρευτικά στη διετία 2021-2022 είναι υψηλότερη από την προηγουμένη πρόβλεψη, αφού φτάνει το 10,8% έναντι 10% της πρόβλεψης του μεσοπρόθεσμου. Σε απόλυτα μεγέθη, το ΑΕΠ φτάνει τα 176,8 δισ. ευρώ φέτος, έναντι 165,8 δισ. το 2020 και σκαρφάζεται στα 186,5 δισ. ευρώ το 2022, 1,7% υψηλότερα από το επίπεδο του 2019.

Ιδιαίτερα σημαντικό αποτέλεσμα αυτής της πορείας είναι η μείωση της ανεργίας, από 16%, όπου προβλέπεται να κλείσει φέτος, σε 14,3% το 2022.

Σε κοινή δήλωσή τους, ο κ. Σταϊκούρας και ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης τόνισαν ότι το αναπτυξιακό αποτέλεσμα δεν οφείλεται μόνο στην άρση των περιοριστικών μέτρων, αλλά και στην πρωτόγνωρη σε ύψος οικονομική ενίσχυση νοικοκυριών και επιχειρήσεων, που ξεπερνά τα 42 δισ. ευρώ σε ταμειακή βάση και τα 30 δισ. ευρώ σε δημοσιονομική βάση.

στο ΜΠΔΣ, εκτινάσσεται στα 2,028 δισ. ευρώ. Η διεύρυνση του ελλείμματος είναι αποτέλεσμα της:

- Αύξησης των δαπανών των Ενόπλων Δυνάμεων και των παραλαβών εξοπλιστικών συστημάτων.
- Ενίσχυσης των επιχειρήσεων, με τη μείωση του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, τη μείωση του φόρου συνκέντρωσης κεφαλαίου και τη μείωση του φόρου σε περίπτωση συγχώνευσης (για μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις), με το δημοσιονομικό κόστος να φθάνει τα 183 εκατ.
- Επέκτασης των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στις μεταφορές, στον καφέ και στα μη αλκοολούχα ποτά, στους κινηματογράφους, στις θεατρικές παραστάσεις, στις συναυλίες και στο τουριστικό πακέτο έως τον Ιούνιο του 2022, με το δημοσιονομικό κόστος να φθάνει τα 211 εκατ. για το 2022.
- Κατάργησης του φόρου γονικών παροχών - δωρεών για παροχές - δωρεές αξίας έως 800.000 ευρώ για συγγενείς πρώτου βαθμού.
- Επέκτασης του στεγαστικού επιδόματος και στους φοιτητές των δημοσίων ΙΕΚ και ενίσχυσης των νέων χωρίς εργασιακή εμπειρία για τους πρώτους 6 μήνες απασχόλησής τους.
- Κατάργησης του τέλους συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας.
- Επέκτασης των προγράμματος των 100.000 νέων θέσεων εργασίας για άλλες 50.000 νέες θέσεις μέχρι εξαντλήσεώς τους, με το δημοσιονομικό κόστος του προγράμματος να εκτιμάται σε 186 εκατ. για το 2022.

Στα 80 δισ. ευρώ οι ευρωπαϊκοί πόροι την επόμενη 7ετία

Το Ταμείο Ανάκαμψης προγραμματίζει να επικορηγήσει δαπάνες 3,2 δισ. ευρώ τον επόμενο χρόνο, οι οποίες έρχονται να προστεθούν στις δαπάνες 7,45 δισ. ευρώ του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Συνολικά, ο κ. Σταϊκούρας είπε χθες στο υπουργικό συμβούλιο ότι η χώρα θα λάβει τα επόμενα 7 έτη περίπου 80 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, το Πολυτές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΕΣΠΑ και Κοινή Αγροτική Πολιτική), καθώς και τους εναπομείναντες πόρους από το Πολυτές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020.

Τα πρώτα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης έχουν δρομολογηθεί, σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει το προσχέδιο του προϋπολογισμού.

Σε ό,τι αφορά τις επικορηγήσεις, έως την 1η Οκτωβρίου είχαν ενταχθεί στο ΠΔΕ 38 δράσεις συνολικού προϋπολογισμού άνω των 5,5 δισ., σημειώνει το προσχέδιο.

Σε ό,τι αφορά, εξάλλου, τα δάνεια, αναφέρεται ότι η χρηματοδότηση των ιδιωτικών επενδύσεων θα πραγματοποιηθεί μέσω τριών διακριτών χρηματοδοτικών καναλιών: 1. Μέσω των διεθνών χρηματοδοτικών καναλιών, περιλαμβανομένων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ) 2. Μέσω των εμπορικών τραπεζών, ελληνικών αλλά και διεθνών και 3. Μέσω ενός ταμείου επιχειρηματικών συμμετοχών υπό την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΑΤΕ).

Σε αυτό το πλαίσιο υπεγράφη ήδη η επιχειρησιακή συμφωνία με την ΕΤΕπ για αξιοποίηση ποσού έως 5 δισ. από το δανειακό σκέλος των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ προτεινάζεται η αντίστοιχη συμφωνία με την ΕΤΑΑ για συγχρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων.

Παράλληλα, δημοσιεύθηκε η πρόσκληση για συμμετοχή και των εμπορικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Για το 2021 εκτιμάται εκταμίευση προς τα διεθνή και εμπορικά πιστωτικά ιδρύματα ποσού ύψους 1,5 δισ. και για το 2022 ποσού ύψους 2 δισ. ευρώ.

Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τους όρους της Ενισχυμένης Ενοπτείας

2020	2021	2022
ΔΥΕ* Απριλίου 2021	ΜΠΔΣ** 2022-2025	ΜΠΔΣ** 2022-2025
	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ
-12.494	-12.334	-539
-7,5% ΑΕΠ	-7,2% ΑΕΠ	-0,3% ΑΕΠ
	-13.547	-1.656
	-7,7% ΑΕΠ	-0,9% ΑΕΠ
* Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος		
** Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής		
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ		

Προβλέπεται αύξηση φορολογικών εσόδων κατά 4,079 δισ. ευρώ

Αυξημένα κατά 4,079 δισ. ευρώ θα είναι τα έσοδα από φόρους το 2022 σε σύγκριση με το 2021. Όπως προκύπτει από το προσχέδιο του προϋπολογισμού τα φορολογικά έσοδα θα φθάσουν τα 49,5 δισ. ευρώ από 45,44 δισ. ευρώ φέτος, εκ των οποίων 52% προέρχεται από τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΦΚ) και 30% από τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.

Τα αυξημένα έσοδα του επόμενου έτους είναι αποτέλεσμα της επιστροφής στην κανονικότητα και των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης.

Από τα επιπλέον 4,079 δισ. ευρώ που εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν το 2022, τα 2,155 δισ. ευρώ αφορούν έμμεσους φόρους και συγκεκριμένα ΦΠΑ και ειδικούς φόρους κατανάλωσης και 1,939 δισ. ευρώ τον φόρο εισοδήματος. Ειδικότερα:

- Τα έσοδα από τον φόρο προστιθέμενης αξίας θα φθάσουν τα 18,75 δισ. ευρώ έναντι 17,1 δισ. ευρώ φέτος. Μάλιστα, τα έσοδα από τον ΦΠΑ είναι υψηλότερα κατά 1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2019. Από το υπουργείο Οικονομικών αποδίδουν την εξέλιξη αυτή κυρίως στην αύξηση της κατανάλωσης και του τουρισμού το επόμενο έτος. Οι εισπράξεις από τον ΕΦΚ θα διαμορφωθούν στα 7,049 δισ. ευρώ έναντι 6,471 δισ. ευρώ φέτος.
- Τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος θα ανέλθουν στα 14,891 δισ. ευρώ έναντι 12,952 δισ. ευρώ. Εξ αυτών: Τα 10,111 δισ. ευρώ αφορούν τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (αυξημένος κατά 651 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το 2021). Σημειώνεται ότι το περασμένο έτος χιλιάδες εργαζόμενοι

είχαν τεθεί σε αναστολή με αποτέλεσμα να καταβάλουν και μειωμένο φόρο εισοδήματος. Με το τέλος των αναστολών συμβάσεων οι αποδοχές επανέρχονται στα πρότερα επίπεδα.

• Τα 3,595 δισ. ευρώ είναι ο φόρος που θα κληθούν να πληρώσουν το επόμενο έτος οι επιχειρήσεις, αυξημένος κατά 1,247 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2021. Πολλές επιχειρήσεις κατέγρα-

Εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 49,5 δισ. από 45,44 δισ. φέτος - Το 52% θα είναι από τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης.

ψαν ζημίες το 2020 και ως εκ τούτου πλήρωσαν χαμηλότερο φόρο το τρέχον έτος. Επίσης, η προκαταβολή φόρου ήταν μειωμένη στο 70%, ενώ το επόμενο έτος θα προκαταβληθεί το 80% του φόρου.

• Ο ΕΝΦΙΑ θα ανέλθει το επόμενο έτος στα 2,502 δισ. ευρώ, μειωμένος κατά 60 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το τρέχον έτος.

Στόχος της κυβέρνησης, μετά την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών, είναι η μείωση των συντελεστών υπολογισμού του ΕΝΦΙΑ, που θα ισχύσει για το 2022. Ήδη οι υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών έχουν ξεκινήσει την άσκηση με στόχο τη μείωση του ΕΝΦΙΑ για την πλειονότητα των πολιτών, από το νέο έτος.

Είναι αλήθεια ότι τα επιτόκια ήταν/διατηρούνται ακόμα πολύ χαμηλά, τα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης πλημύρισαν τις αγορές με φθηνό χρήμα, η ευρωπαϊκή δημοσιονομική πειθαρχία έχει χαλαρώσει και η συζήτηση για την τύχη της δεν θα αρκίσει, πραγματικά, πριν γίνουν και οι γαλλικές εκλογές, τον Μάιο. Χαλαρά και υποστηρικτική είναι και η ΕΚΤ, που αγοράζει και ελληνικά ομόλογα, παρότι σε συνθήκες συνθήκες δεν θα τα άγγιζε. Και η Ευρώπη έκανε ένα μεγάλο βήμα, αποφάσισε να δανειστεί από κοινού και να διανείμει το προϊόν του δανεισμού της στα κράτη-μέλη ανάλογα με τις ανάγκες τους. Και, από δίπλα, η νέα οικονομική πολιτική Μπάι-

ντεν υπόσχεται ισχυρή μεγέθυνση της αμερικανικής οικονομίας, που θα παρασύρει ανοδικά και άλλες οικονομίες. Αν αυτά είναι τα καλά νέα, τα κακά νέα είναι ότι τα καλά δεν διαρκούν αιώνια. Η πανδημία προκαλεί προβλήματα στις αλυσίδες διακίνησης των εμπορευμάτων, η ενεργειακή κρίση προκαλεί διακοπές στην παραγωγή, οι ελλείψεις εξαρτημάτων αναγκάζουν στην παραγωγή αλλά και ειδών λαϊκής κατανάλωσης γίνονται συχνό φαινόμενο.

Ειδικά η Ευρώπη φαίνεται ότι θα περάσει έναν πολύ σκληρό χειμώνα με ελλείψεις καυσίμων και ενέργειας, αν η εξάρτησή της απ' το ρωσικό φυσικό αέριο, που την κάνει ευάλωτη στους εκβιασμούς

Θα θυμηθούμε το πρόβλημα του παρωχημένου μοντέλου στο πρώτο φύσημα του ανέμου, επειδή θα μας θυμηθεί αυτό.

της Gazprom, συνδυαστεί με ανικανότητα συλλογικής δράσης. Και παντού, η ποσοτική χαλάρωση θα περιορίζεται, τα επιτόκια από τα τέλη του 2022 θα πάρουν την ανηφόρα, οι αγορές γίνονται νευρικές – στο βάθος αδυνατεί να κρυφτεί το παγκόσμιο χρέος-μαμούθ. Μέσα

σε αυτό το περιβάλλον, πώς φερόμαστε στην Ελλάδα; Νομίζω, λες και το διεθνές περιβάλλον θα παραμείνει θετικό es αεί. Ως αν ζούσαμε στον καλύτερο δυνατό κόσμο την καλύτερη εποχή (ή, με άλλα λόγια, σε κάποιο ρότ συννεφιασ...) προποιούμαστε ικανοποιημένοι όταν τα πράγματα δείχνουν να πηγαίνουν λίγο καλύτερα από χθες – που ήταν πάρα πολύ άσχημα. Πανηγυρίζουμε, για παράδειγμα, που αναπληρώνονται οι απώλειες του ΑΕΠ με ρυθμό 6% ή 7% κι έτσι, μετά μια 10ετία πρωτόγνωρης ύφεσης τα παρα κρίση COVID-19, θα καταφέρουμε στο τέλος του έτους να έχουμε το ΑΕΠ που είχαμε το 2018 ή λίγο χαμηλότερα από το 2019 – παρά τις κρατικές ενισχύ-

σεις 40 δισ. ευρώ. Και ανεργία «μόνο» γύρω στο 14%. Αντί να τρέξουμε, μήπως και κερδίσουμε τη συγκυρία, αντί να έχουμε –έστω– πλήρη συνείδηση της μεγάλης προσπάθειας που θα έπρεπε να προβάλει μπροστά μας, βάζουμε τον πύχυ χαμηλά, για να περνάμε εύκολα από πάνω.

Λες, θέλουμε να ξεκνούμε για ποια οικονομία μιλάμε. Δεν είναι μια συνήθης οικονομία σε μια συνηθισμένη κατάσταση. Είναι μια οικονομία κτισμένη με ένα παρασιτικό και παρωχημένο μοντέλο, με χαμηλή παραγωγικότητα και με αδύναμη παραγωγική βάση (γ'ι' αυτό, με την πρώτη μεγέθυονση εκτινάσσεται το εμπορικό έλλειμμα...), σε ένα προ-

βληματικό κράτος, με προβληματικούς θεσμούς.

Στα λόγια, όλοι θέλουμε να αλλάξουμε αυτό το οικονομικό μοντέλο. Στην πράξη δεν κάνουμε κάτι γι' αυτό, δεν επεξεργάζομαστε κάποιο σχέδιο, δεν διατυπώνονται κατευθύνσεις και προτεραιότητες, δεν τρέχουμε να αξιοποιήσουμε τη θετική συγκυρία για να το αλλάξουμε, σαν να μην υπάρχει θέμα, δεν μας απασχολεί – άρρητα ήταν σαφώς, η διαμόρφωση του επαφίεται στις αγορές. Θα θυμηθούμε το πρόβλημα πάλι, στο πρώτο φύσημα του ανέμου. Μόνο και μόνο επειδή θα μας θυμηθεί αυτό.

kallitsiskostas@yahoo.com

ΑΠΟ ΨΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΙΤΣΗ

Και μέχρι να γυρίσει ο άνεμος, τι κάνουμε;

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2021

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Στηρίζουμε τη ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ
17/10

ΓΛΥΚΑ ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΠΑΡΛΙΑΡΟΥ
ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΞΕΡΑ ΣΥΚΑ
ΚΑΙ ΜΕΛΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

Η ΑΘΗΝΑ ΛΟΪΖΙΔΟΥ ΜΑΣ ΕΤΟΙΜΑΖΕΙ
ΚΕΪΚ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ ΜΕ ΜΗΛΑ ΚΑΙ
ΣΠΙΤΙΚΕΣ ΒΑΦΛΕΣ ΣΟΥΦΛΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πρωινή και Ολοήμερη Έκδοση

Αποταμίευση για αγορά κατοικίας μέσω ενοικίου

Ερχεται στην Ελλάδα το μοντέλο Rent to Buy – Ποια είναι τα οφέλη

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

«**Μένοντας** στο ενοίκιο είναι σαν να πετάς τα λεφτά σου. Καλύτερα να δανειστείς για να αποκτήσεις το δικό σου ακίνητο». Αυτή η φράση έχει κυριαρχήσει στο εγκώριο θυμικό για δεκαετίες. Μετά την οικονομική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας, όμως, τα δεδομένα έχουν αλλάξει άρδην. Η επιλογή του ενοικίου είναι μονόδρομος για την πλειονότητα των νέων νοικοκυριών, ιδίως αν δεν υπάρχει η δυνατότητα των γονέων να «προικίσουν» τα παιδιά τους με κάποιο ακίνητο ή έστω κάποια μετρητά που να χρησιμεύσουν ως προκαταβολή για την αγορά ακινήτου.

Στο παρελθόν υπήρχαν τέτοιες δυνατότητες, καθιστώντας την αγορά κατοικίας, νεόδομη ή μεταχειρισμένης, την κρατούσα τάση έναντι της ενοικίασης. Σήμερα αυτό έχει αλλάξει, καθώς τα προηγούμενα χρόνια πολλά νοικοκυριά κατέφυγαν στις αποταμιεύσεις τους και πούλησαν μέρος της ακίνητης περιουσίας τους προκειμένου να ανταπεξέλθουν στη μείωση των εισοδημάτων τους και την αύξηση της φορολογίας. Ως εκ τούτου δεν υπάρχει πλέον η δυνατότητα για απόκτηση κατοικίας, κάτι που αντανάκλαται και στις αγοραπωλησίες κατοικιών, οι οποίες δεν ξεπερνούν τις 30.000-40.000 σε ετήσια βάση, ενώ πριν από την κρίση ο σχετικός αριθμός ήταν εξαψήφιος, αγίζοντας ακόμα και τις 150.000 αγοραπωλησίες κατοικιών το 2007.

Το αποτέλεσμα είναι, βέβαια, να έχουν αυξηθεί σημαντικά και οι τιμές των ε-

νοικίων, καθιστώντας την εύρεση στέγης ιδιαίτερα δυσχερή και σίγουρα ιδιαίτερα επιβαρυντική οικονομικά. Επαγγελματίες της αγοράς ακινήτων διαβλέπουν ότι όσο οι τιμές αυξάνονται τόσο πιο δύσκολο θα είναι να γίνονται πράξεις (ενοικίασης ή πώλησης), παρά το όλο και μεγαλύτερο απόθεμα ακινήτων. Ως εκ τούτου έχουν ήδη αρχίσει να επεξεργάζονται πιθανές λύσεις.

Μία εξ αυτών αφορά τη δυνατότητα να αγοράσει κανείς το διαμέρισμα το οποίο ενοικιάζει. Όπως εξηγεί στην «Κ» ο κ. Αντώνης Μαρκόπουλος, εκ των συνιδρυτών και διευθύνων σύμβουλους της Prosperity, νεοφυούς εταιρείας προώθησης και αξιοποίησης ακινήτων, «βρισκόμαστε στο τελικό στάδιο για να παρουσιάσουμε στην αγορά μια τέτοια λύση. Ουσιαστικά με τη συμφωνία που θα επιτευχθεί μεταξύ ενοικιαστή και ιδιοκτήτη». Σε πέντε χρόνια θα έχουν αποταμιευθεί 18.000 ευρώ, τα οποία θα αποτελούν ουσιαστικά την προκαταβολή για την αγορά του ακινήτου ή θα μειώσουν το κεφάλαιο που θα πρέπει να αποπληρωθεί.

Όπως εξηγεί ο κ. Μαρκόπουλος, με αυτόν τον τρόπο ο ενοικιαστής έχει αρκετά οφέλη. Κατ' αρχάς μπορεί να μείνει σε ένα σπίτι και μια περιοχή που θα ήθελε

Στο νέο μοντέλο αγοράς κατοικίας προβλέπεται ότι ιδιοκτήτης και ενοικιαστής συμφωνούν στην αρχή της περιόδου της ενοικίασης το ποσό εξαγοράς του ακινήτου στη λήξη της σύμβασης.

Παρόμοιες λύσεις εφαρμόζονται με επιτυχία σε πληθώρα χωρών του εξωτερικού, από το Βέλγιο και τις ΗΠΑ μέχρι την Ισπανία.

να αγοράσει, αλλά δεν μπορεί να το κάνει σήμερα, και να δει κιόλας να ταιριάζει στα «θέλω» του. Έτσι έχει μια ταμειακή διευκόλυνση άτοκη και με την επιλογή στο τέλος της περιόδου της ενοικίασης να αγοράσει ή όχι το ακίνητο. Σε περίπτωση που επιλέξει να μην αποκτήσει το ακίνητο, του επιστρέφεται το σύνολο του ποσού που έχει συγκεντρωθεί. Σημειώτουν ότι ιδιοκτήτης και ενοικιαστής συμφωνούν στην αρχή της περιόδου της ενοικίασης το ποσό εξαγοράς του ακινήτου στη λήξη της σύμβασης.

«Η ομορφιά αυτού του μοντέλου είναι

ότι δημιουργείται ένας μηχανισμός εξυπηρέτησης της προκαταβολής. Μπορείς να χτίσεις την προκαταβολή σου σταδιακά», αναφέρει ο κ. Μαρκόπουλος. Η Prosperity, η οποία διαχειρίζεται πάνω από 1.500 ακίνητα μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας που έχει αναπτύξει, σχεδιάζει να λανσάρει τη συγκεκριμένη υπηρεσία προς τους πελάτες της, ιδιοκτήτες και υποψήφιους ενοικιαστές ή αγοραστές, από τις αρχές του 2022.

Ασφαλώς, τέτοιες λύσεις δεν είναι καινοφανείς, ούτε αποτελούν παγκόσμια πρωτοτυπία. Αντιθέτως εφαρμόζονται με επιτυχία σε πληθώρα χωρών του εξωτερικού, από το Βέλγιο και τις ΗΠΑ μέχρι την Ισπανία. Μάλιστα, ειδικά στην περίπτωσης της χώρας της Ιβηρικής Χερσονήσου, όπου προέκυψαν ανάγκες ταχείας διάθεσης εκατοντάδων χιλιάδων κατοικιών λόγω της τραπεζικής κρίσης χρέους πριν από λίγα χρόνια, η υλοποίηση τέτοιων λύσεων απέδωσε σημαντικούς καρπούς.

Μάλιστα, όπως προκύπτει, υπάρχουν ακόμα και εταιρείες ακινήτων οι οποίες ειδικεύονται σε υπηρεσίες ενοικίασης με προοπτική την αγορά του ακινήτου. Μία εξ αυτών είναι η Rent to Buy Spain, η οποία εδρεύει στην περίφημη Κόστα Μπλάνκα της Ισπανίας, στο νότιο παράκτιο τμήμα της χώρας, που προσελκύει πολύ υψηλό αγοραστικό ενδιαφέρον από ξένους. Η εν λόγω εταιρεία λειτουργεί ως μεσιτικό γραφείο, διαθέτοντας ψηφιακή πλατφόρμα διάθεσης ακινήτων, ωστόσο παρέχεται η δυνατότητα στους πωλητές, ιδιώτες ή κατασκευαστές να αξιοποιήσουν και τη σχετική υπηρεσία.

Στην Ισπανία, η εν λόγω μέθοδος βρήκε πρόσφορο έδαφος μετά την κρίση των προηγούμενων ετών, καθώς χιλιάδες ακίνητα, κυρίως νεόδομη κατασκευές, ολόκληρα κτίρια, έπρεπε να αξιοποιηθούν, στο πλαίσιο της εκκαθάρισης των κόκκινων δανείων. Ένα ποσοστό των ακινήτων αυτών πωλήθηκαν μέσω πλειστηριασμών κι ένα άλλο πέρασε στον έλεγχο

τραπεζών και funds με στόχο την αξιοποίηση τους. Αρκετά εξ αυτών πωλήθηκαν λόγω του συνδυασμού τους με τραπεζική χρηματοδότηση. Δηλαδή, ο ενδιαφερόμενος αγοραστής λάμβανε και το σχετικό δάνειο για να χρηματοδοτήσει την απόκτηση του νέου του ακινήτου. Οι χαμηλές τιμές ήταν άλλο ένα δέλεαρ για αρκετούς Ισπανούς ή και ξένους αγοραστές, ιδίως στις πιο τουριστικές περιοχές. Ωστόσο, ακόμα κι έτσι, ένα σημαντικό ποσοστό ακινήτων «έμεινε στο ράφι» και χρειάστηκαν πιο σύνθετα εργαλεία για να αξιοποιηθούν, όπως η ενοικίαση με τελικό στόχο την αγορά, ένα προϊόν που προτιμήθηκε και από ξένους, καθώς με αυτόν τον τρόπο έχουν τη δυνατότητα να «δοκιμάσουν» το ακίνητό τους πριν δεσμεύσουν ένα σημαντικό ποσό για την απόκτησή του. Έτσι μπορούν να δουν και αν η περιοχή καλύπτει τα «θέλω» τους, στοιχείο σημαντικό, ιδίως αν κάποιος προέρχεται από κάποια χώρα εκτός Ισπανίας.

Κατοικίες με προσιτά ενοίκια σχεδιάζουν εταιρείες διαχείρισης ακινήτων

Την πρώτη της κίνηση στην αγορά κατοικίας δρομολογεί η Premia Properties, σχεδιάζοντας να εισέλθει και στο συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς ακινήτων, το οποίο κρίνεται ότι παρουσιάζει πολύ σημαντικές προοπτικές μελλοντικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η εισηγμένη βρίσκεται στο τελικό στάδιο των διαπραγματεύσεων για την απόκτηση αυτοτελούς κτιρίου κατοικιών, το οποίο σχεδιάζει να ανακατασκευάσει και να εκμεταλλευτεί μέσω της μακροχρόνιας ενοικίασής του σε ενδιαφερομένους. «Στόχος μας είναι να προσφέρουμε ένα προϊόν που δεν υπάρχει σήμερα στην αγορά, αξιοποιώντας και τη μεγάλη τεχνογνωσία των νέων μετόχων μας στη συγκεκριμένη κατηγορία», σημειώνει ο Κων. Μαρκάδης, διευθύνων σύμβουλος

της Premia Properties. Ουσιαστικά η εταιρεία έχει αναγνωρίσει το έλλειμμα προσιτών διαμερισμάτων προς ενοικίαση και τις δυσκολίες μεγάλης μερίδας των νοικοκυριών να εξασφαλίσουν ποιοτική στέγη και σχεδιάζει να αναπτύξει μια σειρά από σχετικά ακίνητα, τα οποία θα διατίθενται σε προσιτές τιμές ενοικίασης. Στο πλαίσιο αυτό αναζητούνται αυτοτελή κτίρια χαμηλού κόστους, τόσο στο κέντρο της Αθήνας όσο και σε άλλες περιοχές της Αττικής, τα οποία να ενδεικνύονται για τον συγκεκριμένο σκοπό.

Η εταιρεία διαθέτει πλέον ιδιαίτερα ισχυρή μετοχική βάση, μετά τη συμμετοχή του σουηδικού κολοσσού στον κλάδο των ακινήτων Fastighets AB Balder. Ο εν λόγω όμιλος επένδυσε 21,5 εκατ. ευρώ και απέκτησε το 17,22% της Premia Properties

Η Premia Properties αναζητεί αυτοτελή κτίρια, τόσο στο κέντρο της Αθήνας όσο και σε άλλες περιοχές της Αττικής.

στο πλαίσιο της πρόσφατης αύξησης κεφαλαίου της εταιρείας, μέσω της οποίας ενισχύθηκε το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων εισοδήματος και παράλληλα εξασφαλίστηκε σημαντική ρευστότητα της τάξεως των 45 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων στην αγορά ακινήτων.

Ο όμιλος Balder είναι ιδιοκτήτης 1.458 επενδυτικών ακινήτων, συνολικής εκμι-

σθώσιμης επιφάνειας 4,8 εκατ. τ.μ. και αξίας 16,3 δισ. ευρώ, αλλά και 60 ξενοδοχείων. Επενδύει σε ποσοστό 80% σε μεγάλα αστικά κέντρα (κατά κύριο λόγο πρωτεύουσες και μεγαλουπόλεις), ενώ απασχολεί 800 εργαζομένους. Το 60% του χαρτοφυλακίου είναι κατοικίες και το υπόλοιπο 40% επαγγελματικά ακίνητα, όπως γραφεία και καταστήματα. Κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου εξαμήνου τα έσοδα από ενοίκια ανήλθαν σε 893 εκατ. ευρώ. Ο όμιλος δραστηριοποιείται επίσης σε Σουηδία, Νορβηγία, Φινλανδία, Δανία, Μεξ. Βρετανία και Γερμανία.

Η τοποθέτηση της εν λόγω εταιρείας στην Premia ήρθε ως αποτέλεσμα της συνεργασίας που προϋπήρχε με τον έτερο στρατηγικό επενδυτή και μεγαλομέτοχο της ελληνικής εταιρείας, την επίσης σου-

ηδική Sterner Stenhus του Ηλία Γεωργιάδη. Οι δύο εταιρείες έχουν πραγματοποιήσει σειρά κοινών επενδύσεων στη σουηδική αγορά και πλέον μεταφέρουν τη συνεργασία τους και στην Ελλάδα, μέσω της Premia. Ο όμιλος Balder ιδρύθηκε το 2005 από τον Ερικ Σέλιν, ο οποίος φιγουράρει στο νούμερο 752 της λίστας του Forbes για το 2021, με προσωπική περιουσία της τάξεως των 3,3 δισ. ευρώ (3,9 δισ. δολαρίων). Η εταιρεία του κ. Σέλιν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Στοκχόλμης και διαθέτει κεφαλαιοποίηση 11 δισ. ευρώ.

Εκτός από την αύξηση κεφαλαίου, η Premia Properties προετοιμάζεται και για την έκδοση ομολόγου, μέσω του οποίου θα χρηματοδοτήσει το μελλοντικό της επενδυτικό πρόγραμμα. Συγκεκριμένα,

σχεδιάζεται η άντληση ενός ποσού της τάξεως των 100 εκατ. ευρώ, το οποίο ασφαλώς θα επιτρέπει στην εταιρεία να ενισχύσει κι άλλο την αξία του χαρτοφυλακίου της με νέες προσθήκες, οι οποίες ήδη βρίσκονται στο στάδιο του σχεδιασμού και των σχετικών συζητήσεων. Κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών, στόχος είναι η αξία των ακινήτων της Premia να αυξηθεί από τα 170 εκατ. ευρώ που είναι σήμερα σε 300 εκατ. ευρώ μέχρι τις αρχές του 2022. Παράλληλα, δεν αποκλείεται και η μετατροπή της εταιρείας σε ΑΕΕΑΠ, αν και επί του παρόντος δεν έχει ληφθεί κάποια σχετική απόφαση. Μέχρι το 2025 στρατηγικός στόχος της διοίκησης είναι η αξία του χαρτοφυλακίου ακινήτων της εταιρείας να αγγίξει το 1 δισ. ευρώ.

N. Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Ζωοτροφές από έντομα αναπτύσσει startup

Η Better Origin συμπίεσε ένα εργοστάσιο επεξεργασίας αποβλήτων σε κοντέινερ και λύνει τα χέρια των αγροτών

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Τι σχέση μπορεί να έχουν τα απόβλητα τροφίμων από τα σουπερ μάρκετ, τα κοτόπουλα και οι προνυμφες εντόμων; Με μια πρώτη ανάγνωση καμία... Εξετάζοντας όμως πιο προσεκτικά τα τεχνολογικά ευρήματα της νεοφυούς εταιρείας Better Origin, μπορεί κανείς να αντιληφθεί ότι τελικά μεταξύ των τριών μάλλον υπάρχει ένας συνδετικός κρίκος. Και αυτός δεν είναι άλλος από την ανακύκλωση της τροφής. «Η τεχνολογία μας μιμείται τη φύση. Στη φύση η έννοια του αποβλήτου δεν υφίσταται. Όταν κάτι αποσυντίθεται, είτε το έδαφος το απορροφά είτε τα σκουπίδια το τρώνε, μετατρέποντάς το σε προϊόν και λίπας. Υστερα, ένα ζώο, για παράδειγμα, ένα κοτόπουλο, θα φάει το σκουπίδι. Οπότε η έννοια του food waste, δηλαδή της σπατάλης τροφίμων, δεν υπάρχει, εν αντιθέσει με την κοινωνία στην οποία ζούμε, όπου περίπου το 1/3 των τροφίμων που παράγονται παγκοσμίως κάθε χρόνο πετιέται», επισημαίνει ο Φώτης Φωτιάδης, ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Better Origin με έδρα το Κέιμπριτζ της Αγγλίας. «Έχοντας εμπνευστεί από τη φύση, εγώ μαζί με τον συνιδρυτή Μιχα Πίπιν από τη Σλοβενία μετατρέπουμε τα απόβλητα φρούτων και λαχανικών σε ζωοτροφή υψηλής ποιότητας για κοτόπουλα. Αυτό επιτυγχάνεται

μέσω των σκουλικιών, που ονομάζονται black soldier fly, τα οποία μεγαλώνουν 5.000 φορές την αρχική τους μάζα, καταναλώνοντας τα απόβλητα. Πρόκειται για το αποτέλεσμα μιας έρευνας τεσσάρων ετών που ξεκίνησε από το Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ», εξηγεί ο ίδιος. Πρόσφατα, έκθεση της United Nations Environment Programme δίνει μια εικόνα της κατάστασης που επικρατεί παγκοσμίως, αναφέροντας πως το 2019 η παγκόσμια σπατάλη τροφίμων εκτιμάται γύρω στους 931 εκατομμύρια τόνους, εκ των οποίων το 61% προήλθε από τα νοικοκυριά, 26% από την εστίαση και 13% από τη λιανική.

Το προϊόν της εταιρείας, εντός του οποίου πραγματοποιείται η παραπάνω διαδικασία, είναι το X1. Πρόκειται για το πρώτο μίνι εργοστάσιο στον κόσμο που μετατρέπει τα τοπικά απόβλητα τροφίμων σε ζωοτροφές για κοτόπουλα, μέσα από μια αυτοματοποιημένη διαδικασία που απαλλάσσει τον αγρότη από οποιαδήποτε εργασία. «Πρόκειται για ένα εργοστάσιο που έχει συμπεριστεί μέσα σε ένα κοντέινερ. Μέσα σε αυτό βάζουμε μηχανήματα που υπάρχουν σε ένα εργοστάσιο παραγωγής (δοχείο ανάμειξης, αντλίες, βαλβίδες, πίνακας ελέγχου κ.ά.), τα συναρμολογούμε και έπειτα χρησιμοποιούμε το λογισμικό μας για την εκτροφή των εντόμων. Η τεχνολογία μας,

Η διαδικασία παραγωγής ζωοτροφής με το κοντέινερ X1 γίνεται με τρόπο αυτοματοποιημένο. Σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας συμβουλευτικής εταιρείας στο Λονδίνο, ένα κοντέινερ X1 μπορεί να περιορίσει τις εκπομπές 565 τόνων διοξειδίου του άνθρακα τον χρόνο.

δηλαδή οι αλγόριθμοι που έχουμε αναπτύξει, λαμβάνει αποφάσεις για την ποσότητα των αποβλήτων που θα καταναλωθούν από τα έντομα, εάν αυτά είναι υγιή, πότε θεωρούνται έτοιμα ώστε να οδηγήσουν στην παραγωγή του τελικού προϊόντος κ.ά.», αναφέρει ο ίδιος, εξηγώντας πως «το μόνο που κάνει ο αγρότης είναι να παραλάβει τα απορρίμματα που μπαίνουν μέσα στο σύστημα. Έπειτα η διαδικασία παραγωγής ζωοτροφής γίνεται

με τρόπο αυτοματοποιημένο. Δηλαδή τα απόβλητα αλέθονται, μπαίνουν σε ένα δοχείο όπου πολτοποιούνται και έπειτα ο πολτός αυτός μεταφέρεται μέσα από σωλήνες σε δίσκους με έντομα, τα οποία ταίζονται δύο φορές την ημέρα. Υστερα ο αγρότης μπορεί να μαζέψει τη ζωοτροφή και να ταΐσει τα κοτόπουλά του».

Η Better Origin έχει ήδη εγκαταστήσει το σύστημά της σε πέντε φάρμες του Ηνωμένου Βασιλείου, εκ των οποίων κά-

ποιες ανήκουν σε μεγάλα σουπερ μάρκετ, ενώ άλλες σε μικρότερους αγρότες. «Σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας συμβουλευτικής εταιρείας στο Λονδίνο, ένα κοντέινερ X1 μπορεί να περιορίσει τις εκπομπές 565 τόνων διοξειδίου του άνθρακα τον χρόνο, ποσότητα που αντιστοιχεί με την απόσυρση περίπου 122 οχημάτων από τους δρόμους. Επίσης, η έρευνά μας δείχνει μια αύξηση της τάξεως του 4,5% στην ποσότητα των αυγών που γεννούν τα κοτόπουλα», επισημαίνει. Το αποκεντρωμένο μοντέλο της εταιρείας επιχειρεί να προσφέρει μια βιώσιμη λύση για τη διασφάλιση της επισιτισίας, την αυτάρκεια αλλά και την αυτονομία σε τοπικό επίπεδο. Αυτό γιατί εκτιμάται πως το 33% της καλλιεργησιμής γης στον πλανήτη χρησιμοποιείται για την παραγωγή ζωοτροφών. Οπότε τα έντομα είναι μια νέα εναλλακτική λύση, που προσφέρει φυσικές ζωοτροφές για εκτρεφόμενα ζώα όπως τα πτηνά και τα ψάρια. Ο κ. Φωτιάδης σπεύδει να τονίσει πως το τελικό προϊόν είναι το αγρόκτημα και όχι η ζωοτροφή. «Εμείς προσφέρουμε στους πελάτες μας το σύστημα μέσα από μια μινιαία συνδρομή, που κοστίζει κατά μέσον όρο 2.200 λίρες τον μήνα (farming as a service)», ωστόσο επισημαίνει πως ίσως στο μέλλον η εταιρεία θα μπορούσε, σε συνεργασία με ένα σουπερ μάρκετ, να λανσάρει στα ράφια ζωοτροφές με το δικό της brand.

Στην Ελλάδα η συναρμολόγηση

Ενδιαφέρον στοιχείο είναι πως η συναρμολόγηση των κοντέινερ πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα σε συνεργασία με κατασκευαστές στην Κρήτη. «Μετά τη συναρμολόγηση του κοντέινερ, η ομάδα μας πάει, τα επιβλέπει και ύστερα τα στέλνουμε στην Αγγλία. Γι' αυτό και από του χρόνου θα προλάβουμε κόσμο στην Ελλάδα για να κάνει αυτή τη δουλειά». Στα σχέδια της ομάδας δεν είναι μόνο η παραγωγή ζωοτροφής για κοτόπουλα, αφού εξετάζει το ενδεχόμενο παραγωγής τροφής για χοίρους και ψάρια, έπειτα για κατοικίδια, καταλήγοντας στον άνθρωπο. «Προς το παρόν το σύστημά μας έχει εγκατασταθεί σε 5 φάρμες στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ κοπιάζουμε και άλλες χώρες όπως η Γαλλία, η Ολλανδία ή και η Γερμανία, ενώ η Ελλάδα, εάν και δεν αποτελεί προτεραιότητα σε αυτή τη φάση, είναι και αυτή στα σχέδιά μας». Η εταιρεία έχει αντλήσει συνολικά 7 εκατ. λίρες, ενώ το ελληνικό fund Metavallon VC συμμετείχε στον τελευταίο γύρο χρηματοδότησης ύψους 3 εκατ. δολαρίων, που πραγματοποιήσε η εταιρεία τον Φεβρουάριο του 2021. Μάλιστα, το επόμενο δίμηνο σχεδιάζει να αντλήσει και άλλα κεφάλαια σε γύρο χρηματοδότησης Series A.

The
Economist

EVENTS

#EconCyprusSummit

hazlis & rivas
The Economist Events for Greece,
Cyprus, Malta and southeast Europe

17TH CYPRUS SUMMIT

Working towards a secure environment for sustainable recovery

November 15th-16th 2021 • Hilton Nicosia, Cyprus

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nikos Anastasiades
President
Republic of Cyprus

John Sarbanes
Member of the U.S.
House of Representatives
Member, House Committee on
Energy and Commerce
(via connection)

Amos Hochstein
Senior advisor for energy security
US Department of State

Lord Jonathan Hill
Former commissioner
for financial stability,
financial services
and capital markets union
Former leader, House of Lords

Constantinos Petrides
Minister of finance
Republic of Cyprus

Nikos Christodoulides
Minister of foreign affairs
Republic of Cyprus

Natasa Pilides
Minister of energy,
commerce and industry
Republic of Cyprus

Nikos Chardalias
Deputy minister
Ministry of National Defence
Greece

Klaus Regling
Managing director
European Stability Mechanism

Evgenios Evgeniou
CEO
PwC Cyprus

Dimokritos Zervakis
Chief of defence
Ministry of Defence
Republic of Cyprus

Paolo Scaroni
Deputy chairman, Rothschild Group
President, A.C. Milan
Former chief executive officer, ENI

John Ardill
Vice-president, exploration &
new ventures frontier
ExxonMobil

Michael Charalambides
CEO and managing director
EcommBX

Maria Teresa Fabregas Fernandez
Director, Task Force RECOVER
European Commission

Hilton Nicosia (physical presence as per covid-19 health protocols)
All speakers and participants attending in person should be fully vaccinated or have proof
that they have tested positive with covid-19 during the last six (6) months.

www.hazliseconomist.com (livestreaming) | 17thcyprussummit.economist.com

The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe
 @Economist_SEUR

The Economist SE Europe Events
 The Economist SE Europe Events

In collaboration with:

Premium gold sponsor:

pwc

Premium energy sponsor:

ExxonMobil

IT sponsor:
 POBUCA

Gold sponsor:

ecommBX
E-commerce solutions

Logistics supplier:
 DHL

Silver sponsor:

European
University Cyprus

Contributors:
 NESPRESSO

Bronze sponsor:

**the human
energy company**

Proclium

Communication sponsor:

KATHIMERINI

Supported by:
 CYPRUS
CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY

Supporters:
 AON

Airline carrier:

AEGEAN

ARTECNIC

Ανοδος στο Χρηματιστήριο παρά τη διεθνή επιφυλακτικότητα

Ο Γενικός Δείκτης ενισχύθηκε κατά 0,74%, κλείνοντας στις 890,61 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αν και η χθεσινή συνεδρίαση ξεκίνησε με ήπιες απώλειες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ακολουθώντας τη γενικότερη επιφυλακτική στάση που κυριάρχησε στις ευρωπαϊκές αγορές, ο Γενικός Δείκτης «γύρισε» στα θετικά στο τελευταίο δίωρο μετά και τον περιορισμό των πιέσεων στο εξωτερικό, βρίσκοντας σημαντικά στηρίγματα από τα blue chips ειδικά στο φίνις. Ο τζίρος ωστόσο παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, αντανακλώντας τη στάση αναμονής και την αποστροφή στο ρίσκο που τηρούν τα διεθνή χαρτοφυλάκια, παρά τη σημαντική ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεων του ΔΝΤ για την ελληνική οικονομία, τοποθετώντας τη φετινή ανάπτυξη στο 6,5%.

Η ενεργειακή κρίση, ο απειλητικός πληθωρισμός, οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι και η παρατεινόμενη πανδημία επιτείνουν τις

Ο τζίρος παρέμεινε χαμηλά, στα 51,31 εκατ. ευρώ, αντανακλώντας τη στάση αναμονής των επενδυτών.

αναταράξεις αλλά και τη μεταβλητότητα στις αγορές, σημειώνουν εγχώριοι αναλυτές, με αποτέλεσμα η επενδυτική διάθεση να παραμένει υποτονική στο Χ.Α. και το σενάριο προσέγγισης των 900 μονάδων να καθυστερεί. Όλα αυτά τα «ανοιχτά» μέτωπα ενδεχομένως να επιβραδύνουν την οικονομική ανάπτυξη και τα εταιρικά κέρδη σε μια σειρά διαφορετικών κλάδων το επόμενο διάστημα, κάτι που «ευνοεί» την τάση συσώρευσης στην ελληνική αγορά αλλά και τις επλεκτικές τοποθετήσεις, μια στρατηγική που κυριαρχεί άλλωστε εδώ και αρκετούς μήνες.

Σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της συνεδρίσας, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με άνοδο 0,74% στις 890,61 μονάδες, ενώ ο τζίρος

Η ενεργειακή κρίση, ο απειλητικός πληθωρισμός, οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι και η παρατεινόμενη πανδημία επιτείνουν τις αναταράξεις αλλά και τη μεταβλητότητα στις αγορές, σημειώνουν εγχώριοι αναλυτές.

διαμορφώθηκε στα 51,31 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης κατέγραψε κέρδη 0,75% στις 2.155,16 μονάδες, ενώ με οριακή άνοδο 0,07% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 1.419,25 μονάδες.

Από τα μη τραπεζικά blue chips αδιαμφισβήτητος πρωταγωνιστής ήταν ο τίτλος της Ελλάκτωρ, ο οποίος σημείωσε ράλι 16,54% στις τελικές δημοπρασίες, ενώ στο +4,20% έκλεισε η Coca-Cola και ακολούθησε στο +2,26% ο ΟΛΠ. Στον αντίποδα, έξι τίτλοι έκλεισαν με απώλειες, οι οποίες ωστόσο κινήθηκαν κάτω από το 1%.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άνοδο 0,27% στις 562,49 μονάδες, με την Alpha Bank να κλείνει στο -0,63% και την Τράπεζα

Πειραιώς στο -0,07%, ενώ με κέρδη έκλεισαν Eurobank και Εθνική Τράπεζα, στο +1,37% και στο +0,31% αντίστοιχα.

Οι διεθνείς αγορές φοβούνται ότι ο πληθωρισμός κόστους θα παραμείνει και πέραν του χειμώνα και θα βλάψει την παραγωγική διαδικασία, με συνέπεια τη συρρίκνωση της κερδοφορίας των εταιρειών.

Ως αποτέλεσμα, οι δείκτες υπόκεινται σε υψηλές διακυμάνσεις, με την πлагιοκαθοδική τάση να είναι το επικρατέστερο σενάριο, μέχρις ότου ξεπεραστούν οι σημαντικές συνθήκες τέλειας καταγίδας, όπως επισημαίνει ο διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακή». Έτσι, το ελληνικό χρηματιστήριο συγχρονίζεται με τις διεθνείς εξελίξεις με την επιφυλακτι-

κότητα να κορυφώνεται, οδηγώντας τις συναλλαγές στο ναδίρ. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επιθετικές ρευστοποιήσεις, η αποχή των αγοραστών οδήγησε σε μικρή έστω υποχώρηση του Γενικού Δείκτη από το φλερτ με τις 900 μονάδες, το οποίο είδαμε στο τέλος της προηγούμενης εβδομάδας.

Την ίδια ώρα, το αφήγημα του Χ.Α. παραμένει ελκυστικό, σημειώνει ο κ. Τζάνας, με τον όμιλο της Intracom να ολοκληρώνει τη μεταβίβαση της Intrasoft (κλάδος πληροφορικής) με τιμημα-έκπληξη στη δανική NetCompany και το CVC να δηλώνει ότι επιθυμεί να είναι μέτοχος της ΔΕΗ κατέχοντας το 10% μετά την ολοκλήρωση της ΑΜΚ.

Εντονη νευρικότητα στις ευρωπαϊκές αγορές

Επανάλθε χθες η απαισιοδοξία στις ευρωπαϊκές αγορές εν μέσω ανη-

συχίας για την ανοδική πορεία του πληθωρισμού και ειδικότερα για τις υψηλές τιμές των εμπορευμάτων. Ο συνδυασμός αρνητικών παραγόντων εκτιμάται πως μπορεί να ανακόψει την αύξηση των κερδών των επιχειρήσεων που πρόκειται να ανακοινώσουν αποτελέσματα εντός των ημερών.

Έτσι οι μετοχές των εταιρειών ορυχείων έχασαν μέρος των κερδών που είχαν καταγράψει στη συνεδρίαση της Δευτέρας, ενώ οι κλάδοι των αυτοκινητοβιομηχανιών και των ταξιδιωτικών εταιρειών υποχώρησαν κατά 0,5%.

Μιλώντας στο Reuters ο Ρους Μουλντ, υπεύθυνος επενδύσεων στην Aj Bell, τόνισε πως «η ενεργειακή κρίση δεν φαίνεται να κοπάζει και αυτό συνεπάγεται μεγάλες πιέσεις για τις επιχειρήσεις και για τους καταναλωτές μείωση των χρημάτων στις τσέπες τους». Το κλίμα επιβραδύνει οι διαθέσεις των κεντρικών τραπεζών να μειώσουν ή και να ανακαλέσουν στη στήριξη που έχουν προσφέρει στις οικονομίες τους, αλλά και η προς τα κάτω αναθεώρηση του ΔΝΤ για την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας.

Τη δυσοίωνα εικόνα ολοκληρώνει, άλλωστε, η είδηση ότι ο κινεζικός κολοσσός Evergrande δεν αποπλήρωσε τα ομόλογα που έληγαν χθες, ούσα η τρίτη κατά σειρά στάση πληρωμών που κατέγραψε μέσα στις τελευταίες τρεις

εβδομάδες. Έτσι ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro stoxx 600 έκλεισε με υποχώρηση 0,1%, σε επίπεδα κατά περίπου 4% κάτω από τα υψηλά επίπεδα του Αυγούστου. Ο εν λόγω δείκτης κατέγραψε, άλλωστε, συνολικές απώλειες 3,4% στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου, αλλά εξακολουθεί να σημειώνει συνολικά κέρδη 14% από τις αρχές του έτους.

Το αρνητικό κλίμα οδήγησε, πάντως, σε υποχώρηση 0,23% τον δείκτη FTSE 100 του Λονδίνου ενώ τόσο ο Xetra DAX της Φρανκφούρ-

Ισχυρός προβληματισμός για τις συνέπειες της ενεργειακής κρίσης στα οικονομικά μεγέθη των επιχειρήσεων.

της όσο και ο CAC 40 του Παρισιού έκλεισαν με απώλειες 0,34%. Είχε προηγηθεί η δημοσιοποίηση του δείκτη οικονομικού αισθήματος του γερμανικού ινστιτούτου ZEW, που διολίσθησε για πέμπτο συναπτό μήνα.

Ο εν λόγω δείκτης προστίθεται, έτσι, σε σειρά δεικτών που προδίδουν πως τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα υπονομεύουν την ανάκαμψη της γερμανικής οικονομίας.

REUTERS, BLOOMBERG

Η νέα αθέτηση πληρωμών από την κινεζική Evergrande ενέτεινε τις ανησυχίες.

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη					Tokyo/Τόκιο					Paris/Παρίσι				
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	(Σε δολάρια)	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεςινό	(Σε γιέν)	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεςινό	(Σε ευρώ)	Μετ.%	
3M COMPANY	176.03	-0.1418			AIJINOMOTO	3303	-1.23			ACCOR	30.89	-1.84		
ALCOA CORP	47.91	1.3111			ASAHI GROUP HL	5453	-2.59			AIR LIQUIDE	138.34	-0.01		
ALLEGHANY CRP	648.99	0.7748			ASTELLAS PHARM	1953.5	-0.2			ALSTOM	30.55	-0.65		
ALTRIA GROUP	47.315	1.2952			BRIDGESTONE CO	5326	1.02			AXA	24.04	-0.78		
AMAZON COM	3256.29	0.3077			CANON INC	2742.5	-0.63			BNP PARIBAS	57.19	-0.24		
AMER EXPRESS C	175.17	0.9858			CASIO COMPUTER	1621	-2.29			BOUYGUES	34.31	-1.61		
AMER INTL GROU	57.55	-0.5873			CITIZEN WATCH	503	1			CARGEMINI	175.60	0.26		
AMGEN	200.8	-2.8544			CREDIT SAISON	1505	-0.92			CARREFOUR	15.36	-1.32		
APPLE INC	142.085	-0.5077			DAIWA SEC GROU	670.8	0.24			CASINO GUICHAR	21.66	-1.77		
BANK OF AMERIC	43.6	-0.4111			SUBARU	2178.5	1.11			CREDIT AGRICOL	12.64	-1.31		
BAXTER INTL IN	78.78	-0.1774			SAP SE	116.94	-0.2			DANONE	56.51	-0.21		
BOEING CO	225.425	-0.2375			FUJIFILM HOLDI	8919	-0.91			DASSAULT SYSTE	43.77	0.21		
BRISTOL MYERS	57.04	-0.6618			FUJITSU LTD	19775	-1.03			EDF	12.42	2.81		
CAMPBELL SOUP	41.605	-0.6329			HINO MOTORS	1110	-1.25			L'OREAL	355.40	-0.1		
CATERPILLAR IN	190.525	-1.2261			HIRA	2801	0.07			L.V.M.H.	633.90	0.35		
CIGNA CORP	203.095	-0.4095			HONDA MOTOR	3440	0.2			MICHELIN	131.20	0.19		
CHEVRON	107.046	0.308			ISUZU MOTORS	1560	1.43			MINORICARD	19.775	-0.03		
CISCO SYSTEMS	54.22	-1.2926			KAWASAKI HVY I	2583	2.79			PERKINS	634.80	0.06		
CITIGROUP	70.695	-1.3742			KEIO	5580	-1.24			PUBLICIS GROUP	56.70	-0.7		
CERVECIERAS	16.5	0.1214			KOBE STEEL	669	0.75			RENAULT	32.78	0.82		
COLGA-COLA CO	54.355	0.2305			KONICA MINOLTA	619	0.32			SAINT-GOBAIN	59.64	-0.63		
COCOA PALMOL	75.585	-0.2836			GALAPAGOS	42.945	-1.14			SANOFI	83.51	-1.41		
DANAOS CORP	74.2914	4.7538			HEINEKEN	89.9	-0.2			SCHNEIDER ELEC	139.22	0.36		
DIANA SHIPPING	5.41	-1.8149			ING GROEP	12.728	-0.34			SOCIETE GENERA	28.29	-0.18		
DOW INC	57.805	-0.7299			ISUZU MOTOR	1560	1.43			SODEXO	78.84	1.89		
DUPONT DE NMOU	69.52	-0.344			KONINKSHI COR	3703	2.32			TEFI	8.33	-0.54		
ENTERGY CP	103.05	0.3603			KONINKSHI ELE	1527	0.03			THALES	83.64	-1.6		
EXXON MOBIL	61.4138	-0.2375			MITSUBISHI MOTO	332	3.11			VEOLIA ENVIRON	26.72	1.06		
FEDEX CORP	221.08	0.5732			MITSUBISHI ELE	332	3.11							
FORD MOTOR CO	15.625	3.5454			NEC CORPORATIO	6040	-0.49							
INTL BUS MACHI	140.72	-1.2006			NIKON HLDG	2204	-1.17							
GENERAL DYNAMI	204.345	0.7221			NIKON CORP	1244	0.08							
GENERAL ELEC C	102.2558	-1.7527			NIPPON SUISAN	5453	-1.27							
GOLDM SACHS GR	387.28	0.5295			NISSAN MOTOR C	578.2	2.45							
HALLIBURTON CO	24.675	-0.0203			NOMURA HOLDING	555.3	-0.31							
HARTFORD FINL	72.18	-0.5922			ROYAL DUTCH SH	20.5	-0.27							
HP INC	26.565	-0.4082			UNIBAIL RODAM	63.1	-0.41							
HOME DEPOT INC	338.345	0.408			VOPAK	35.4	0.57							
INTEL CORP	52.3	-2.1332			WOLTERS KLUWER	89.76	0.49							
JOHNSON JOHNSO	157.81	-1.5226												
JPMORGAN CHASE	165.85	-0.4741												
LAZARD	48.83	0												
MCDONALD'S COR	245.02	-0.6327												
MERCK & CO	79.415	-0.6443												
MICROSOFT CP	293.75	-0.1631												
3M COMPANY	176.03	-0.1418												
MORGAN STANLEY	98.065	0.7966												
NIKE INC CL B	153.04	1.8366												
NORFOLK SOUTHE	261.76	-1.0135												
PFIZER INC	41.79	-0.6419												
PROCTER & GAMB	142.17	-0.1054												
ROCKWELL AUTOM	297.65	-0.3482												
SCHLUMBERGER L	33.19	2.2489												
SOUTHERN	62.165	0.3957												
STEALTHGAS	2.6601	-2.9161												
TSAKOS ENERGY	9.79	-6.4947												
UNISYS CORP	26.03	1.0874												
UNITEDHEALTH G	405.63	0.158												
US BANCORP	61.715	-0.2183												
VERIZON COMMS	51.215	-1.8494												

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

TIMES ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ		TIMES SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1555	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5660
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	131,06	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,3977
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4395
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	25,376	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,4522
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4408	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,9915
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,84755	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16396,85
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΤΑΡΙΑΣ	359,91	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,7275
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,5805	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	87,2720
ΛΕΙ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9499	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1383,40
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,1078	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	24,0232
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0729	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,8132
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	150,00	ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΕΑΣ ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,6591
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	9,8608	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	58,711
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5155	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,5664
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ	83,0176	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,501
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	10,4044	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	17,2650
ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ			
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2021			
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ		1,1729	
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ		0,8600	
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ		7,4361	
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ		10,1758	
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ			
ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)			
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	345,93	417,09	
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	345,93	417,09	
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	345,93	413,28	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	890,61	884,05	6,56	0,74%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.155,16	2.139,09	16,07	0,75%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.398,11	5.441,84	-43,73	-0,80%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.038,14	3.011,59	26,55	0,88%
ATHEX SELECT PLUS	3.378,25	3.328,11	50,14	1,51%
ATHEX SELECT	4.476,19	4.504,43	-28,24	-0,63%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	425,73	424,58	1,15	0,27%
FTSE/Χ.Α MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.320,33	4.354,04	-33,71	-0,77%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.419,25	1.418,22	1,03	0,07%
FTSE/Χ.Α ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.436,75	2.433,32	3,43	0,14%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	533,78	528,21	5,57	1,05%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.522,14	1.510,94	11,20	0,74%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	562,49	560,97	1,52	0,27%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.172,50	5.177,41	-4,91	-0,09%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	733,53	733,32	0,21	0,03%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.695,32	3.660,19	35,13	0,96%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	50,54	50,34	0,20	0,40%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.860,85	7.906,41	-45,56	-0,58%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.964,81	10.527,98	436,83	4,15%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.339,52	7.372,65	-33,13	-0,45%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.189,91	3.094,91	95,00	3,07%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.495,27	3.507,73	-12,46	-0,36%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.110,38	2.109,68	0,70	0,03%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.795,14	1.805,75	-10,61	-0,59%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.464,69	4.467,71	-3,02	-0,07%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.823,40	4.796,27	27,13	0,57%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	17.207.875,90
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	8.491.245,21
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	4.663.345,15
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.129.028,18
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.721.272,16
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.534.355,64
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.732.894,63
ΔΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.043.271,37
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	986.583,53
ΑΝΑΦΥΚΤΙΚΑ	980.250,88
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	846.749,36
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	615.141,66
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	559.098,77
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	443.096,86
ΥΔΡΕΥΣΗ	430.182,14
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	416.612,73
ΕΞΕΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	394.603,77
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	379.222,48
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	315.850,97
ΚΑΘΕΤΟΙ, ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	299.633,26
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	257.164,95
ΧΑΛΥΒΑΣ	238.810,68
ΤΡΟΦΙΜΑ	228.659,29
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	147.375,08
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	87.332,65
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	77.442,84
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	68.509,78

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	1,550	16,54%	ΣΙΔΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,740	-5,52%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	29,300	4,20%	REDS (ΚΟ)	2,430	-4,33%
INTRAKAT (ΚΟ)	2,200	3,29%	EPSILON NET (ΚΟ)	16,450	-3,24%
UNIBIOS (ΚΟ)	0,602	2,38%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	1,415	-2,41%
ΟΛΠ (ΚΟ)	19,000	2,26%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,770	-1,66%
ΚΕΚΡΩ (ΚΟ)	2,380	2,15%	CEENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	2,550	-1,54%
ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,320	1,75%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	2,110	-1,40%
ΦΙΕΡΑΤΕ (ΚΟ)	0,588	1,73%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	1,875	-1,32%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,515	1,41%	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	4,740	-1,25%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,857	1,37%	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦ/Λ (ΚΟ)	2,960	-1,00%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25			
		Κλείσιμο	Μετ.%
BIO	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,50	-0,99
TITC	(ΤΙΤΑΝ)	14,90	1,22
EEE	(COCA COLA HBC)	29,30	4,20
OTE	(ΟΤΕ)	15,895	-0,03
ΑΡΑΙΓ	(ΑΕΓΕΑΝ ΑΙΡΛΙΝΕΣ)	5,20	0,58
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΠΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	11,30	0,18
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,515	1,41
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	8,95	0,56
ΕΛΜΑΚΤΩΡ	(ΕΛΜΑΚΤΩΡ)	1,55	16,54
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,51	0,96
ΜΕΤΑ	(ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΕΙΕΣ)	14,99	1,01

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	10.007.501,57	ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	0,73%
ΟΤΕ (ΚΟ)	8.491.245,21	UNIBIOS (ΚΟ)	0,59%
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	3.908.414,01	ΦΙΕΡΑΤΕΣ (ΚΟ)	0,51%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	3.766.603,30	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,51%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.035.034,40	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,43%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2.495.526,43	ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,39%
ΔΕΗ (ΚΟ)	1.964.217,97	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,35%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	1.927.140,71	ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	0,33%
JUMBO (ΚΟ)	1.732.894,63	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΠΟ)	0,27%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	1.043.271,37	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,25%

ΑΡΧΗ	(BANK DEVELOPMENT)	7,95	0,25
ΕΛΧΑ	(ΕΛΛΗΝΟΧΑΛΚΟΣ)	1,87	0,21
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,105	-0,63
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	13,95	-0,57
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	2,56	0,31
ΠΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,414	-0,07
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	0,8566	1,37
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,06	-0,16
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7,61	-0,39
ΕΧΑΕ	(ΕΛΛ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ)	3,65	0
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,40	0
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	14,22	-0,42
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	8,8	0,92
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	19,00	2,26

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	489	3.515	5.840
FTSE/X.A. Τράπεζες	0	0	7
FTSE/X.A. Large Cap	489	3.515	5.833
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	852	7.727	251.364
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	10	27	7.315
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	76	2.614	50.841
ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	90
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	30	61	240
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	44	465	12.146
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	77	810	9.061
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	64	809	32.084
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	2	2	815
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1	5	3.034
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	17	44	8.288
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	3	17	1.581
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	36	151	2.488
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	94	329	6.465
JUMBO (ΚΟ)	52	108	1.333
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	10	54	5.396
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	1	1	22.454
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	4	5	2.906
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	33	87	6.574
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	95	1.096	27.126
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2	8	1.134
ΟΤΕ (ΚΟ)	6	22	1.117
ΟΛΠ (ΚΟ)	8	20	421
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	43	377	22.808
ΔΕΗ (ΚΟ)	112	523	15.064
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	5	23	1.893
TITAN CEMENT (ΚΑ)	13	30	1.069
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	14	39	7.621
Δικαιώματα σε Δείκτες	8	93	1.508
FTSE/X.A. Large Cap	8	93	1.508
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	1.929
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	455
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	120
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	116
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	1.238
Συνολική Δραστηριότητα	1.349	11.335	260.641

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 12 Οκτωβρίου 2021

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ. **	ΔΙΑΦ. *	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΕΙΣ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8300	0.8300	0.8300	0.8610	"21,960"	0.8200	0.8300	0.8300	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0100	1.0400	1.0280	0.2370	"35,714"	1.0300	1.0500	1.0250	0.00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.4000	0.4000	0.4000	0.6010	"26,690"	0.3920	0.4000	0.4000	1.52
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0110		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0680	0.0720	0.0693	-0.0180	"40,500"	0.0680	0.0725	0.0705	-6.00
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0920	0.1000		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.5900	1.5900	1.5900	0.0000	100	1.5600	1.5900	1.5900	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.5000	1.5500		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0590	0.0670		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0150	0.0180		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0380	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3300	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1160		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0695		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2100	0.2400		
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΤΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΤΡΟΥ "Η ΠΡΟΩΔΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ "						1.0400	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1190	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0145	0.0000		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0945	0.0945	0.0945	0.4500	"1,499"	0.0805	0.0945	0.0945	9.88
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0560		
ΛΟΕΣ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.6150	0.6900		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.7400	1.7500	1.7482	1.8010	"5,500"	1.7000	1.7600	1.7500	1.16
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD						0.1370	0.1380		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		

Βιομηχανία

NTIA	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
PONA	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΑ	ΔΑΣΙΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5150	0.5400	0.5173	-0.2880	"7,000"	0.1500	0.5400	0.5250	0.96
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1200	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΑ ΒΑΖΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ	2.6400	2.6400	2.6400	-0.1530	"7,500"	2.6200	2.6600	2.6400	0.00

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά

IOAN	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)				0.0060	0.0000	
KEO	KEO PLC				1.3500	1.4500	
MITΣ	MITZIΔHΣ ΔHMOMIA ETAIPEIA ATΔ				0.2200	0.2400	
MΠAE	BLUE ISLAND PLC				0.0000	0.8200	
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD				0.2800	0.3160	

Τεχνολογία

NETIN	NET INFO PLC							0.0000	1.2500		

Βασικά Υλικά

AOPA	LORDS UNITED PLASTICS PUBLIC LTD						0.0900	0.0930		

Ακίνητη Περιουσία

ΚΚΟΜ	Κ + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)					0.2300	0.2560		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0510	0.0520	0.0511	0.0100	"8,000"	0.0470	0.0520	1.96
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)					0.0000	0.3000		

Ενέργεια

AINA	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD							1.0400	1.0600		

ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

Χρηματοοικονομικά

ΑΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΕΣΕΠ	"D.A.P.P. Digital Access Pass PTE Investments Public Company Ltd (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΕΣΕΦ	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ)				0.0000	0.0145
ΙΣΕΠ	"ΙΣΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΠΡΟΠ	"Α.Ι. ΠΡΟΧΟΙΡΟΣ GROUP PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΤΑΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΕΣ (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0000
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"				0.0000	0.0000

Καταναλωτικά Προϊόντα

ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0325	
ΤΟΕΠ	"ΤΟΤΟΘΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, Σ)"				0.0000	0.0315	

Βιομηχανία

[illegible]

Ακίνητη Περιουσία

TOYA	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.1030		

ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

EAMH024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ουκλόγη)						0.0000	0.0000		
ETMA1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑΥ 1	65.0000	65.0000	65.0000	400.0000	379	62.0000	69.0000	65.0000	6.56
ETMA2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑΥ 2	66.0000	66.0000	66.0000	-400.0000	"1.000"	63.1000	68.0000	66.0000	-5.71
TRISTONE	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ουκλόγη)						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'

Ειδική κατηγορία διαπομπών: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όπου ενδεικνύεται στο υπόπνευνο ασφαρίδι λόγω μη πλήρους συμμόρφωσης με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγυήσεων προς τους επενδυτές. Αφορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες είναι: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της ευλοιοποίησης ή της χρηματοπαρακολούθησής της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να αναγγέλλουν στο Χρηματιστήριο μεταβολές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματοπιστωτικών Αξιών Κώδικα Νόμων ή (γ) ή οι οποίες επηρεάζονται ουσιαστικά διαπομπή στην δραστηριότητά τους ή (δ) οι οποίες είναι επικείμενα διαπομπή και επιλύονται στην αναγγελία τους από περιορισμό αναφοράς προς επενδυτές τους.

NBG Securities

Σαουδαραβική αντεπίθεση

Η εξαγορά της Νιούκαστλ, ο «συναγερμός» στην Αγγλία και τα ανθρώπινα δικαιώματα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ένα νέο ποδοσφαιρικό γίγαντα, στη βορειοανατολική πλευρά της Αγγλίας αυτή τη φορά, σκοπεύει να δημιουργήσει η Σαουδική Αραβία, μετά την αμφιλεγόμενη εξαγορά των μετοχών της Νιούκαστλ Γιουνάιτεντ από επενδυτικό όμιλο της βασιλικής οικογένειας του Ριάντ, που έχει προκαλέσει αναταράξεις στην Αγγλία, αλλά και ανακούφιση έως ανείπωτη ευφορία στους οπαδούς του συλλόγου.

Η κοινοπραξία με κύριο μέτοχο το Ταμείο Δημόσιων Επενδύσεων της Σ. Αραβίας, όπου ο διάδοχος του θρόνου Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν ελέγχει το 80%, πήρε το πράσινο φως από την Πρέμιερ Λιγκ για την εξαγορά των μετοχών από τον (μισοίτη για τους οπαδούς) Μάικ Ασλι έναντι ποσού άνω των 350 εκατ. ευρώ. Υπόσχεται νέες εγκαταστάσεις, επενδύσεις στην πόλη και το πρωτάθλημα Αγγλίας εντός 10 ετών, μέσω των πετροδολαρίων που θα έρθουν από τη Μέση Ανατολή. Όλα θα αλλάξουν στον σύλλογο που φέρει το παρατσούκλι «καρακάξες», με πληροφορίες να ονομάζουν ως πιθανό προπονητή, στη θέση του Στιβ Μπρους, τον Αντόνιο Κόντε.

Στερημένοι από τίτλους οι φίλοι της Νιούκαστλ (χωρίς μεγάλο τρόπαιο από το 1969) έβλεπαν με αγωνία να καθυστερεί η έγκριση της εξαγοράς από την Πρέμιερ Λιγκ, ενώ η ομάδα βρίσκεται στη ζώνη του υποβιβασμού. Πλέον ονειρεύονται τα μεγάλα που υπόσχεται η νέα ιδιοκτησία, που πάντως ζητάει «χρόνο και υπομονή».

Πρέπει εδώ να επισημανθεί ότι η Νιούκαστλ δεν είναι μια οποιαδήποτε επαρκιακή ομάδα. Εκπροσωπώντας μια πολύ μεγάλη περιφέρεια, που κάποτε είχε και τις Μίντλεσμπο και Σάντερλαντ στην Πρέμιερ Λιγκ, η Νιούκαστλ θεωρείται στην Αγγλία «η αγαπημένη δεύτερη ομάδα» των φιλάθλων, καθώς πολλοί τη συμπαθούν πέρα από τον δικό τους αγαπημένο σύλλογο, περίπου όπως συμβαίνει στην Ισπανία με την Αθλέτικ Μπιλμπάο.

Οι οπαδοί της ομάδας, που αποκαλούνται Τζόρντις λόγω της λαϊκής ονομασίας της περιοχής, ξεχωρίζουν από τους υπόλοιπους Αγγλους όχι τόσο στην κατανάλωση μπύρας (προτιμούν φανατικά την καφέ μπύρα του Νιούκαστλ) παρά για το

Μόλις οριστικοποιήθηκε η εξαγορά των «Magpies», ούτε λίγο ούτε πολύ 15.000 οπαδοί συνέρρευσαν το απόγευμα της Πέμπτης στο St James' Park για να πανηγυρίσουν την αλλαγή σελίδας.

Η Διεθνής Αμνηστία καταγγέλλει την προσπάθεια εξωραϊσμού του σαουδαραβικού καθεστώτος διά του ποδοσφαίρου.

Ξεχωριστό χρώμα που δίνουν στα γήπεδα, φέρνοντας σε όλη τη χώρα την ιδιαίτερη και μάλλον δυσνόητη προφορά τους όπου ταξιδεύουν ακολουθώντας πιστά την ομάδα τους.

Αυτοί ακριβώς οι οπαδοί βρίσκονται τα τελευταία 24ωρα σε έκταση: Μόλις

οριστικοποιήθηκε η εξαγορά των «Magpies», ούτε λίγο ούτε πολύ, 15.000 οπαδοί συνέρρευσαν αυθορμίστως το απόγευμα της Πέμπτης στο γήπεδο της ομάδας για να πανηγυρίσουν την αλλαγή σελίδας. «Σπουδαία για τον σύλλογο, σπουδαία για την περιοχή», χαρακτήριζαν την εξαγορά της ομάδας από το κονσόρτσιουμ οι οπαδοί, που ύστερα από χρόνια «απαλλασσόμαστε από τον Ασλί».

Δεν είναι πάντως όλοι ευχαριστιμένοι στην Αγγλία, και αυτό δεν αφορά τόσο τους οπαδούς αντιπαλών ομάδων, όσο τις οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, η Διεθνής Αμνηστία καταγγέλλει την προσπάθεια εξωραϊσμού του σαουδαραβικού καθεστώτος διά του

ποδοσφαίρου, τη στιγμή που εκκρεμούν καταγγελίες για τις πρακτικές του εντός συνόρων, αλλά και για την υπόθεση της δολοφονίας του δημοσιογράφου Τζαμάλ Κασόγκι στην Τουρκία.

Η Πρέμιερ Λιγκ δηλώνει ότι έλαβε εγγυήσεις πως η Νιούκαστλ δεν ανήκει στο σαουδαραβικό κράτος. Λίγοι πείθονται από αυτό. Κάποιοι –δεδομένως και της αγοράς της Μάντσεστερ Σίτι από το Άμπου Ντάμπι– αποκαλούν ήδη το αγγλικό πρωτάθλημα «αλ-Πρέμιερ Λιγκ». Η δε έγκριση της εξαγοράς της Νιούκαστλ από τις αγγλικές ρυθμιστικές αρχές συντρίβει κάθε επιχείρημα περί δήθεν αυστηρού ελέγχου κάθε ξένου ιδιοκτήτη αγγλικού συλλόγου. Το χρήμα μιλάει...

Αναψε φωτιές το γκολ του Εμπαπέ στον τελικό του Nations League

Αδίκασε την όμορφη διοργάνωση που έσπασε η UEFA, με το Final Four του Nations League στην Ιταλία, η οσμή σκανδάλου στον τελικό για τους ηττημένους Ισπανούς, καθώς το νικητήριο γκολ στον θρίαμβο της Γαλλίας με ανατροπή (2-1) ήρθε από θέση οφσάιντ. Η γκρίνια πείσσεψε και από βελγικής ακόμη πλευράς.

Η Γαλλία έκανε δεύτερη ανατροπή σε τέσσερις μέρες: Μετά το 0-2 που έγινε 3-2 επί του Βελγίου στον ημιτελικό, προχθές ανέτρεψε το προβάδισμα της Ισπανίας από το γκολ του Μικέλ Ογιαρθάμπαλ, και με τέρματα των Καρίμ Μπενζεμά και Κιλιάν Εμπαπέ κατέκτησε το πρώτο της Nations League.

Ωστόσο το γκολ του Εμπαπέ δεν επισκίασε μόνο το εξαιρετικά όμορφο τέρμα του Μπενζεμά, αλλά και συνολικά τον γαλλικό θρίαμβο. Ο άσος της Παρί ήταν οφσάιντ όταν έπαιρνε την μπάλα στο 80ό λεπτό για να σκοράρει. Κι όμως, το γκολ μέτρησε, καθώς όπως δήλωσε ο MVP των τελικών Σέρχιο Μπουσκέτς ότι του εξήγησε ο διαιτητής, η μπάλα φεύγοντας από τα πόδια του Τεό Ερναντέζ προς τον Εμπαπέ κόντραρε λίγο στο πόδι του Ερικ Γαρθία, βγάζοντας έτσι τον Γάλλο επιθετικό από θέση οφσάιντ.

«Οποιος έβγαλε τέτοιον κανόνα δεν πρέπει να έχει παίξει ποτέ το ποδόσφαιρο», δήλωσε ο Ογιαρθάμπαλ, ενώ ο ισπανικός Τύπος έκανε ανοικτά λόγο για σκάνδαλο: Η Marca έγραψε «το ποδόσφαιρο καταστράφηκε», και η Mundo Deportivo φωνάζει για «αδικία». Πιο ψύχραιμη η As, λέει ότι «κι αν δεν έχει τίτλο, η ομάδα αυτή έχει μέλλον», αναφερόμενη στο νεανικό συγκρότημα του Λουίς Ενρίκε.

Αυτά βεβαίως δεν απασχολούν καθόλου τους Γάλλους: «Άλλο ένα τρόπαιο στο σπίτι», γράφει η Equipe, ενώ «η όμορφη νίκη των Μπλε», είχε τίτλο η Parisien.

Η γηπεδούχος Ιταλία επικράτησε στον μικρό τελικό του Βελγίου με 2-1, σε άλλο ένα συναρπαστικό παιχνίδι. Ωστόσο ο Βέλγος τερματοφύλακας Τιμό Κουρτουά ξεσπάθωσε διαμαρτυρόμενος ότι «FIFA και UEFA έχουν μόνο

Η Γαλλία κατέκτησε το πρώτο της Nations League, όμως το γκολ του Εμπαπέ ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών.

Ο άσος της Παρί ήταν οφσάιντ όταν έπαιρνε την μπάλα στο 80ό λεπτό για να σκοράρει, κι όμως, το γκολ μέτρησε.

το χρήμα στο μυαλό τους», αναφερόμενος στον μικρό τελικό που δεν θεωρεί ότι έπρεπε να γίνει, ενώ είχε και το προτεινόμενο Μουντιάλ ανά διετία κατά νου: «Εμείς ποτέ θα ξεκουραζόμαστε;» ρώτησε.

Επειδή όμως και το χρήμα παίζει τον ρόλο του, το Βέλγιο λαμβάνει 7 εκατ. ευρώ για τον κόπο του, η Ιταλία 8 εκατ., η Ισπανία 9 εκατ. και η νικήτρια Γαλλία 14 εκατ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΛΩΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Πανίκος Κωνσταντίνου

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
17:00 - 19:00

Τράπεζα Κύπρου

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

THEMIS

REAL ESTATE

Μια σειρά από ευκαιρίες ζωής στο πλαίσιο των νέων σχεδίων του Υπουργείου Εσωτερικών

Η Themis Real Estate με γνώμονα το όραμά της να προσφέρει προσιτές ευκαιρίες αγοράς ακινήτων προς όλους, σε ολόκληρη την Κύπρο αξιοποιεί στην ολότητα τους τα δύο σχέδια αναζωογόνησης ακριτικών, ορεινών περιοχών και συγκεκριμένων περιοχών της υπαίθρου που εξαγγέλθηκαν προσφάτως από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Στο πλαίσιο αυτό η Themis Real Estate διαθέτει ευκαιρίες που περιλαμβάνουν κατοικίες υψηλών προδιαγραφών, οικόπεδα και χωράφια σε προνομιακές θέσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι και τα δύο εξαγγελθέντα σχέδια, με ημερομηνία έναρξης την 1η Μαρτίου 2021, προσφέρουν οικονομική ενίσχυση (το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται στο 50% της συνολικής δαπάνης για απόκτηση κατοικίας με κατώτατο όριο συνολικής δαπάνης τις 20.000 ευρώ) σε όσους προτίθενται να αγοράσουν ιδιόκτητη κατοικία για μόνιμη ι-διοκατοίκηση στις περιοχές που εμπίπτουν στα συγκεκριμένα σχέδια.

Σε ό,τι αφορά στο πρώτο σχέδιο σημειώνεται, ότι έχει ως στόχο την αναζωογόνηση ορεινών, ακριτικών και μειονεκτικών περιοχών. Οι κοινότητες που καθορίζονται ως ακριτικές, ορεινές, μειονεκτικές και επηρεάζονται από τις πρόνοιες του σχεδίου είναι 258 και η οικονομική ενίσχυση που προκύπτει από την αξιοποίησή του προς τους ενδιαφερόμενους αγοραστές ανέρχεται μέχρι και τις 55.000 ευρώ, στη βάση των κριτηρίων που έχουν καθοριστεί.

Το δεύτερο σχέδιο προνοεί για την παροχή οικονομικής ενίσχυσης προς απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας για μόνιμη ιδιοκατοίκηση στις περιοχές που θα εφαρμοστεί. Πιο αναλυτικά μονήρες

άτομο και οικογένεια μέχρι 3 άτομα (περιλαμβανομένης μονογονεϊκής οικογένειας) μπορεί να λάβει ενίσχυση μέχρι €15.000, οικογένεια 4 ατόμων και άνω (περιλαμβανομένης μονογονεϊκής οικογένειας) μπορεί να επωφεληθεί με ενίσχυση της τάξης των €20.000 και άτομα με αναπηρία μπορούν να διεκδικήσουν πρόσθετο ποσό που ανέρχεται στις €10.000. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει συνολικά 128 κοινότητες/περιοχές, οι οποίες δεν καλύπτονται από το Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών, Ακριτικών και Μειονεκτικών Περιοχών, έτσι ώστε η στεγαστική πολιτική του Κράτους να καλύπτει το σύνολο των κοινοτήτων και περιοχών της υπαίθρου.

Την προσπάθεια αυτή της πολιτείας για αναζωογόνηση των ορεινών, ακριτικών και μειονεκτικών περιοχών, αλλά και ευρύτερα των κοινοτήτων της υπαίθρου, με στόχο τη μείωση της αστυφιλίας και την παροχή ιδιωτικής στέγης προς όλους, έρχεται να ενισχύσει η Themis Real Estate, με την ευρεία γκάμα των ακινήτων που διαθέτει και την αποδεδειγμένη εμπειρία των καταρτισμένων στελεχών της.

Το κύρος και η αξιοπιστία της Themis Real Estate προκύπτει από την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση των πελατών της Παγκύπρια που έχουν επωφεληθεί από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, τις ευκαιρίες ζωής που προτείνει και την τεχνογνωσία της εταιρείας.

Για περισσότερες πληροφορίες που αφορούν τα διαθέσιμα ακίνητα και εξειδικευμένες συμβουλές για την αξιοποίηση των σχεδίων επισκεφθείτε τη σελίδα: www.themisrealestate.com ή τηλεφωνήστε στο 77 788 788.

Αγώνας δρόμου για δείγματα πάγου

Επιστημονική μελέτη στοιχείων στον πυρήνα των παγετώνων πριν αυτοί λιώσουν

Δείγματα πάγου από τον πυρήνα παγετώνων σπεύδουν να συλλέξουν επιστήμονες, καθώς η υπερθέρμανση του πλανήτη οδηγεί σε εξαφάνιση παγετώνες και παγοκρπίδες. Στα τέλη του προηγούμενου έτους η Γερμανίδα χημικός Μάργκιτ Σβικόφοκ ηγήθηκε διεθνούς επιστημονικής ομάδας, με στόχο τη συλλογή δειγμάτων πάγου από τον πυρήνα του παγετώνα Γκραν Κονμπέν στα σύνορα Ελβετίας -Ιταλίας. Το 2018, η επιστημονική ομάδα είχε εποπτεύσει το σημείο πραγματοποίησης διερευνητική γεώτρηση. Ο πάγος του πυρήνα βρισκόταν ακόμη σε καλή κατάσταση. Τα εγκλωβισμένα στον πυρήνα ατμοσφαιρικά αέρια δεν είχαν αλλοιωθεί, ενώ τα ραντάρ εδάφους έδειξαν ότι ο παγετώνας είχε διατηρήσει τον όγκο του. Στα δύο χρόνια που μεσολάβησαν, όμως, μέχρι την επιστροφή της επιστημονικής ομάδας με τα κατάλληλα γεωτρήπανα, ορισμένα από τα αέρια που είχαν εγκλωβιστεί στον πάγο δεν υπήρχαν πια. Η αυξημένη μέση θερμοκρασία είχε επιτρέψει τη δημιουργία υπόγειων λιμνών στον πάγο σε πολλά σημεία του παγετώνα, κάνοντάς τον να μοιάζει με «βρεγμένο σφουγγάρι», όπως παρατήρησε μέλος της αποστολής. Η λήψη αξιόπιστων δειγμάτων δεν ήταν πια εφικτή.

«Η απότομη μεταβολή μάς δείχνει πόσο ευαίσθητοι είναι αυτοί οι παγετώνες. Φτάσαμε πολύ αργά», λέει η δρ Σβικόφοκ. Η αποστολή στο Γκραν Κονμπέν υπογραμμίζει την πρόκληση που αντιμετωπίζει η επιστημονική κοινότητα στην προσπάθειά της να συλλέξει δείγματα πάγου. Κάποιοι παγετώνες εξαφανίζονται με απρόσμενα γρήγορη ταχύτητα, με τους επιστήμονες να πασχίζουν να εκπονήσουν «λίστα απειλούμενων παγετώνων» πριν να είναι πολύ αργά.

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ, η συρρίκνωση των παγετώνων σε

Στόχος, η έρευνα του DNA αρχέγονων βακτηρίων και ιών, οι οποίοι είναι άγνωστοι στον σύγχρονο άνθρωπο και απειλούν να κάνουν την επανεμφάνισή τους.

όλο τον κόσμο οφείλεται κυρίως στην ανθρώπινη δραστηριότητα. Οι παγετώνες έχασαν όγκο 227 γιγατόνων τον χρόνο μεταξύ 2000 και 2004, με την ετήσια απώλεια να φθάνει τους 298 γιγατόνους το 2015. Ένας γιγατόνος νερού μπορεί να γεμίσει όλο το Σέντραλ Παρκ της Νέας Υόρκης και να υψωθεί 341 μέτρα πάνω από το έδαφος.

Ο Ιταλός κλιματολόγος Κάρλο Μπαρμπάντε, μέλος της ομάδας της δρος Σβικόφοκ, επέλεξε στις αρχές του έτους να

Η συρρίκνωση των παγετώνων σε όλο τον κόσμο είναι γεγονός, σύμφωνα και με τα στοιχεία του ΟΗΕ, και οφείλεται κυρίως στην ανθρώπινη δραστηριότητα. Ερευνητές σπεύδουν να συλλέξουν δείγματα για μελλοντική μελέτη.

εξασφαλίσει δείγμα από τον πυρήνα του παγετώνα Νιφέτι στην κορυφή Μόντε Ρόζα των Άλπεων. Τα δείγματα που έφερε στην επιστροφή του ήταν ενθαρρυντικά για την παρούσα κατάσταση του παγετώνα. Ο Μπαρμπάντε φιλοδοξεί να οργανώσει αποστολή στο όρος Κιλμάντζαρο στην Κένυα, το υψηλότερο όρος στην Αφρική και τόπος του τελευταίου παγετώνα που απέμεινε στην αφρικανική ήπειρο. Η ομάδα έχει πραγματοποιήσει μέχρι στιγμής γεωτρήσεις στις Άλπεις,

στις Άνδεις της Βολιβίας και στη Ρωσία. «Εκατό χρόνια από σήμερα, όταν οι παγετώνες θα έχουν εξαφανισθεί, θα έχουμε τα δείγματα πάγου, που θα μπορούν να μελετηθούν από τις επόμενες γενιές ερευνητών», λέει ο Μπαρμπάντε. Τα δείγματα πυρήνων πάγου θα επιτρέψουν τη μελέτη του DNA αρχέγονων βακτηρίων και ιών, οι οποίοι απειλούν να κάνουν την επανεμφάνισή τους εξαιτίας της τήξης των πάγων. Παγωμένα έντομα και γύρη ανθών μπορούν και αυτά να προ-

σφέρουν πολύτιμα στοιχεία για την ιστορία των δασών στη Γη. Σεχωριστή ομάδα επιστημόνων, η μελέτη των οποίων δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Microbiome, εντόπισε ιούς ηλικίας δεκαπέντε χιλιετιών σε δύο δείγματα πάγου από τα υψίπεδα του Θιβέτ στην Κίνα. Η γονδιακή μελέτη απέδειξε την ύπαρξη 33 ιών στον πάγο, 28 από τους οποίους είναι άγνωστοι στην επιστημονική κοινότητα.

REUTERS

Φροντίζοντας τα «αδέσποτα της λάβας»

Στο αυτοσχέδιο καταφύγιο ζώων στη Λα Πάλμα των Καναρίων Νήσων επικρατεί μια απερίγραπτη κακοφωνία. Κουτάβια κλαψουρίζουν μέσα στα κλουβιά τους, άλλα γαβγίζουν, κότες κακαρίζουν, πρόβατα βελάζουν. Όμως εδώ βρήκαν ασφαλές καταφύγιο εκατοντάδες κατοικίδια που αιωνιδίως έγιναν αδέσποτα, όταν οι οικογένειές τους τα εγκατέλειψαν για να σωθούν από την έκρηξη του ηφαιστείου Κούμπρε Βιέχα.

Αρκετά πριν από την έκρηξη, τα μέλη της Εταιρείας Προστασίας Ζώων του νησιού άρχισαν να αναζητούν οικογένειες πρόθυμες να φιλοξενήσουν τα ζώα. Ωστόσο, όταν η κλίμακα της καταστροφής αποκαλύφθηκε, αναγκάστηκαν να αλλάξουν σχεδιασμό και να στήσουν το συντονιστικό τους κέντρο και το αυτοσχέδιο καταφύγιο στην παιδική χαρά ενός σχολείου. «Σήμερα έχουμε, υπό την προστασία μας, περίπου 140 σκυλιά, ίσως και περισσότερα, 60 ή 70 γάτες, κατσίκες, πρόβατα, παπαγάλους... τα πάντα», εξηγεί ο υποδιευθυντής της οργάνωσης και εκπαιδευτής σκύλων, Εσάου Φουμέρο.

Ανήκουν σε οικογένειες

Κάποια από τα ζώα ανήκουν σε οικογένειες που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν βιαστικά τις εστίες τους και δεν μπορούσαν να τα πάρουν μαζί τους στα πρόχειρα καταλύματα όπου εγκαταστάθηκαν. Άλλα μεταφέρθηκαν στο καταφύγιο από τους αστυνομικούς και τα μέλη των σωστικών συνεργειών. Καθώς η ηφαιστειακή έκρηξη δεν μοιάζει να υποχωρεί το επόμενο χρονικό διάστημα, η φροντίδα των ζώων θα είναι ένα θέμα που θα μας απασχολήσει μακροπρόθεσμα, επισημαίνει ο κ. Φουμέρο. Η λάβα που κυλάει από το ηφαιστειο προς τη θάλασσα, τις τελευταίες δύο εβδομάδες, κατέστρεψε πάνω από 1.000 σπίτια, αναγκάζοντας τους περίπου 6.000 κατοίκους τους να τα εγκαταλείψουν. Ακριβώς αυτό συνέβη και στην 55χρονη Μαρία Χερνάντεζ. Αρχικά είχε βρει σπίτι για τα τρία σκυλιά της, αλλά αντιμετώπισε προβλήματα όταν το νεότερο, ένα 7χρονο μπουλ τεριέ, άρχισε να τσακώνεται με τα άλλα. Έτσι αναγκάστηκε να το φέρει

Στην παιδική χαρά ενός σχολείου φιλοξενούνται προστατευμένα περίπου 140 σκυλιά, 60 ή 70 γάτες, κατσίκες, πρόβατα, παπαγάλοι και άλλα ζώα που έγιναν αδέσποτα όταν οι ιδιοκτήτες τους εγκατέλειψαν τις εστίες τους λόγω του ηφαιστείου.

Αυτοσχέδιο καταφύγιο ζώων στη Λα Πάλμα των Καναρίων Νήσων, μετά την έκρηξη του ηφαιστείου.

στο καταφύγιο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το εγκατέλειψε ή ότι το έβγαλε από την καρδιά και τη σκέψη της. «Ερχόμαστε καθημερινά, πριν και μετά τη δουλειά, για να τον δούμε», λέει με δάκρυα στα μάτια. «Δεν γνωρίζω πόσο χρόνο θα διαρκέσει αυτή η κατάσταση. Είναι μέλος της οικογένειάς μας και αυτό που συμβαίνει μας συνθλίβει».

Ευχή όσων φροντίζουν σήμερα τα «αδέσποτα της λάβας» είναι κάθε ένα από αυτά να επιστρέψει στην οικογένειά του.

REUTERS

Κλινική δοκιμή τεστ που ανιχνεύει πάνω από 50 είδη καρκίνου

Το βρετανικό Εθνικό Σύστημα Υγείας (NHS) άρχισε τη μεγαλύτερη κλινική δοκιμή στον κόσμο, που περιλαμβάνει μια εξέταση αίματος για τον εντοπισμό περισσότερων από 50 τύπων καρκίνου πριν εμφανιστούν συμπτώματα. Περισσότεροι από 100.000 εθελοντές θα δώσουν δείγματα αίματος σε κινητές κλινικές σε περιοχές σε όλη την Αγγλία από τη Δευτέρα για να εκτιμήσουν πόσο αποτελεσματικό είναι το τεστ. Η εξέταση Galleri, η οποία είναι ήδη διαθέσιμη στις ΗΠΑ, μπορεί να εντοπίσει διάφορες μορφές καρκίνου που είναι δύσκολο να ανιχνευτούν στα αρχικά τους στάδια, συλλέγοντας θραύσματα DNA που απορρίπτονται από τους όγκους στην κυκλοφορία του αίματος. Μεταξύ αυτών είναι οι καρκίνοι του πνεύμονα, του εντέρου, του παγκρέατος, του λαιμού, του εγκεφάλου και του αυχένα.

Όταν ένας όγκος ανιχνεύεται στο πρώτο στάδιο, οι ασθενείς έχουν συνήθως περισσότερες επιλογές θεραπείας και έχουν πέντε έως δέκα φορές περισσότερες πιθανότητες να επιβιώσουν σε σύγκριση με εκείνους που ανιχνεύθηκαν στο τέταρτο στάδιο, το οποίο είναι το πιο προχωρημένο. Η διευθύντρια του NHS England, Αμάντα Πρίτσαρντ, δήλωσε ότι αυτό το γρήγορο και απλό τεστ «θα μπορούσε να σηματοδοτήσει την αρχή μιας επανάστασης στον εντοπισμό και στη θεραπεία του καρκίνου» και να παίξει σημαντικό ρόλο στον στόχο του NHS να εντοπίσει τα τρία τέταρτα των καρκίνων στο πρώιμο στάδιο, οπότε είναι και ευκολότερο να αντιμετωπιστούν.

Η κλινική δοκιμή της εξέτασης απευθύνεται σε 140.000 άτομα ηλικίας 50 έως 77 ετών από διαφορετικές εθνικές καταβολές, οι οποίοι δεν πρέπει να έχουν διαγνωστεί με καρκίνο τα τελευταία τρία χρόνια. Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να δώσουν ένα πρώτο δείγμα αίματος σε μια κινητή κλινική και περαιτέρω δείγματα

ένα και δύο χρόνια αργότερα. Για να μάθουν αν το τεστ βοηθάει τους γιατρούς να εντοπίσουν τα διαφορετικά είδη καρκίνου νωρίς, οι μισοί συμμετέχοντες θα υποβληθούν σε άμεση εξέταση των δειγμάτων αίματος με την εξέταση Galleri, ενώ στους υπόλοιπους το αίμα τους θα αποθηκευτεί για πιθανές εξετάσεις στο μέλλον. Εάν τα πρώτα αποτελέσματα, που αναμένονται έως το 2023, είναι επιτυχημένα, το NHS στοχεύει να ανοίξει την κλινική δοκιμή σε ένα εκατομμύριο ακόμη άτομα το 2024 και το 2025.

Προηγούμενη έρευνα σε όγκους που κατηγοριοποιούνται από το πρώτο έως το τρίτο στάδιο διαπίστωσε ότι η εξέταση Galleri εντόπισε το 67% των 12 προκαθορισμένων καρκίνων που ευθύνονται για τα δύο τρίτα των θανάτων από καρκίνο στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ και

Η εξέταση Galleri μπορεί να εντοπίσει διάφορες μορφές της νόσου που είναι δύσκολο να ανιχνευθούν στα αρχικά τους στάδια.

περίπου το 41% όλων των καρκίνων. «Πρέπει να μελετήσουμε προσεκτικά το τεστ Galleri για να μάθουμε αν μπορεί να μειώσει σημαντικά τον αριθμό των καρκίνων που διαγιγνώσκονται σε μεταγενέστερο στάδιο», δήλωσε ο διευθυντής του Cancer Research UK και της μονάδας δοκιμών πρόληψης καρκίνου του Βασιλικού Κολεγίου του Λονδίνου, Πίτερ Σασένι. «Το τεστ θα μπορούσε να αλλάξει τους κανόνες στο παχνίδι για την έγκαιρη ανίχνευση πολλών ειδών καρκίνου και είμαστε ενθουσιασμένοι που είμαστε επικεφαλής αυτής της σημαντικής έρευνας».

THE GUARDIAN

Περισσότεροι από 100.000 εθελοντές θα δώσουν δείγματα αίματος σε κινητές κλινικές σε όλη την Αγγλία για να εκτιμηθεί πόσο αποτελεσματικό είναι το τεστ.

Εχασε δεκάδες πράκτορες η CIA τα τελευταία χρόνια

Τον **JULIAN BARNES**
THE NEW YORK TIMES

Μήνυμα στους σταθμάρχες της CIA σε όλο τον κόσμο έστειλε η υπηρεσία την περασμένη εβδομάδα, προειδοποιώντας για τον ανησυχητικό αριθμό δολοφονιών και απαγωγών με θύματα πληροφοριοδότες, που συλλέγουν στοιχεία για λογαριασμό της αμερικανικής αντικατασκοπίας σε όλο τον κόσμο. Το άκρως απόρρητο μήνυμα αναφέρει ότι η CIA ερεύνησε δεκάδες περιστατικά δολοφονίας, σύλληψης ή αποκάλυψης πληροφοριοδοτών. Παρότι σύντομο, το τηλεγράφημα ανέφερε συγκεκριμένο αριθμό πρακτόρων που εκτελέστηκαν από αντίπαλες υπηρεσίες αντικατασκοπίας, στοιχείο που δεν κοινοποιείται συνήθως σε εσωτερικά μηνύματα.

Το τηλεγράφημα υπογραμμίζει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η CIA στη στρατολόγηση πρακτόρων σε όλο τον κόσμο. Τα τελευταία χρόνια, μάλιστα, αντίπαλες υπηρεσίες, όπως αυτές της Ρωσίας, της Κίνας, του Ιράν και του Πακιστάν, εντοπίζουν τους πληροφοριοδότες της CIA και τους πείθουν σε πολλές περιπτώσεις να στραφούν κατά των παλιών τους αφεντικών και να γίνουν διπλοί πράκτορες. Το τηλεγράφημα αποκάλυπτει τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η υπηρεσία τα τελευταία χρόνια και αφορούν την ελλιπή εκπαίδευση του προσωπικού, την υπερβολική εμπιστοσύνη σε αναξιόπιστες πηγές, την υποτίμηση των ικανοτήτων ξένων υπηρεσιών πληροφοριών και τη βιασύνη στη στρατολόγηση πρακτόρων.

Ο μεγάλος αριθμός πρακτόρων, των οποίων η ταυτότητα αποκαλύφθηκε, αποδεικνύει επίσης την ενισχυμένη ικανότητα ξένων υπηρεσιών να αξιοποιούν καινοτόμες τεχνολογίες, όπως τα βιομετρικά στοιχεία, την αναγνώριση προσώπου, την τεχνητή νοημοσύνη και τα εργαλεία διεύθυνσης σε δίκτυα υπολογιστών. Τα μέσα αυτά έχουν επιτρέψει τα τελευταία χρόνια σε αντίπαλες υπηρεσίες να εντοπίζουν και να παρακολουθούν

Ανησυχητικός ο αριθμός δολοφονιών και απαγωγών με θύματα πληροφοριοδότες της CIA, η οποία προσπαθεί να ανακόψει και τη διαρροή σε αντίπαλες ξένες υπηρεσίες.

Απόρρητο εσωτερικό τηλεγράφημα της υπηρεσίας καλεί σε εντατική στρατολόγηση νέων πηγών πληροφοριών.

τις κινήσεις πρακτόρων της CIA και την ταυτότητα των πληροφοριοδοτών τους.

Η CIA έστρεψε τα τελευταία είκοσι χρόνια την προσοχή της στην τρομοκρατία και τις συρράξεις σε Αφγανιστάν, Ιράκ και Συρία. Η απώλεια πληροφοριοδοτών, όμως, πλήττει την υπηρεσία όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν. Πρώην αξιωματούχοι της CIA επιμένουν στην ανάγκη

ενίσχυσης της ασφάλειας και των μέσων αντικατασκοπίας, με στόχο την προστασία πληροφοριοδοτών. «Όταν τα πράγματα πηγαίνουν άσχημα με έναν πράκτορα, κανείς δεν αναλαμβάνει ποτέ την ευθύνη. Κάποιες φορές τα πράγματα ξεφεύγουν από τον έλεγχό μας, αλλά υπάρχουν και περιστατικά κακοδιαχείρισης και αδιαφορίας για τους πληροφοριοδότες μας, για τα οποία ουδείς αξιωματούχος έχει λογοδοτήσει», λέει ο πρώην πράκτορας Ντάγκλας Λόντον.

Το τηλεγράφημα με αποδέκτες τους σταθμάρχες αποτελεί πρωτοβουλία της Σιτάλ Πατέλ, που ανέλαβε πέρυσι επικεφαλής της διευθύνσης αντικατασκοπίας της CIA. Τον Ιανουάριο, αμέσως αφότου ανέλαβε τα καθήκοντά της, η κ. Πατέλ έστειλε γράμμα στους συνταξι-

ούχους της CIA, καλώντας τους να αρνούνται κάθε επαγγελματική πρόταση από ξένες κυβερνήσεις και εταιρείες. Οι νοουθεσίες αυτές από μέρους της διοίκησης μπορούν να συγκριθούν με προειδοποιητικά πυρά, προκειμένου οι ενεργεια και οι συνταξιούχοι πράκτορες να μην εγκαταλείψουν τις συνθήκες του συνωμοτικού βίου.

Η κατάρρευση της κυβέρνησης του Αφγανιστάν αποδεικνύει την αξία της δημιουργίας αξιόπιστων δικτύων πληροφοριών σε ξερικές χώρες. Γι' αυτόν τον λόγο η διοίκηση της CIA ασκεί πίεσεις για την αποκατάσταση και τη δημιουργία νέων δικτύων στο εσωτερικό των πακιστανικών μυστικών υπηρεσιών, οι οποίες ασκούν σημαντική επιρροή στο καθεστώς των Ταλιμπάν.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Αυξημένες πληθωριστικές ανησυχίες, ενίσχυση του δολαρίου

Η προσοχή της αγοράς παραμένει εστιασμένη στο ράλι των τιμών φυσικού αερίου, κυρίως στην Ευρώπη, εξέλιξη που έχει ενισχύσει την ανησυχία για διατήρηση ισχυρών πληθωριστικών πιέσεων για μεγαλύτερο από το αναμενόμενο χρονικό διάστημα. Η ανοδική πορεία τους λαμβάνει χώρα σε μια περίοδο που οι πληθωριστικοί δείκτες έχουν ήδη σημειώσει σημαντική άνοδο τους τελευταίους μήνες, κυρίως λόγω των ανοδικών επιδράσεων βάσης στις τιμές πετρελαίου καθώς και προβλημάτων στις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες παραγωγής.

Επείτα από συνεχή ανοδική πορεία τις τελευταίες εβδομάδες, οι τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη βρέθηκαν την Τετάρτη σε νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα, περίπου τρεις φορές υψηλότερα σε σχέση με αυτά στις αρχές Ιουλίου και έξι φορές υψηλότερα σε σχέση με τις αρχές του έτους, πριν κινηθούν πτωτικά τις επόμενες ημέρες (παραμένοντας ωστόσο σε πολύ υψηλά επίπεδα), μετά τις δηλώσεις του προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν ότι η Ρωσία προτίθεται να αυξήσει τις προμήθειες φυσικού αερίου προς την Ευρώπη και να συμβάλει στη σταθεροποίηση των τιμών ενέργειας.

Τα αποθέματα φυσικού αερίου της Ευρώπης έχουν μειωθεί σημαντικά, καθώς υπήρξε μεγάλη κατανάλωση για θέρμανση τον προηγούμενο χειμώνα λόγω των ιδιαίτερα χαμηλών θερμοκρασιών και μεγάλη κατανάλωση μέσω της χρήσης κλιματιστικών μονάδων τον καλοκαίρι λόγω του παρατεταμένου κύματος καύσωνα που επηρέασε πολλές περιοχές της Νό-

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαίων της Eurobank.

Παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 0,12%, κλείνοντας με θετικό πρόσημο έπειτα από τις ζημιές της Δευτέρας.

κλεισίματος €0,40) και της Salamis Tours Public LTD με €9.615 (άνοδος 1,16% - τιμή κλεισίματος €1,75). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, πέντε κινήθηκαν ανοδικά, μία πτωτικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 61.

Πλώρη για ψηφιακές επενδύσεις σε ελληνικά νησιά βάζουν funds

Καινοτόμα σχέδια σε Μύκονο και Κέα επιδιώκουν να υλοποιήσουν ξένοι επενδυτές

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Σημαντικές επενδυτικές προοπτικές στην ψηφιακή οικονομία της Ελλάδας και την περαιτέρω ψηφιοποίηση υπηρεσιών στον τουρισμό και την αγορά ακινήτων διαβλέπουν ξένα επενδυτικά κεφάλαια.

Όπως αναφέρει στην «Κ» η Τζούλι Μέγερ, διευθύνουσα σύμβουλος της ελβετικής επενδυτικής πλατφόρμας Viva Investment Partners, η Ελλάδα συνιστά μια πολύ σημαντική ευκαιρία ανάπτυξης για τη δημιουργία νέων επενδυτικών οικοσυστημάτων, των οποίων κυρίαρχο χαρακτηριστικό αποτελεί η ψηφιακή τεχνολογία. Η Αμερικανίδα επιχειρηματίας, που έχει ολοκληρώσει deals δεκάδων εκατομμυρίων και αποτελούσε για πολλά χρόνια σύμβουλο της βρετανικής κυβέρνησης σε ζητήματα πρωτοθυσ της επιχειρηματικότητας, έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή το επιχειρηματικό της σχέδιο για την Ελλάδα.

«Ο κύβος ερρίφθη. Για τα επόμενα δέκα χρόνια το επίτιμο επενδυτικό συνέδριό μας “Follow the Entrepreneur” (‘‘ακολουθήσε τον

Στόχος, να μπορεί να ζήσει ένας ψηφιακός νομάς όλο τον χρόνο στα νησιά.

επιχειρηματία’’) – λαμβάνει χώρα κθες και σήμερα Τρίτη – θα διοργανώνεται στη Μύκονο», σημειώνει. «Το ρίσκο και η αβεβαιότητα έχουν εγκαταλείψει τη Μύκονο και σε συνδυασμό με την καλλιέργεια, τα τελευταία χρόνια, ενός ιδιαίτερα φιλικού επενδυτικού κλίματος στην Ελλάδα, οι θεσμικοί επενδυτές ενδιαφέρονται να επενδύσουν στη Μύκονο», εξηγεί. Το φιλόδοξο σχέδιο της Μέγερ περιλαμβάνει την ίδρυση ενός επενδυτικού κεφαλαίου ύψους 50 εκατ. ευρώ στο νησί, που θα επενδύει στην τοπική αγορά ακινήτων και κυρίως στο οικολογικό ζην (eco living), στον βιωματικό τουρισμό, στην ηλεκτροκίνηση, στην ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την ανάπτυξη προηγμένων ψηφιακών εφαρμογών.

Οι τεχνολογικές καινοτομίες βρίσκονται στο επίκεντρο του συνεδρίου που πραγματοποιείται στο «Νησί των ανέμων», όπου συμμετέχουν ο Μπιλ Μπαράκιντ, ιδρυτής και δι-

Το φιλόδοξο σχέδιο της Τζούλι Μέγερ -διευθύνουσα σύμβουλος της ελβετικής επενδυτικής πλατφόρμας Viva Investment Partners- περιλαμβάνει την ίδρυση ενός επενδυτικού κεφαλαίου, ύψους 50 εκατ. ευρώ, για τη Μύκονο.

ευθύνων σύμβουλος της start up Abra –άντλησε πρόσφατα 55 εκατ. ευρώ στον τρίτο γύρο χρηματοδότησης– που έχει αναπτύξει μια εφαρμογή πώλησης, αγοράς, διαπραγματεύσεων και δανεισμού κρυπτονομισμάτων. Το «παρών» δίνει ακόμη ο Ταλ Ελιασιβ, ιδρυτής του κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) που επενδύει σε εταιρείες με σκοπό τη δημιουργία ψηφιακών τίτλων (κρυπτονομισμάτων κτλ), που αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων.

Όπως και ο Ρόμπερτ Γκόρμπι, εμπορικός διευθυντής της εταιρείας Drive Software Solutions, που έχει αναπτύξει μια εφαρμογή «έξυπνης» διαχείρισης στόλων αυτοκινήτων,

η οποία θα μπορούσε να υιοθετηθεί και στην Ελλάδα, όπως αναφέρει ο ίδιος στην «Κ».

Η Μύκονος, όπως αναφέρει η επικεφαλής της Viva Investment Partners, εμφανίζει σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες για τη βελτίωση των υποδομών της, ενώ στόχος είναι η μετατροπή του νησιού σε προορισμό για όλο τον χρόνο.

Η επιχειρηματίας διαθέτει ένα αντίστοιχο σχέδιο και για το νησί της Κέας, όπου διαμένει αρκετούς μήνες τον χρόνο. «Μέσω του σχεδίου μας Keanaissance επιδιώκουμε να επενδύσουμε στην Τζία στην ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών, με στόχο το νησί να καταστεί ακόμη πιο φιλικό για τις οικογένειες και τα παιδιά,

όπως και να ενισχυθεί το eco living» εξηγεί η Μέγερ.

«Ελάχιστοι αντιμετώπιζον τα νησιά ως προορισμούς όπου μπορεί κάποιος να εργαστεί ως ψηφιακός νομάς και να διαμείνει όλο τον χρόνο. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκουμε να μετατρέψουμε τόσο τη Μύκονο όσο και την Κέα σε μέρη που μπορεί να ζήσει κάποιος όλο τον χρόνο, υιοθετώντας διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης σε κάθε νησί. Δίκως αμφισβήτηση, για έναν ψηφιακό νομά απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχει υψηλά ταχύτητας Ιντερνετ και γι’ αυτό πυλώνας των επενδυτικών μας σχεδίων είναι η ανάπτυξη δικτύων πέμπτης γενιάς» σημειώνει η Μέγερ.

Ανάπτυξη ελληνικής οικονομίας 7,5% φέτος αναμένει η HSBC

Λισιόδοξη για την πορεία της ελληνικής οικονομίας εμφανίζεται η HSBC, ανεβάζοντας τις εκτιμήσεις της για την ανάπτυξη φέτος στο 7,5% από 4,5% πριν, χτυπώντας ωστόσο «καμπανάκι» για το υψηλό έλλειμμα.

Η Ελλάδα συνεχίζει να εντυπωσιάζει, όπως επισημαίνει, υπογραμμίζοντας την ισχυρή επίδοση του ΑΕΠ στο β’ τρίμηνο. Η ελληνική οικονομία έχει πλέον επιστρέψει στα προ πανδημίας επίπεδα, και είναι από τις πρώτες στην Ευρωζώνη που πέτυχε κάτι τέτοιο. Ωστόσο, όπως προσθέτει, το ΑΕΠ της Ελλάδας εξακο-

Το δημοσιονομικό έλλειμμα και το χρέος της χώρας παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, τονίζει η βρετανική τράπεζα.

λουθεί να είναι περίπου 20% χαμηλότερο από ό,τι στις αρχές του 2010. Λαμβάνοντας όμως υπόψη την εξάρτηση της ανάπτυξης από τον τουρισμό, ο οποίος ανακάμπτει αργά, ο «άθλος» της χώρας είναι ακόμα πιο εντυπωσιακός, τονίζει η HSBC. Γι’ αυτόν τον λόγο ανεβάζει την πρόβλεψή της για φέτος κατά 2%, ενώ μειώνει την εκτίμησή της για την ανάπτυξη το 2022, σε 5% από 6% λόγω της ισχυρότερης βάσης του 2021, προσθέτοντας πάντως ότι οι ισχυροί ρυθμοί της ελληνικής οικονομίας θα διατηρηθούν και το 2023 (πάνω από το 4% ανάπτυξη) χάρη στην

Η ελληνική οικονομία έχει πλέον επιστρέψει στα προ πανδημίας επίπεδα και είναι από τις πρώτες στην Ευρωζώνη που πέτυχαν κάτι τέτοιο, υπογραμμίζει στην έκθεσή της η HSBC.

ώθηση από τον τουρισμό και τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης.

Παρά την ισχυρή ανάκαμψη, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το χρέος της Ελλάδας αυξήθηκαν μέσα από την κρίση και παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, όπως τονίζει η βρετανική τράπεζα. Συγκεκριμένα, αναφέρει πως το έλ-

λειμμα ήταν 2% υψηλότερο από πέρυσι (5,2% του ΑΕΠ τον Ιανουάριο - Ιούνιο, από 3,2%) λόγω των υψηλότερων δαπανών. Αυτό αντανάκλα εν μέρει τα μέτρα ανακούφισης από τις πυρκαγιές (0,3% του ΑΕΠ) και την περαιτέρω δημοσιονομική χαλάρωση που ανακοινώθηκε στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Η HSBC εκτιμά πως φέτος το έλλειμμα θα ανέλθει στο 10,5% του ΑΕΠ και στο 6,5% το 2022, ωστόσο προειδοποιεί πως εάν παραμείνει μόνιμα υψηλότερο από ό,τι πριν από την πανδημία, θα μπορούσε να οδηγήσει στην εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης για την επίτευξη των μεταμνημονιακών στόχων.

Παράλληλα, αναφέρει πως εάν η Ελλάδα «καλύψει» γρήγορα το έλλειμά της, και λαμβάνοντας υπόψη τα υψηλά ταμειακά της διαθέσιμα, η απώλεια πρόσβασης στην ποσοτική χαλάρωση της ΕΚΤ μετά τη λήξη του PEPP, σε περίπτωση που αποφασιστεί, δεν θα αποτελεί απαραίτητη ανησυχία για τις αγορές. Ωστόσο η απώλεια της επιλεξιμότητας των ελληνικών ομολόγων ως εγγύηση στις πράξεις χρηματοδότησης του ευρωσυστήματος (waiver) αποτελεί σημαντικότερο πρόβλημα, καθώς καθιστά πιο δύσκολο για τις τράπεζες να αξιοποιήσουν τα δάνεια TLTRO, επηρεάζοντας και τη ρευστότητα της δευτερογενούς αγοράς των ελληνικών ομολόγων.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τις τράπεζες, η HSBC αναφέρει πως μέχρι στιγμής ο αντίκτυπος της πανδημίας στα NPEs και στην ποιότητα του ενεργητικού ήταν περιορισμένος, αλλά η Κομισιόν έχει προειδοποιήσει ότι οι πλήρεις επιπτώσεις μπορεί να μη φανούν πριν από το 2022. Στα θετικά ωστόσο τόνισε πως οι καταθέσεις του μη χρηματοπιστωτικού ιδιωτικού τομέα συνεχίζουν να αυξάνονται και διαμορφώνονται στα 166,7 δισ. ευρώ, σχεδόν 30 δισ. ευρώ υψηλότερα από ό,τι πριν από δύο χρόνια.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Deloitte.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Δημιουργούμε το μέλλον, μαζί.

WINNER

<https://www.deloitte.com/cy/tax>